

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА**

**Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра публічного адміністрування та управління бізнесом
Кафедра економіки та публічного управління
Студентсько-аспірантський гурток «Державотворець»**

**ЗБІРНИК
тез доповідей
СТУДЕНТСЬКОГО КРУГЛОГО СТОЛУ
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ УКРАЇНИ»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»**

4 грудня 2020 р.

м. Львів

Рекомендовано до випуску рішенням Вченої Ради факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол № 5 від 29 грудня 2020 р.) і рішенням кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол № 5 від 16 грудня 2020 р.).

Сучасні виклики публічного управління та адміністрування України : збірник тез доповідей студентського круглого столу наукового гуртка «Державотворець» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 4 грудня 2020 р. – Львів, 2020. – 161 с.

Укладачі: д.е.н., доц. Комарницька Г. О., к. держ. упр. Решота О. А., Вовк В. В.

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020

© Факультет управління фінансами та бізнесу, 2020

© Кафедра публічного адміністрування та управління бізнесом, 2020

© Кафедра економіки та публічного управління, 2020

Факультет управління фінансами та бізнесу,
Кафедра публічного адміністрування та управління бізнесом
Кафедра економіки та публічного управління

ПЕРЕЛІК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ:

ОСОБЛИВОСТІ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	10
<i>Баляс Я.С., гр. УФП-21с</i>	
Наук. керівник: к.е.н., доц. О. В. Герасименко	
ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	13
<i>Богуцька Р.В., гр. УФПМ-11с</i>	
Наук. керівник: д.е.н., проф. К. В. Васьківська	
ВІД РЕТРОСПЕКТИВИ ДО СУЧАСНОГО СТАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	15
<i>Боднарчук У. О., гр. УФП-31с</i>	
Наук. керівник: к. е. н., доц., О. В. Герасименко	
ПОТРЕБА І РОЛЬ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	18
<i>Бурком Л.В., гр. УФПМ-12с</i>	
Наук. керівник: д. е. н., проф. Б. А. Карпінський	
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	21
<i>Вовк В.В., гр. УФП-31с</i>	
Наук. керівник: к. н. держ. упр., доц., О. А. Решота	
РОЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	24
<i>Гейнак Г.І., гр. УФП-12 с</i>	
Наук. керівник: к. н. держ. упр., доц., О. А. Решота	
НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	26
<i>Гнесь В.О., гр. УФП-12 с</i>	
Наук. керівник: к. н. держ. упр., доц., О. А. Решота	

АДМІНІСТРУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ІТ – ТЕХНОЛОГІЙ 29

Гончар В. Д., гр. УФП-21с

Наук. керівник: д. е. н., проф. К. В. Васьківська

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ 33

Даценко Д. А., гр. УФП-31с

Наук. керівник: к. е. н., доц. О. Я. Маліновська

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ 35

Закорко К. К., гр. УФФ-33с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

ПРОФЕСІЙНІ ЗДІБНОСТІ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЯКОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ 38

Івасик І. Я., гр. УФП-11с

Наук. керівник: к. н. держ. упр., доц. О. А. Решота

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УМОВАХ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ 40

Кіс Г., гр. УФПМ-11з

Наук. керівник: к. пед. н., доц. Л. О. Бобко

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ 43

Климків Р. О., гр. УФП-22 с

Наук. керівник: к. держ. упр., О. А. Решота

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ З ПОЗИЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ 46

Кобець К. О., гр. УФПМ-12с.,

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ У СИСТЕМІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ 49

Ковальчук Ю.В., гр.УФФ-32 с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА
ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ** 53

Кормило М.Р., гр. УФП-11с

Наук. керівник: к. держ. упр., О. А. Решота

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ В СУЧASNIX REALIЯX 56

Корнієнко М.О., гр. УФП-31с

Наук. керівник: к. е. н., доц. О. Я. Маліновська

**ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА МІСЦЕВОГО
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ** 58

Корпан А.В., гр. УФП-31с

Наук. керівник: к. е. н., доц. О. Я. Маліновська

**ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТА АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА
ЦЕНТРАЛЬНОМУ Й МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ ВЛАДИ В УКРАЇНІ** 61

Ломпей С. О., гр. УФПМ-12 с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

**СУЧASNІЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ** 65

Мандрик А., гр. УФП-41с

Наук. керівник: к. держ. упр., доц. О. А. Решота

КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ 68

Микитюк Р., УФПМ-11з

Наук. керівник: к. пед. н., доц. Л. О. Бобко

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ** 71

Мишишин Х.-І., гр. УФПМ-11 с

Наук. керівник: д. е. н., проф. К. В. Васьківська

**МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ
УПРАВЛІННІ**

74

*Мишишин Х.-І. В. та Притолюк Н. С., гр. УФПМ-11с
Наук. керівник: к. е. н., доц. О. Я. Маліновська*

**ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ:
ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПОСТУП ТА СУЧASNІ ВИКЛИКИ**

76

*Мізік А.О., гр. УФП-41с
Наук. керівник: к. е. н., доц., Н. Б. Татарин*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧASNІХ ВИКЛИКІВ 79

*Мізік А.О., гр. УФП-41с
Наук. керівник: к. держ. упр., доц., О. А. Решота*

**АНАЛІЗ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ТА ЇХ
СУЧASNІ ТЕНДЕНЦІЇ** 81

*Мужилівський Д.М., гр. УФПМ-11с
Наук. керівник: д.е.н., доц. Г.О. Комарницька*

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ 84

*Мужилівський Д.М., гр. УФПМ-11с
Наук. керівник: д.е.н., доц. Г.О. Комарницька*

**ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:
ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПРОГРЕС ТА СУЧASNІ ВИКЛИКИ** 88

*Мучичко К.Ю., гр. УФП-31с,
Наук. керівник: к. держ. упр., доц., О. А. Решота*

**РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТИЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В
ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ** 91

*Осико Л.М., гр. УФП-12 с
Наук. керівник: к. держ. упр., доц., О. А. Решота*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У
КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ** 93

*Очковська Ю., гр. УФП-41с
Наук. керівник: к. держ. упр., доц., О. А. Решота*

**ПРОБЛЕМИ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ
ВЛАДИ**

96

Палаїда Д., гр. УФПМ-11з

Наук. керівник: к. пед.н., доц. Л. О. Бобко

**ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА**

100

Пономаренко Ю.Ю., гр. УФП-12с

Наук. керівник: к. держ. упр., доц. О. А. Решота

**COVID-19 ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОЯВНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ
ДОМІНАНТИ ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ПАТРІОТИЗМУ НАЦІЇ**

102

Пфістер Д. Г., гр. УФПМ-12 с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ
УПРАВЛІННЯ**

105

Римар Х.Р., гр. УФП-11с

Наук. керівник: к. держ. упр., доц. О. А. Решота

ПРОБЛЕМА ЛІДЕРСТВА В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

108

Рожак Л., гр. УФПМ-11з

Наук. керівник: к. пед. н., доц. Л. О. Бобко

**СУЧАНИЙ СТАН НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ
ПОСЛУГ**

112

Савчук І.А., гр. УФП-11с

Наук. керівник: к. держ. упр., доц. О. А. Решота

**КОМПЛЕКСНІ ТА СУЧASNІ ПІДХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ
ДОСВІД**

115

Сарафин М.А, гр. УФФ-33с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

**РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ**

119

Стаднюк Х.А., гр. УФФ-33 с

Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	122
<i>Станасюк О. А., УФП-41с</i>	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решота	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	125
<i>Стахів С. Ф., гр. УФФ-32 с</i>	
Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ	128
<i>Стеблик Н. В., гр. УФП-21с</i>	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решота	
ДЕРЖАВА ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	130
<i>Тиховська М.П., гр. УФП-12 с</i>	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решота	
УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ НОВИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРОєКТІВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ	134
<i>Ткачівська Р.О., гр. УФП-11с</i>	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решота	
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕТИКИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ	137
<i>Устименко М., гр. УФПМ-11з</i>	
Наук. керівник: к. пед.н., доц. Л. О. Бобко	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	140
<i>Феліщак К.О., гр. УФП-12 с</i>	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решота	
ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ВПЛИВУ COVID-19	143
<i>Цимбал К. В., гр. УФФ-33с</i>	
Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський	

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	146
Цюник С. І., гр. УФФ-32 с	
Наук. керівник: д. е. н., проф., Б. А. Карпінський	
ІННОВАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	149
Чень А., гр. УФПМ-11з	
Наук. керівник: к. пед. н., доц. Л. О. Бобко	
КОМУНІКАЦІЙ МІЖ ОРГАНAMI ВЛАДИ ТА БІЗНЕС-СТРУКТУРАМИ	152
Шоп'як М.В., Богуцька Р.В., гр. УФПМ-11с	
Наук. керівник: к.е.н., доц. О. Я. Маліновська	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ	154
Шоп'як М. В., гр. УФПМ-11с	
Наук. керівник: д.е.н., проф., К. В. Васьківська	
КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ ЇЇ ПРОЯВАМ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	158
Юсковець І.М., гр. УФП-12с	
Наук. керівник: к. держ. упр., доц, О. А. Решома	

Баляс Я.С., гр. УФП-21с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів,
Науковий керівник – к. е. н., доц., **О.В. Герасименко**

ОСОБЛИВОСТІ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Становлення громадянського суспільства здійснюється через децентралізацію влади, самоорганізацію населення, посилення мотивації локальних спільнот до саморозвитку на основі самоврядування, використання місцевих ресурсів і власних можливостей. Вміння людини організувати свою діяльність для найповнішої реалізації власного творчого потенціалу шляхом самоактуалізації, самовиховання, самонавчання і самоконтролю є проявом її самоорганізації. Для адміністративно-територіальної реформи самоорганізація населення набуває значення чинника розвитку об'єднаних територіальних громад.

Самоорганізація співвідносна з процесом формування інституційного середовища місцевого життя та взаємовідносин у соціумі на основі вільного вибору правил і процедур для підтримання стійких міжособистісних стосунків. Вона базується на прагненні, готовності й діях місцевих жителів, які поділяють спільний життєвий простір, до поліпшення його економічного, соціального й екологічного становища. Системну сутність соціальної самоорганізації визначає структура моделі функціональних та особистісних взаємозв'язків і відносин, єдність головної мети, стимулів і обмежень, нормативних вимог і неформальних ініціатив. Самоорганізація людей, які прагнуть поліпшити якість життя й розв'язувати спільні проблеми разом, включас створення громадської організації й визначення лідера з числа її членів [1-4].

Сьогодні особливо важливим завданням для України є стимулювання самоорганізації населення у зв'язку з двома основними причинами. По-перше, з розвитком інформаційних технологій та глобалізацією усіх сфер суспільного життя змінюються та ускладнюються проблеми життєдіяльності територіальних громад, тому виникає нагальна потреба в розробці підходів до забезпечення їх сталого розвитку, які у тому числі сприятимуть зменшенню негативних зовнішніх впливів і пов'язаних із ними кризових явищ, а також забезпечуватимуть швидкі й адекватні реакції на них з боку територіальних громад. По-друге, самоорганізація населення забезпечує посилення суб'єктних позицій громадян та їх об'єднань, що є необхідним для формування громадянського суспільства в державі.

Самоорганізація - це ознака діяльності місцевої територіальної громади як соціальної спільноти, тому самоорганізаційний процес визначається як суспільний та такий, що характеризує місцеве самоврядування як сферу функціонування громадянського суспільства. А самоврядування - це ознака функціонування територіальної громади як політичної спільноти, тому самоврядний процес визначається як політичний та такий, що характеризує місцеве самоврядування як політичний інститут [5].

Самоорганізація населення потребує уваги та корекції з боку держави, яка за допомогою відповідних ресурсів може заохочувати одні спонтанні процеси та стримувати й запобігати іншим. Разом з тим вона не здатна замінити державне регулювання і роль державних органів полягає у стимулюванні самоорганізації для забезпечення суспільно необхідного результату [6, с.340].

Самоорганізація населення має конкретні організаційно-правові форми, на відміну від самоорганізації загалом. Це одна з форм участі членів територіальних громад у вирішенні окремих питань місцевого значення. В Україні вона найчастіше пов'язується з відповідними інституціями - органами самоорганізації населення. Згідно із Законом України "Про органи самоорганізації населення" це представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення завдань, передбачених цим Законом [2]. Органи самоорганізації населення являють собою інститут безпосередньої демократії, колективну форму реалізації права громадян на участь у місцевому самоврядуванні згідно з принципом субсидіарності.

Коли ж говоримо про самоорганізацію населення в широкому розумінні, то сюди слід віднести всі об'єднання громадян за інтересами, у тому числі неформалізовані об'єднання, які виникають спонтанно, для розв'язання певної актуальної проблеми.

Активний діалог між органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, підприємницькими структурами з такого чутливого питання, що зачіпає інтереси всієї територіальної громади чи її частини, як формулювання бачення майбутнього стану своєї території та шляхів його досягнення дозволило:

- точно діагностувати те, що найбільше хвилює населення;
- підвищити авторитет органів місцевого самоврядування, зробити передбачуваними і зрозумілими їх дії для всіх мешканців;
- пробудити в територіальній громаді почуття своєї причетності до рішень, які зорієнтовані на ефективний розвиток території;
- об'єднати зусилля з громадою у відстоюванні інтересів перед державною владою та політичною кон'юнктурою;

- гармонізувати інтереси всіх суб'єктів місцевого розвитку та консолідувати територіальну громаду для вирішення життєво важливих для неї проблем;

- визначити на основі консенсусу пріоритетні завдання соціальноекономічного розвитку території, заходи щодо їх реалізації та відповідальних за них, джерела фінансування [7].

Залучення різних суб'єктів місцевого розвитку до процесу управління структурує і організовує територіальну громаду. У процесі спільног обговорення загальних проблем і роботи над пошуком шляхів їх розв'язання, люди і організації починають краще розуміти один одного. З'являється можливість зіставлення та узгодження своїх інтересів з інтересами інших груп і територіальної громади в цілому. За рахунок цього відбувається консолідація активної частини територіальної громади на основі усвідомлення загальних інтересів, у людей з'являються нові зацікавленості й можливості [7].

Отже, в Україні розвиток самоорганізації населення територіальних громад відбувається в контексті становлення громадянського суспільства, формування місцевого самоврядування й активної діяльності громадян. Посилення активності населення громад потребує низки заходів законодавчого, організаційного та просвітницького характеру.

Завдяки активній соціальній роботі населення влада розуміє, що саме потрібно людям, на які проблемні аспекти варто звертати увагу. Самоорганізація населення є вагомою рушійною силою у розвитку територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР в редакції від 30.09.2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-ІІІ в редакції від 06.12.2012 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України в редакції від 19.03.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157-ІІІ в редакції від 19.03.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
5. Підкуйко О. Стимулювання самоорганізації територіальної громади як ключовий чинник її сталого розвитку / О. Підкуйко // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові

- України. - 2012. - Вип. 1. - С. 150-159. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2012_1_17.
6. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. - Т. 5 : Територіальне управління / наук.- ред. колегія : О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. ; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенко, А. О. Кузнецова. - Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. - 408 с.
 7. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, В. С. Колтун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 129 с.

Богуцька Р.В., УФПМ-11с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - д.е.н., професор **К. В. Васьківська**

ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ В СУЧASНИХ УМОВАХ

Відносини між державою та бізнесом складаються непросто. Вони характеризуються значним рівнем напруженості і найчастіше розглядаються в конфліктному ракурсі. Залучення підприємницьких структур до співпраці з державою постійно стикається з серйозними проблемами, які, насамперед, проявляються в: недоліках правової бази, що визначає права та відповідальність сторін; недосконалості форм і методів реалізації партнерських відносин; відсутності конкурентних умов для ефективного співробітництва; нерозвиненості інвестиційного та інноваційного середовищ тощо. Разом з тим, і самі бізнес-структури значною мірою перешкоджають досягненню партнерських відносин з державою, що проявляється в домінуванні власних інтересів над суспільними. У даній ситуації все більш нагальною стає необхідність вивчення наявного досвіду взаємовідносин державних і підприємницьких структур, аналізу соціально-економічних, нормативно-правових, організаційних складових партнерських відносин держави та бізнесу, а також видів взаємодії бізнесу з органами державної влади та управління.

Вітчизняні учені виділяють три найбільш важливі форми взаємодії держави і бізнесу: економічне партнерство; правове партнерство; організаційне

партнерство [1]. Економічне партнерство - це здійснення спільної підприємницької діяльності державними органами та підприємницькими структурами, спрямованої на отримання неподаткового бюджетного доходу шляхом використання ресурсів підприємницького сектора. Правове партнерство полягає у спільній організації процесу регулювання підприємницької діяльності з боку держави. Для цього підприємницькі структури можуть брати участь в робочих групах з розробки законодавства, створювати саморегульовані організації із залученням фахівців з органів державної влади, а також використовувати інші форми і методи державного впливу на розвиток бізнесу. Організаційне партнерство являє собою різні форми участі представників однієї із сторін у структурних підрозділах іншого боку взаємодії. Наприклад, це може бути, з одного боку, участь представників держави в органах корпоративного управління підприємницької структури, а з іншого – участь представників бізнесу в органах, що впливають на прийняття державних рішень.

На даний час слід приділити особливу увагу на економічне партнерство, а саме його налагодженню. Це потрібно, в першу чергу, через зміну та вдосконалення законодавчої бази, фінансової та судової систем, поліпшення інвестиційного клімату, підвищення кредитного рейтингу, ліквідацію існуючих адміністративних бар'єрів, розширення прав суб'єктів господарювання, захист інтересів виробників та розширення для них ринків, впровадження прозорого ринку землі, приватизацію та багато інших важливих реформ. Для того, щоб економіка зростала, необхідний зв'язок влади та бізнесу в інвестиційній сфері. Влада намагається покращити інвестиційний клімат.

Тому було запроваджено п'ятирічні податкові канікули, проект Investment nappy, створення міжнародного арбітражу для інвесторів. Підтримка державою інвестиційного клімату в тому чи іншому якісному стані є одним з основних методів взаємодії влади і бізнесу. При цьому форми і технології партнерства бізнесу і влади в інвестиційній сфері можуть бути найрізноманітнішими. Держава повинна бути “міцним плечем” для всього бізнесу, створювати вигідні умови як для великого бізнесу, так і для малого, як для зовнішнього, так і для внутрішнього інвесторів.

На жаль довіри людей до банківських систем та державних інституцій немає, що також є величезною проблемою. Держава повинна прешочергово вирішувати цю проблему. Потрібно налагодити діалог влади та бізнесу. Це можна зробити за рахунок Громадських організацій, які можуть стати місцем для діалогу. Візьмемо до прикладу потужну організацію Асоціація платників податків України, яка є найпотужнішим бізнес-об'єднанням в Україні по захисту законних прав та інтересів платників податків – малого, середнього та великого бізнесу усіх ключових секторів економіки. Асоціація платників податків України

працює по всій території Україн. На жаль таких асоціацій, які були б налаштовані на співпрацю з владою, дуже мало. Вирішення проблеми взаємодії суспільства, бізнесу та держави потребує визначення чітких правил їх партнерства, враховуючи інтереси зацікавлених сторін. Цивілізований розвиток суспільства передбачає необхідність визначення довгострокової і відповідальної державної політики у взаєминах влади, бізнесу і суспільства. Основи такої співпраці закладено у Законі України «Про державно- приватне партнерство» (2010 р.). Сьогодні, як ніколи раніше, бізнес чекає від влади реальних реформ. У наявності сприятливого інвестиційного клімату однаково зацікавлені як владні, так і підприємницькі структури. Наразі у влади з'явилася унікальна історична можливість, причому є всі інструменти для того, щоб зробити реальні зміни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Заскалкін А. С. Теоретико-методологічні основи взаємодії держави і приватного сектора у вирішенні суспільно значущих завдань // Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 3 (50). С. 73.

Боднарчук У. О., гр. УФП-31с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. н., доц., О.В. Герасименко

ВІД РЕТРОСПЕКТИВИ ДО СУЧАСНОГО СТАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Побудова України як демократичної, соціальної та правової держави в умовах глобальних змін, пов'язаних з обранням європейського напряму розвитку, актуалізує питання розвитку місцевого самоврядування як однієї з найважливіших ланок державного управління загалом.

Запровадження поняття «система місцевого самоврядування» в сфері публічного управління в Україні відбулося з ухваленням закону «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» ще в 1990 р. В Статті 2, яка отримала назву «Система місцевого самоврядування», перелічувалися наступні складові елементи:

—сільські, селищні, районні, міські, районні в містах, обласні Ради народних депутатів та їх органи;

– органи територіального громадського самоврядування (комітети і ради мікрорайонів, житлових комплексів, домові, вуличні, квартальні, дільничні, селищні, сільські комітети та інші органи);

– місцеві референдуми, загальні збори (сходи) громадян, інші форми безпосереднього волевиявлення населення, передбачені законодавством Української РСР [1].

З ухваленням в 1996 р. Конституції незалежної України відбулось закріплення загальних зasad місцевого самоврядування, яке тепер відокремлювалося від державної влади, що в свою чергу суттєво вплинуло на підходи щодо формування структури поняття «система місцевого самоврядування в Україні». Головною відмінністю у порівнянні з попередніми підходами щодо визначення елементів системи місцевого самоврядування стало поняття «територіальна громада», під яким розумілося: «жителі села чи добровільне об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста». Місцеве самоврядування отримало нове визначення, а саме: «право територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення». А в законі України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» від 26 березня 1992 р. місцеве самоврядування в Україні визначалося як «територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого життя» [2].

1 квітня 2014 р. Кабінет Міністрів України ухвалив «Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні», яка визначає основні шляхи вирішення проблем існуючої системи місцевого самоврядування. Ключовими питаннями, які визначають сутність запланованих змін, є:

- визначення обґрутованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади;
- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;
- розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації;
- максимальне залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя [3].

Наступним етапом на шляху забезпечення розвитку системи місцевого самоврядування було прийняття таких законів України як «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад»,

«Про засади державної регіональної політики». Прийняття цих законодавчих актів сприяло внесенню нових змін до поняття «система місцевого самоврядування», Після доопрацювання закоу було закріплено, що у містах з районним поділом за рішенням територіальної громади міста або міської ради можуть утворюватися районні в місті ради, що означає збереження права на існування районної у місті ради, а до загального переліку елементів цієї системи було віднесено: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення [4].

16 квітня 2020 року Верховна Рада України прийняла проект № 2653 про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», який надав уряду на законодавчому рівні право приймати рішення щодо визначення адміністративних центрів та територій територіальних громад, а також подавати до Верховної Ради України проекти законодавчих актів щодо утворення і ліквідації районів.

У пояснювальній записці до цього законопроекту було вказано, що такі зміни необхідні для того, щоб місцеві вибори 2020 відбулись на новій територіальній основі. Також законопроект ввів такі терміни:

- адміністративний центр територіальної громади – населений пункт (село, селище, місто), який має розвинуту інфраструктуру та в якому розташовані органи місцевого самоврядування територіальної громади;
- територія територіальної громади (громада) – територія, в межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення в межах Конституції і законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування [5].

Одне із ключових питань пов'язаних з питанням місцевого самоврядування в 2020 році — це зміна територіального устрою України. До середини цього року Уряд вже затвердив перспективні плани формування територій спроможних громад 24 областей, визначив адмінцентри та затвердив території територіальних громад, направив на розгляд парламенту проект Постанови щодо утворення та ліквідації районів і законопроект щодо впорядкування діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у зв'язку з утворенням і ліквідацією районів. В жовтні відбулись чергові місцеві вибори, які юридично закріпили міські, селищні, сільські територіальні громади і завершили процес формування спроможних громад. Також згодом законодавчо має бути розроблене чітке розмежування повноважень між усіма рівнями органів

місцевого самоврядування та виконавчої влади з визначенням джерел фінансування того чи іншого повноваження.

Отже, сучасний стан місцевого самоврядування в Україні на жаль не такий, яким б хотілось його бачити на 29 році незалежності, проте зміни, які відбуваються зараз, показують, що наша держава нарешті зробила перші кроки на шляху до становлення ефективної державної влади. І хоча ці зміни ще мінімальні і в більшості лише на законодавчому рівні, важливо те, що ми все таки почали змінювати існуючу систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування : закон України від 7 грудня 1990 р. № 533–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 2. – Ст. 5.
2. Про внесення змін до Закону Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» : закон України від 26 березня 1992 року № 2234–ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 28. – Ст. 387.
3. Про схвалення концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333–р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3332014-p.publish/article?art_id=248081369&cat_id=244274160
4. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97ВР. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97vr>.
5. Закон про місцеве самоврядування – Режим доступу : <https://agropolit.com/news/16111-rada-priynyala-zakon-pro-mistseve-samovryaduvannya-neobhidniy-dlya-provedennya-viboriv>

Буркот Л.В., гр.УФПМ-12с.
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д. е. н., проф. Б.А. Карпінський

ПОТРЕБА І РОЛЬ КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку, публічне управління та адміністрування в Україні нерозривно пов'язане з потребою активізації процесу комунікації,

оскільки комунікація – це інструмент, який дає можливість налагодити дієву взаємодію органів державної влади та суспільства. Означене стає запорукою стабільного і ефективного функціонування як конкретних організаційних структур, так і держави загалом.

Зазначимо, що комунікація (від лат. *communicatio* – єдність, передача, з'єднання, повідомлення) – це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації [1].

Одним із ключових аспектів у комунікації, який і обумовлює її зростаючу потребу й роль в системі публічного управління та адміністрування, є власне комунікативний процес. Комуникативний процес – це обмін інформацією між двома або більшою кількістю суб'єктів [2]. У цьому процесі дослідники виділяють вісім базових елементів:

1. Відправник (адресант) – суб'єкт (особа, група, організація, який збирає інформацію/ідеї та передає одержувачу).
2. Кодування – процес переформатування ідей (інформації) у знаки та символи (наприклад, радіо звернення голови обласної ради записується українською мовою на цифровий диктофон, а потім перетворюється у повідомлення).
3. Повідомлення – ідея (інформація), закодована за допомогою певної сукупності знаків і символів, і підготовлена для передачі в певній формі одержувачу.
4. Комуникативні канали – природні та штучно створені комунікативні засоби, за допомогою яких сигнал спрямовується від відправника до одержувача.
5. Шум – природні та штучні перешкоди, що впливають на всі елементи комунікативного процесу і можуть його порушити на будь-якому етапі.
6. Декодування – процес, під час якого одержувач повідомлення перетворює одержаний сигнал на повідомлення.
7. Одержанувач (адресат) – аудиторія або особа, яка одержує повідомлення та інтерпретує його. Одержанувачем може бути як цільова аудиторія (особа), так і випадкова.
8. Зворотний зв'язок – ланка комунікації, призначенням якої є передача повідомлення-відгуку одержувача відправнику [3].

Як і в будь-якому процесі спілкування, комунікація в публічному управлінні та адмініструванні має певні перешкоди що обмежують її роль й ускладнюють сам процес та знижують лідерські позиції управління-керівника [4, с. 203; 5]. Основними з перешкод, на нашу думку є:

- неправильне сприйняття інформації;

- викривлення повідомлень;
- поганий зворотний зв'язок;
- інформаційне перевантаження;
- не чітке формулювання тощо.

Для вирішення означених проблем, а також забезпечення ефективного функціонування комунікативних процесів в системі публічного управління та адміністрування необхідно:

- чітко формулювати повідомлення/ідеї;
- надавати лише достовірну інформацію;
- створити/покращити канали зворотного зв'язку (опитування, звіти);
- лаконічно передавати зміст повідомлення.

Отже, комунікація посідає важливе місце як в житті держави, так і системи публічного управління та адміністрування. Доцільно також зазначити, що це складний процес, який передбачає обмін інформацією між двома чи більше особами. Загалом, комунікативний процес включає в себе вісім базових елементів. Кожен із них є важливою ланкою для здійснення процесу обміну інформацією.

Існує багато комунікативних бар'єрів, які необхідно подолати для забезпечення злагодженої роботи. Потреба і наявність точної інформації є однією з основних вимог для прийняття ефективного рішення в системі публічного управління та адміністрування й розуміння масштабів проблеми. Комунікація стає базовим способом отримання достовірної інформації. Процес комунікації є також важливим для функції контролю. Протягом останніх років впроваджують нові способи комунікації, а також відбувається процес регулювання шляхом удосконалення нормативно-правової бази, яка визначає основні принципи здійснення комунікативного процесу на всіх рівнях, забезпечуючи тим активізацію державотворчих процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Електронне джерело / Режим доступу:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>.
2. Сергієнко Т.І. Ефективність управлінських рішень в органах виконавчої влади / Т.І. Сергієнко // Збірник наукових праць : Науковий вісник молодих вчених ЗДІА/ Гол.редактор В.І.Пожуєв. – Запоріжжя : Вид-во РВВ ЗДІА, 2011. – №2(3). – С. 217-223.
3. Сергієнко Т.І. Роль менеджера в системі прийняття управлінських рішень / Т.І. Сергієнко // Сучасне українське суспільство у вимірах глобалізації і

- євроінтеграції. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 21-22 березня 2013 р. / За ред. д.філософ.н., проф. В.Г.Воронкової; Запоріз.держ.інж.акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2013. – С. 231-234.
4. Карпінський Б. А. Ділове адміністрування : Навчальний посібник / Б. А. Карпінський, Р. В. Гасюк, О. Б.Карпінська. За ред. професора Б. А. Карпінського. – Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2018. – 412 с. (Серія «Держава і управління»).
 5. Запровадження комунікацій у суспільстві [Електронний ресурс] /За заг. ред. Н. К. Дніпренко, В.В. Різуна. –К.: ТОВ «Вістка», 2009. – 56 с. –Режим доступу:
http://www.fes.kiev.ua/new/wb/media/publikationen/Com_politics_FINAL.pdf

Вовк В.В., гр. УФП-31с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - к. н. держ. упр., доц., **О.А. Решота**

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В сучасних умовах трансформаційного розвитку України, а також з урахуванням демократичних змін, які відбувається на фоні новітніх міжнародних тенденцій, виникає необхідність формування більш ефективної системи управління завдяки удосконаленню органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в призмі процесу децентралізації.

Наявна система публічного управління в Україні в певних аспектах не пристосована до потреб держави щодо реалізації комплексного підходу реформ у різних галузях політичної діяльності, а також у питаннях наближення до європейських норм та стандартів ефективного управління. Україна посідає досить низькі позиції у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності щодо публічного управління [1].

Згідно Індексу глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index), в 2019 році Україна опустилася на 85-те місце з 141 країни світу, втративши дві сходинки. Даний Індекс визначається з допомогою набору інструментів, які демонструють рівень продуктивності та проводить оцінку за 12-ма складовими конкурентоспроможності [2].

Під децентралізацією слід розуміти передачу повноважень та фінансових ресурсів від органів державної влади до органів місцевого самоврядування на нижчі рівні з метою наближення влади до громадян і успішнішої реалізації управлінських рішень.

Процес реформування системи державного та місцевого управління відносно недавно набув чітких рис та критеріїв. Як свідчить досвід, робота системи місцевого самоврядування потребує проведення відповідних реформ в напрямку розширення компетенції органів управління з одночасним забезпеченням якісної матеріальної та фінансової бази задля результативного виконання їх посадових обов'язків, з дотриманням цілей, законів, функцій та завдань держави. Приклад так званої «старої» Європи показує, що досягнення позитивних результатів у реформуванні адміністративно-територіального устрою держави і місцевого самоврядування спирається на зміну державної влади з урахуванням інтересів місцевих громад та інститутів. При цьому, їм не передається цілковита ініціатива. Можна стверджувати, що не існує усталених стандартів щодо державного управління та місцевого самоврядування, однак, головною ідеєю їхнього реформування є розширення прав органів місцевого самоврядування з допомогою передачі даних прав з боку органів державної влади.

Відповідно до положень Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, в контексті децентралізації виконавчої влади варто виділити наступні цілі проведення реформ:

- 1) створення нової модель адміністративно-територіального устрою держави;
- 2) поділ повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях;
- 3) формулювання відповідних критеріїв для територіальних одиниць різного рівня територіального устрою держави.

Концепція передбачає трирівневу структуру формування адміністративно-територіального устрою: базовий рівень (громада), районний рівень (район), регіональний рівень (області, АР Крим, міста Київ та Севастополь) [3].

Реформуванню системи публічного управління повинно передувати формування ефективних механізмів публічної адміністрації, що сприятиме впровадженню сучасних моделей управління, створить ефективну та сталу систему виконавчої влади, результативно розподілить повноваження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, дозволить покращити якість послуг, які отримують громадяни, створить відповідальну та політично нейтральну публічну службу, зміцнить зв'язки між суспільством та державою.

Основним аспектом впровадження концепції децентралізації в Україні є уникнення дублювання повноважень та функцій, точне розмежування сфери відповідальності між рівнями публічної влади. Удосконалення публічного управління в умовах децентралізації повинно спітатися на ефективну реалізацію таких принципів: оптимальність, законність, демократія, відповідальність, верховенство права, науковий підхід, підконтрольність, соціальна справедливість, регулювання діяльності публічного сектору тільки законами, а не підзаконними актами. Важливими елементами реформування системи публічної влади є: активне залучення суспільства та громадських інститутів; створення самодостатніх територіальних громад, які здатні надавати якісні послуги своїм громадянам; незалежність органів, що боряться з корупційними злочинами; ефективна система захисту громадян у спілкуванні з владними органами; фінансовий та правовий контроль за діяльністю [4].

Організаційне забезпечення децентралізації влади, метою якого є формування ефективної системи публічного управління загалом, здійснюється на двох рівнях: стратегічному та тактичному. На першому розробляються стратегії становлення та удосконалення управління зі створенням відповідного апарату управління. На даному рівні проводиться оцінка майбутніх потреб населення та розробка алгоритму розвитку публічного управління. Це можливе тільки з урахуванням наявних тенденцій в розвитку суспільства, створенням умов для стабільної політичної ситуації в державі та застосуванням міжнародних методів публічного управління. На другому рівні відбувається усунення конкретних недоліків, вирішуються конкретні завдання, розвиваються конкретні елементи механізмів та інструментів управління та ін. Ці два рівні взаємопов'язані і між ними існує динамічний зв'язок, який полягає в взаємному корегуванні та впливі [5].

Отже, ефективне реформування системи управління України в контексті децентралізації повинно формуватися з урахуванням принципів та стандартів європейських держав, при цьому, використовуючи й вітчизняний досвід. Даний процес потребує комплексного підходу з залученням компетентних спеціалістів як вітчизняних, так і закордонних. Дотримання цілей та завдань сприятиме в подальшому наближенню української системи до європейського зразка, що, безперечно, позитивно впливатиме на національну економіку та суспільне життя держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Багінський Д. С. Шляхи реформування публічного управління в умовах децентралізації влади в Україні : автореф. дис. : 281. Миколаїв, 2020. 13 с.
URL:

- https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1197/1/1.%20Автореферат_Багінський.pdf. (дата звернення 29.11.2020р.)
2. Україна опустилася на 85-те місце в щорічному рейтингу конкурентоспроможності WEF. Interfax. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/617843.html>. (дата звернення 29.11.2020р.)
3. Цабека А. Реформування адміністративно-територіального устрою держави в умовах децентралізації органів виконавчої влади в Україні. Юридичний вісник. 2020. № 2. URL: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/1727/1839>. (дата звернення 29.11.2020р.)
4. Козак В. Стратегічні аспекти реформування публічного управління в Україні в умовах децентралізації. Theory and history of Public Administration. 2017. № 1. С. 27—34.
5. Павлюк Н. Децентралізація влади як основа удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління. Ефективність державного управління. 2016. № 4(49). С. 183—190. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_49/fail/22.pdf(дата звернення 29.11.2020р.)

Гейнак Г.І., гр. УФП-12С.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка , м. Львів
Науковий керівник - к. н. держ. упр., доц.
О.А. Решота

РОЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Становлення України як демократичної держави певною мірою залежить від того, наскільки налагодженою є система взаємовідносин між органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Вперше Україна стала на шлях розвитку місцевого самоуправління і економічного розвитку країни в цілому у 2014 році, коли Урядом було схвалено основний концептуальний документ - Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади і затверджений План заходів щодо її реалізації, які дали старт реформі [1].

Основні причини децентралізації державного сектора полягають в необхідності підвищення його загальної ефективності і дієвості шляхом надання місцевим урядам можливості підвищення оперативності, підзвітності та ефективності вироблення і надання послуг. Децентралізація є важливим елементом забезпечення активної і суттєвої ролі місцевих урядів в процесі місцевого управління.

Існує два шляхи здійснення адміністративної децентралізації - деконцентрація і делегування, проте найпоширенішою формою є саме делегування, що являє собою передачу важливої частини державних повноважень до виключної компетенції місцевих органів самоврядування. Таким чином, місцеві органи самоврядування отримують певні права у деяких сферах у відповідності до чинного законодавства, діють незалежно та мають для цього власні джерела фінансування [3].

Децентралізація є одним з важливих елементів розвитку демократії, як зазначено в Європейській хартії місцевого самоврядування, прийнятої Радою Європи в 1985 році. У Хартії намічено кілька компонентів, що складають основу децентралізації завдань управління і фінансування, включаючи наступні:

- Місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування регламентувати значну частину публічних справ і керувати нею, діючи в рамках закону, відповідно до своєї компетенції і в інтересах місцевого населення.
- Публічна влада, як правило, здійснюється органами влади, найбільш близькими до громадян.
- Органи місцевого самоврядування в рамках національної економічної політики мають право отримувати достатні власні фінансові кошти, якими вони можуть вільно розпоряджатися в межах своїх функцій.
- Частина фінансових коштів органів місцевого самоврядування повинна надходити за рахунок місцевих зборів і податків, ставки яких органи місцевого самоврядування мають право встановлювати в межах, визначених законом [2].

Отже, будучи основою Державної політики України у сфері децентралізації, Європейська Хартія місцевого самоврядування, спрямована на захист принципу ефективного місцевого самоврядування як основного складового елементу демократії.

Перевагами передачі повноважень із центру на місця є:

- підвищення мотивації і рівня відповідальності носіїв влади, їх правової і громадянської свідомості в цілому;
- розширення сфери діяльності органів місцевого самоврядування та колективна участь місцевого населення в діяльності місцевих установ;

- підвищення рівня життя та якості адміністративних послуг, що надаються населенню;
- чітке відстеження зв'язку між грошовими коштами, виплаченими платниками податків і рівнем послуг, забезпечених на місцевому рівні.
- Проте центральні органи влади все ж залишають за собою право впливу і низку владних повноважень:
- нагляд за дотриманням законодавства органами місцевого самоврядування;
- координація територіальних органів виконавчої влади;
- координація та реалізація державних програм, які реалізуються за державні кошти;
- управління всіма органами на території району або області в умовах надзвичайної ситуації або воєнного стану.

Отже, місцеве самоврядування має неабияку роль в контексті децентралізації та публічному адмініструванні, адже місцевим органам влади надається більше повноважень в прийняті рішення, значна перевага в зростанні власних фінансових можливостей (більша кількість грошей залишається на місцях), що дає можливість стати Україні повноцінною демократичною державою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Децентралізація дає можливості. URL: <https://decentralization.gov.ua/about> (дата звернення: 30.11.2020)
2. Європейська хартія місцевого самоврядування. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 30.11.2020)
3. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/202/Місцеве-самоврядування-в-умовах-децентралізації.pdf> (дата звернення: 30.11.2020)

Гнесь В.О., гр. УФП-12с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр. доц.
О.А. Решота

НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Публічне управління виступає пошуком у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики [1]. В широкому розумінні публічне управління – це діяльність, яка пов’язана з вирішенням завдань державних органів, підприємств, а також в певній галузі виробництва. Сучасна модель публічного управління в Україні справляється не зі всіма поставленими завданнями, тому цілком логічно можна сказати, що публічне управління як явище має свої недоліки і може нести певні негативні результати.

По-перше, публічне управління у процесі свого розвитку все більше набувало публічності, відбувалося поступове залучення широких верств населення та надання гласності процесу. Однак, сучасне публічне управління не є досконалим і потребує реформи, оскільки на даному етапі своєї діяльності не в змозі вирішити низку ключових завдань таких, як: збільшення прозорості влади, викорінення практики фальсифікації та приховання результативності державного процесу; сприяння підвищенню довіри населення до влади; сприяння протидії корупції, зловживанням службовим становищем та ін. В загальному публічне управління та держава повинні утворювати певний симбіоз, тобто доповнювати один одного в вирішенні нагальних проблем та завдань. Однак, при наявних недоліках як і в публічному управлінні, так і в державі виконання поставлених перед ними завдань стає проблемним.

Ще одним негативним фактором є невідповідність між запитами споживачів-громадян та пропозицією послуг, представленою державним сектором. Вільний споживчий вибір не може бути ефективним механізмом гармонізації суперечностей попиту на суспільні послуги (житла, медицини, освіти). Економічні ринкові механізми управління повинні поєднуватися з державним перерозподілом суспільних доходів і послуг, наданням державної підтримки малозабезпеченим, інвалідам, людям похилого віку для пом’якшення соціальних диспропорцій, зменшення соціальної напруженості, забезпечення рівних стартових можливостей. Важливо, щоб така політика регулювання була здатна підтримувати функціонування ринку. Відповідно, політико-адміністративна система не повинна розчинятися в економічній системі, публічне управління – у публічному менеджменті.

Публічне управління має основний вплив на майже всі галузі в нашому суспільстві. Однак, навіть не зважаючи на свій вплив та спроможність вирішувати проблеми, в публічному управлінні немає спеціальних управлінських структур, які б вирішували проблеми відсутності альтернативних систем освіти, відсутності якісних освітніх програм, належно розроблених методик та матеріалів викладання мовами меншин. Публічне управління ніяк не

реагує на централізацію освітніх програм, в результаті чого школи та класи не мають змоги пристосуватись до специфічного та мовного складу своїх учнів.

Вітчизняна ж практика реформування системи публічного управління була спрямована переважно на:

- оптимізацію системи державного управління;
- уdosконалення управлінської діяльності (впровадження інструментів державного менеджменту) та упорядкування управлінських функцій;
- розвиток зasad державної служби, професійного навчання та e-урядування;
- поступове впровадження елементів участі громадськості у прийнятті рішень.

Але велика частина цих реформ не була проведена, публічне управління продовжує існувати за старим типом.

Протягом часу існування сучасної української незалежної держави з боку представників громадянського суспільства, науковців, практиків та законодавців приділялась значна увага рівню корупції в публічному управлінні. Однак, попри достатній рівень урегульованості застосування засобів протидії корупції, її існування й досі залишається на неприпустимо високому для демократичних країн рівні. Отже, слід зазначити, що попри значну кількість нормативно-правових актів у цій сфері, схвалених останнім часом, в яких корупція зазначалась як основна загроза національній безпеці держави, допустимість використання корупційних моделей поведінки громадянами досі залишається високою. На це впливає не тільки невисокий рівень правосвідомості та відсутність розуміння шляхів реалізації принципів безальтернативності виконання правових норм та невідворотності покарання, але й відсутності умов, які продукують та забезпечують їх легке і ефективне використання [2].

Отже, одним з найбільш істотних чинників у подоланні корупції все ж таки являється ставлення населення до цієї проблеми та готовність публічного управління до вирішення даної проблеми.

Таким чином, можна сказати, що модель публічного управління, яка наявна сьогодні в Україні потребує реформ, оскільки публічне управління трансформаційного типу перетворює публічне управління не в систему, яка б сприяла розвитку держави, покращенню державного апарату, покращення умов життя суспільства, а в бар'єр на шляху до побудови сучасної демократичної держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:\

1. Keeling D. Management in Government / D. Keeling (1972), London: Allen & Unwin – c.15.

2. Державне управління: основи теорії, історії і практика [Текст]: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа [та ін.] ; за заг. ред. П. І. Надолішнього, В. Д. Бакуменка. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.

Гончар В. Д, гр. УФП-21с.,

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – д. е. н., професор, К. В. Васьківська

АДМІНІСТРУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ІТ – ТЕХНОЛОГІЙ

Інформаційна технологія (ІТ) – це система методів і способів збору, передачі, накопичення, обробки, зберігання, подання і використання інформації. Інформаційні технології реалізуються в автоматизованому і традиційному (паперовому) видах. Обсяг автоматизації та тип і характер використання технічних засобів залежить від характеру конкретної технології. Інформаційні технології – це невід'ємна частина життя сучасного життя. Вони займають важливе місце не лише у житті звичайної людини, а також і у бізнес-процесах. Використання інформаційних технологій в адмініструванні підприємством – це ефективна та оперативна комп'ютерна обробка ресурсів інформації, зберігання важливої інформації у великому обсязі та передача її в мінімальний проміжок часу на будь-яку відстань. Отже, основним завданням є оптимізація діяльності підприємства, застосовуючи інформаційні технології [1].

Нові інформаційні технології управління корпорацією є необхідним засобом, що дає змогу : якісно і швидко зберігати і обробляти інформацію, виконувати облік і отримання, значно скоротити управлінський персонал підприємства, який займається роботою по збору, обліку, зберіганню і обробці інформації; забезпечити у потрібні терміни керівництво і управлінсько-технічний персонал підприємства якісною інформацією; своєчасно і якісно вести аналіз і прогнозування господарської діяльності підприємства; швидко і якісно приймати рішення по усіх питаннях управління підприємством. Також, до переваг використання інформаційних технологій в управлінні підприємством можна віднести : підвищується керованість, знижується вплив людського фактора, скорочується паперова робота, знижаються витрати. Інформаційні технології на підприємствах можна побачити у вигляді систем і інформаційних комплексів та використовуються в різних сегментах управлінської системи [2].

До прикладу, у сфері управління взаємовідносинами з партнерами і клієнтами використовуються CRM і SCM – технології. Ці технології спрямовані на зростання продажів, зниження витрат, підвищення лояльності клієнтів і контрагентів, поліпшення якості обслуговування. І загалом, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.

Також, багатьом людям відомо про систему управління персоналом, де застосовується програмний продукт – HR, що сприяє ефективному використанню кадрових ресурсів. А в системі управління матеріальними ресурсами MRP-технологію, що сприяє раціональному накопичення та використання матеріальних ресурсів. Обидві системи підвищують операційну ефективність компаній і ресурсоекспективність.

Для захисту даних підприємства використовують IBM Spectrum Protect (Tivoli Storage Manager). Ця платформа дозволяє централізувати контроль і адміністрування резервного копіювання та відновлення даних, захищає дані організації від апаратних збоїв та інших помилок, зберігаючи резервні і архівні копії даних в автономних сховищах [3].

Також, я б хотів розповісти про корпоративну інформаційну систему. Корпоративними називають системи управління підприємствами, що враховують специфічні особливості корпорацій, основні з яких обумовлені їх структуризацією на бізнес-одиниці і наявністю таких органів управління, як загальні збори акціонерів, рада директорів, правління і ревізійна комісія. Головними особливостями корпоративних інформаційних систем є комплексність охоплення функцій управління; підвищена впорядкованість ділових процесів; масовість операцій; ефективність використання комп'ютерно-телекомуникаційного обладнання і програмного забезпечення; можливість локальної установки та впровадження окремих частин системи; адаптивність функціональної та інструментальної структури системи до особливостей керованого об'єкта; можливість розвитку системи після її впровадження на об'єкті.

Корпоративна інформаційна система (ІС) повинна успішно вирішувати три головні завдання: по-перше, забезпечувати максимально актуальну інформацією. Скорочення строків надання даних сприяє прийняттю більш гнучких і швидких стратегічних рішень. Сучасні вимоги полягають у тому, що члени ради директорів і керівники повинні отримувати відомості не більш, ніж двотижневої (а краще всього – тижневої) давності; по-друге, діюча корпоративна інформаційна система повинна забезпечувати складання звітів у різних варіантах, орієнтованих на строго визначену цільову аудиторію – відповідно до кола повноважень конкретних осіб та їх потреб. У складі ради директорів створюються комітети для вирішення суто специфічних завдань (найбільш

поширеними є комітет зі стратегічного планування, аудиторський комітет, комітет з призначень і винагород та ін.), тому кожному з них необхідна особлива, спеціалізована і профільна інформація; по-третє, використання в усіх звітах базового набору показників, що охоплюють найбільш важливі складові частини корпоративного управління. Причому повинен використовуватися єдиний формат показників, що застосовуються. Більше того, необхідно стандартизувати і автоматизувати не тільки збір даних і формування звітів, але й розсилання керівникам компанії термінових інформаційних повідомлень про досягнення базовими показниками певних порогових значень, що свідчать про позитивні або ж негативні зміни ситуації [4].

На світовому ринку корпоративних систем домінують Північна Америка і Європа. Значущими сегментами ринку залишаються Азіатсько-Тихоокеанський регіон і Латинська Америка, де спостерігається швидке зростання. Всесвітнім економічним форумом для аналізу країн світу щодо використання інформаційних технологій використовується бальна шкала оцінювання. Країни, в яких корпорації взагалі не освоюють нові технології, мають оцінку 1 бал. Країни, де прийняти широко освоювати нові технології, - 7 балів. Аналіз країн світу щодо освоєння інформаційних технологій та використанні їх у корпоративному управлінні в 2016 році дозволив зробити висновок, що лідером впровадження інформаційних технологій є Ісландія (6,2 бали) та Японія, США та Норвегія (по 6,1 бали) (рис. 1). За даними Всесвітнього економічного форума Україна займає 100 місце серед 139 країн, що досліджуються (4,2 бали).

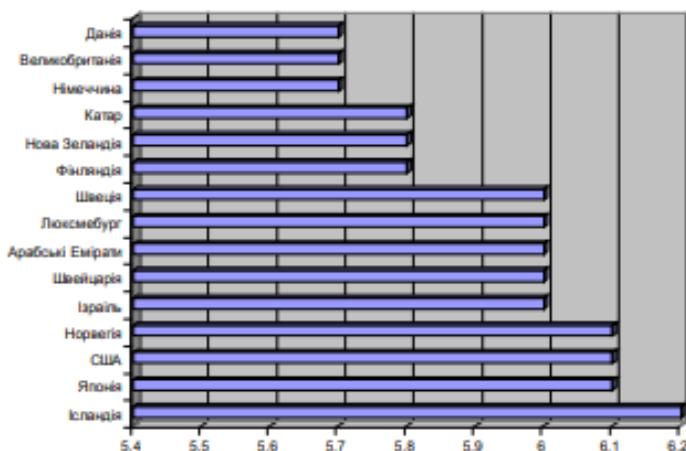

Рис. 1. Рейтинг використання інформаційних технологій в корпораціях*

*Джерело: [4]

За останній десяток років корпоративні інформаційні системи (перш за все Enterprise Resource Planning, ERP-системи) стали одними з найпопулярніших

програмних рішень. Також, повнофункціональна ERP-система стає єдиним фундаментом для вирішення важливих стратегічних й управлінських завдань, а не лише інструментом автоматизації типових для корпорації процесів, наприклад, планування витрат або розрахунку собівартості.

Саме впровадження компанією ERP-системи означає перехід на більш високу стадію розвитку, бо вони дозволяють найбільш ефективно реалізовувати можливості компанії. Кількість компаній, які використовують такі системи, складає декілька десятків тисяч по всьому світу.

Таким чином, роль інформаційних технологій в управлінні підприємством безперечно велика. Використання сучасних програмних продуктів — шлях до ефективної діяльності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності. Зазначена проблема вимагає подальших наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kateryna Vaskivska, 2020. The development of the regional innovation system in Ukraine under decentralization. Journal of Management and Financial Sciences (JMFS). SGH Warsaw School of Economics Collegium of Management and Finance. Volume XIII. Issue 40 (March 2020). pp. 57–72
2. URL: <https://econjournals.sgh.waw.pl/JMFS/article/view/2424> (дата звернення: 14.11.2020).
3. Жигалкевич Ж.М., Онопко А.С. Інформаційні технології в управлінні підприємством. URL : <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102782> (дата звернення: 17.11.2020).
4. Орлова Н.С., Мохова Ю.Л. Впровадження інформаційних технологій в систему корпоративного управління. URL : 102-Текст статті-228-1-10-20170906.pdf (дата звернення: 12.11.2020).
5. Орлова Н. С. Інформаційні системи в сучасному корпоративному управлінні. Актуальні проблеми державного управління. 2012. С. 35-40.

Даценко Д. А., гр. УФП-31с.,

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. н., доц. О. Я. Маліновська

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В умовах, бурхливого розвитку інновацій та активних процесів глобалізації постає питання теоретико-методологічного обґрунтування проблем оцінювання результативності публічного управління. З кожним роком наростає навантаження на державу й відповідно на публічний сектор щодо забезпечення функціонування національних економік вкрай важливими та необхідними ресурсами, товарами споживання та послугами, подолання екологічних та техногенних загроз, соціального захисту та зростання добробуту населення. Відповідно до прийнятих рішень органів публічної влади визначається ефективність та результативність їх діяльності.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних зasad визначення результативності та ефективності публічного управління.

Відповідно до мети ставляться такі завдання:

- охарактеризувати визначення результативності та ефективності у сфері публічного управління;
- визначити критерії ефективності публічного управління;
- віднайти специфічні особливості при визначенні ефективності публічного управління.

У літературі є безліч визначень результативності управління та ефективності процесів, пов'язаних з цією діяльністю, але принцип визначення успішності праці завжди однаковий і полягає в співвідношенні результатів діяльності з витратами, пов'язаними із забезпеченням саме цих досягнутих результатів. Проблема полягає лише у забезпеченні адекватної та об'єктивної оцінки, як результатів, так і відповідних витрат, а також приведення цих оцінок в порівнянний вид. Відмінності в оціночних показниках визначаються лише масштабом та змістом конкретних показників витрат і результатів [1, с. 257]. Хотілося би звернути увагу на визначення результативності, яке дає нам М. Д. Лесечко: результативність – це показник, який дає змогу оцінити чи вчасно досягнута мета і за яку ціну (вигідну чи невигідну), чи правильно визначена цільова група, ступінь задоволення людей відповідною програмою. [2, с. 11]. Тобто результативність органів публічної влади залежить від правильно поставлених завдань, часу який вони затратили на вирішення відповідних питань та ступенем суспільного задоволення від отриманих результатів.

Найбільш поширеним трактуванням ефективності управління є результат, зіставлений із затратами на його досягнення (вони включають не лише прямі витрати на систему управління, а й витрати на реалізацію управлінських рішень). Проте процес визначення ефективності управління є досить складним. Тому насамперед потрібно виділити критерії, на основі яких можна було б вимірюти ефективність публічного управління.

На нашу думку, ефективність органів публічної влади на систему публічного управління залежить від наступних критерійв:

- якою мірою діяльність кожного органу управління підвищує загальну ефективність функціонування системи публічного управління;
- з якою ефективністю функціонує безпосередньо кожний орган публічного управління;
- які умови створює елемент системи публічного управління, тобто орган управління для майбутнього зростання ефективності керованого ним об'єкта.

Кінцевий результат ефективності публічного управління полягає в задоволенні, окремими громадянами та суспільством загалом, наданими публічними послугами. Також послуги, які надаються суб'єктами публічного управління мають поліпшувати умови існування та життєдіяльності населення. Але визначення ефективності публічного управління має специфічні особливості від визначення ефективності класичного управління. Ці особливості, зокрема, викликані за рахунок наявності ряду проблем та обмежень, які існують у сфері впливу публічного управління, а саме:

- наявність монополії державних установ на виробництво або надання деяких окремих видів товарів і послуг, що виключає можливість широкого використання ринкових важелів при оцінці керуючих дій;
- питання, які виникають при визначенні кількісних і якісних характеристик управлінської діяльності;
- проблеми, які пов'язані з мотивацією управлінського персоналу, зайнятого в системі публічного управління [3].

Отже, результативність та ефективність публічного управління є відображенням наслідків здійснення управління, а також перебігом процесів, що відбуваються в ньому. Також результативність та ефективність окреслюють кількісні та якісні характеристики публічного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Друкер, Питер Ф. Енциклопедія менеджменту [Текст] / П. Ф. Друкер; [пер. с англ. Ф. П. Тарасенко]. – М.: ООО «І.Д. Вильямс», 2008. – 432 с.;
2. А.О. Чемерис, І.І. Артим, Р.М. Рудніцька, М.Д. Лесечко. Оцінка ефективності управління в районних державних адміністраціях/ за загальною редакцією професора М. Д. Лесечка.- Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005.- 296с.
3. Грицяк, А.І. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами/ А.І. Грицяк; [Електронний ресурс]. - Режим

доступу:http://www.irbin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRNSoc_Gum/Vamsu_du/2010_2/Grytciak.htm#_ftn1.

Закорко К. К., гр.УФФ-33с.,

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д. е. н., проф., **Б.А. Карпінський**

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Нині глобалізація стала однією з найважливіших характеристик сучасної світогосподарської системи, що визначають хід розвитку людства. Це призвело до віртуалізації відносин та розвитку віртуальної економіки, яка базується на використанні новітніх технологій, що здатні виробляти нематеріальні блага (інформацію та знання). Тому, зважаючи на новий напрямок розвитку економіки, роль держави в публічному управлінні значно трансформувалась. Однак, це не викорінило проблеми довіри населення до органів публічної влади. Впровадження блокчейн-технологій допоможе вирішити низку ускладнень, що виникають в роботі державних органів та призводять до проблем, зазначені вище, а саме: зниження рівня корупції, покращення обслуговування населення та надання адміністративних послуг тощо.

Блокчейн – це цифровий реєстр будь-яких даних, що потребують використання окремих записів. Основа технології полягає у її прозорості, що дозволяє спростити та знизити витрати процесів державного управління. Ця властивість досягається за допомогою того, що журнал транзакцій у блокчейні незмінний, не можна непомітно видалити транзакцію з журналу або додати нову в його середину [1]. На думку деяких експертів, традиційна модель управління записами в публічних реєстрах буде витіснена моделлю на базі блокчейн-технології. Наприклад, О. Данильченко вважає, що блокчейн-технологія може бути адаптована для здійснення будь-яких операцій, так чи інакше пов’язаних із реєстрацією, обліком або передачею різних активів (фінансових, матеріальних і нематеріальних); водночас ні тип, ні кількість учасників, ні їх географічне розташування не мають значення, що може змінити в майбутньому саму модель державного управління [2].

Розглянемо пріоритетні сфери використання блокчейн-технологій в Україні.

1. Захист даних в медичній сфері. За своїм принципом блокчейн чудово підходить для створення єдиного реєстру карт пацієнтів. Лікар отримує єдиний

доступ до раніше розміщеної інформації, яка зараз існує у пацієнта в паперовому вигляді і може бути загублена, коли пацієнт видає дозвіл на надання лікарю такої інформації – підтверджуючи своїм приватним ключем доступ до неї. Другий важливий напрямок розвитку для технологій, де її вже почали застосовувати – відстеження поставок медикаментів. Розробляються платформи з доступом для постачальників послуг і контролюючих органів, що забезпечить прозорість партнерських взаємин і виключить шахрайство. Впровадження платформи в систему дистрибуції на фармацевтичному ринку, крім того, дасть можливість підвищити безпеку і зупинити вхід контрафактного/фальсифікованого продукту [3].

2. Блокчейн-система документообігу. Для прикладу розглянемо досвід Естонії. У грудні 2015 року уряд цієї держави представив блокчейн-систему нотаріату «BITNATION Public Notary», за допомогою якої громадяни мають можливість дистанційно отримувати послуги. Для цього слід лише завантажити свої документи в форматі PDF, зміст яких буде зашифровано системою, на основі отриманих даних створюється ключ і користувач отримує нотаріально завірений документ [4].

3. Державне управління. Впровадження блокчейну надасть можливість ведення децентралізованих державних реєстрів. Також, через неможливість зміни даних, завдяки цій технології можна ефективно управляти активами чи будь-якою інформацією. А висока прозорість операцій покращить аудит державних закупівель чи поставок.

Слід зазначити, що уряд України був зацікавлений у використанні блокчейн-технологій в державному управлінні ще у 2017 році. У квітні того ж року Державне агентство з питань електронного уряду України і компанія BitFury підписали меморандум про співпрацю в області блокчейн-технологій. Проект передбачав переведення всіх державних даних, що зберігаються в електронному вигляді, на блокчейн-платформу [5]. Вже в жовтні 2017 року Міністерство аграрної політики та продовольства України спільно з Державним агентством електронного урядування та Transparency International Україна презентували оновлений Державний земельний кадастр, що працює на технології блокчейну [6].

На початку 2018 року в Україні була створена некомерційна організація «Блокчейн асоціація України» (БАУ) з ціллю активного поширення та сприяння інтеграції технологій блокчейн в економіку України. У жовтні 2019 року Міністерство цифрової трансформації разом з депутатами та бізнесом підписали меморандум про впровадження блокчейну в державних органах та розробку законодавства з легалізації ринку криптовалюти.

І хоч перші кроки зроблено, попереду ще багато роботи із створення цілісної законодавчої бази і його гармонізації з європейським законодавством. До процесу мають бути залучені державні органи, бізнес і галузева спільнота. Однак з впевненістю можна сказати, що впровадження блокчайн-технологій змінить структуру державо-управлінського процесу, підвищить рівень відповідальності органів влади. Це допоможе збільшити довіру громадян, надавати високоякісні державні послуги, зменшити рівень корупції та бюрократії, захистити дані від ушкодження чи крадіжки, а також скоротити ризики підробки даних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Що таке блокчайн? / URL: https://bankchart.com.ua/finansoviy_gid/investitsiyi/statti/scho_tak_blokcheyn
2. Данильченко О. Блокчайн: юрист із авто // ЮРИСТ&ЗАКОН. 2017. №21. Червень / URL : http://uz.ligazakon.ua/magazine_article/EA010438.
3. Блокчайн-технології в медицині: плюси і як впровадити в Україні / URL : <https://novilidery.com/news/blokcheyn-tehnologii-v-medicini-plyusi-i-yak-vprovaditi-v-ukraini>
4. How to use the BITNATION Blockchain Notary / URL : <https://steemit.com/blockchain/@flexliv/how-to-use-the-bitnation-blockchain-notary>
5. Україна підписала угоду з найбільшим блокчайн-проектом BitFury / URL : <https://dyvys.info/2017/04/18/ukrayina-pidpysala-ugodu-z-najbilshym-blokchejn-proektom-bitfury/>
6. Державний земельний кадастр перейшов на технологію Blockchain / URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/250316597>

Івасик І.Я., гр. УФП-11с.,

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц.

Решота О. А.

ПРОФЕСІЙНІ ЗДІБНОСТІ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЯКОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У процесі побудови правової, демократичної, соціальної держави, реалізації принципів гуманізму, справедливості та прозорості, значну роль відіграють ціннісні основи державно-управлінської діяльності, включаючи професійні здібності та етично-моральні якості державних службовців.

У статті Закону України «Про державну службу» державна служба визначається як публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави [1].

Відповідно до Наказу Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» основною метою діяльності державних службовців є служіння народу України, охорона та сприяння реалізації прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина [2]. Поведінка державних службовців має забезпечувати довіру суспільства до державної служби.

Принцип служіння народові України і в Законі України “Про державну службу” проголошується одним з основних принципів державної служби у нашій державі.

Виходячи із ролі та соціального призначення державної служби, можна визначити необхідність законодавчого закріплення високих вимог щодо професійного рівня та професійної етики державних службовців.

На сучасному етапі становлення України як демократичної та правової держави роль державних службовців займає важоме значення. Основу високопрофесійної та ефективної державної служби становить компетентний персонал. Саме тому реалізація державної кадової політики у сфері професійного розвитку та професійної етики державних службовців є надзвичайно важливою. Професіоналізм та компетентність визначають ефективність діяльності державного апарату в цілому.

Відтак, професіоналізм – це сукупність знань, практичного досвіду, професійні навики у певній сфері людської діяльності. Принцип професіоналізму державних службовців є провідною засадою організації та функціонування державної служби. Це не лише одна з основних вимог, що визначає формування та практичну діяльність персоналу, але й необхідна правова умова, без якої неможливе отримання права на здійснення посадових повноважень.

Стосовно державних службовців їх професіоналізм, насамперед, передбачає наявність вищої освіти (кваліфікації спеціаліста чи магістра) за спеціальністю, відповідною керованій сфері. Державні службовці повинні мати певну професійну підготовку в галузі державного управління, конституційного, адміністративного та інших галузей права. Державний службовець виконує визначені законом обов'язки на професійній основі, за що отримує заробітну плату з державних коштів. Оскільки функціональні обов'язки посад державних службовців мають певну фахову спрямованість, то державний службовець повинен мати вищу освіту та спеціальність, відповідну до вимог професійно-кваліфікаційної характеристики. Професіоналізм державного службовця

покликаний забезпечити якісне виконання посадових обов'язків, стабільність державної служби, постійну готовність до підготовки та реалізації рішень зі складних завдань, можливість підвищення своєї кваліфікації.

На сьогодні, вимоги до рівня професійної підготовки державних службовців є досить високими. Закон України «Про державну службу» закріплює необхідність наявності професійної підготовки для державних службовців, не конкретизуючи необхідний рівень кваліфікації державних службовців. Вимоги щодо освітньо-кваліфікаційного рівня та спеціальності мають бути визначені професійно-кваліфікаційними характеристиками державних службовців. Сучасні професійні обов'язки вимагають від державних службовців високої компетентності, знання та володіння прогресивними методами управління. Передусім від них вимагається вміння розробляти варіанти політичних рішень, упроваджувати їх у життя, проектувати й реалізовувати відповідні програми, оцінювати результати та встановлювати зворотні зв'язки з політичними організаціями, діячами та громадами. Від професійної компетентності та морально-етичних якостей, від їх прагнення до самовдосконалення й якісного виконання покладених обов'язків залежить функціонування державного апарату та якість проведення реформ, що здійснюються в державі.

Варто наголосити на тому, що професійна етика визначає засади взаємовідносин державних службовців із громадянами, що сприяє розвитку довіри з боку суспільства до державних інституцій, а також ставлення службовця до самого себе як до людини і громадянина, на якого покладені особливо важливі професійні обов'язки.

В нашій державі система морально-етичний якостей, як стандартів професійної діяльності державних службовців, знайшла своє законодавче закріплення в таких нормативно-правових актах, як : Наказ Національного агентства України з питань державної служби «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» від 5 серпня 2016р.; у Законах України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р , «Про запобігання корупції» 14 жовт. 2014 р.та ін.

Виходячи із соціальної ролі державної служби, можемо виділити основні правила, що складають зміст етичної культури державного службовця, насамперед це:

- служіння суспільним інтересам;
- безумовне виконання вимог закону;
- неухильне дотримання загальнознаних етичних норм поведінки;
- висока культура спілкування;
- доброзичливість та ввічливість, повага до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, об'єднань громадян, інших юридичних осіб;

–запобігання виникненню конфліктів у стосунках із громадянами, керівниками, колегами та підлеглими [3].

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що необхідність підвищених вимог до професійних здібностей та морально-етичних якостей державних службовців зумовлена соціальним призначенням державної служби, що обумовлене практичним виконанням завдань і функцій держави. Такі вимоги закріплено на законодавчому рівні, що підтверджує їхню значущість у професійній діяльності державних службовців та у функціонуванні державного апарату загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 4.
2. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 5 серпня 2016р. № 158 // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 158
3. Рудакевич М.І. Етика державної служби (зарубіжний досвід). Київ //Ультра.- 2002. – С. 53-55.

Кіс Г., УФПМ-11з
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. пед. н., доц. **Л. О. Бобко**

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УМОВАХ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Демократичні перетворення, що сьогодні активно відбуваються в Україні, супроводжуються складними процесами реформування, важливою складовою яких є, передусім, запобігання та протидія корупції, що підриває засади демократичного устрою, довіру до влади, порушує принципи верховенства права, справедливості й рівності перед законом, відповідальності за вчинене діяння, чесної конкуренції, призводить до зростання тіньової економіки та падіння авторитету держави в міжнародному співтоваристві. За умови відсутності системної протидії корупції з боку держави та суспільства вона здатна до поширення та вкорінення в суспільних відносинах та у державній системі загалом.

Термін «корупція» походить від латинського «*corruptio*», що означає «псування», тобто може розумітися як неправомірні дії окремих посадових осіб державного апарату. Символічним у цьому розумінні також є те, що тлумачення терміна «корупція» в численних словниках та енциклопедіях передує визначення іншого терміна латинського походження – «корозія», що перекладається як «роз’їдання» й «руйнування» [1].

Сьогодні в Україні діє цілий комплекс причин поширення корупції, однією з базових є втрата реального і дієвого контролю з боку народу за інститутами публічної влади та за конкретними носіями такої влади.

Досвід боротьби з корупцією – як вітчизняний, так і світовий – засвідчує, що ліквідувати її повністю як соціальне явище неможливо. Реальною метою антикорупційної політики можуть бути зменшення рівня та локалізація корупції в суспільстві, зміна її характеру, обмеження впливу на соціально-політичні та економічні процеси.

За умови відсутності системної протидії корупції з боку держави та суспільства вона здатна до поширення та вкорінення в суспільних відносинах і в державній системі загалом.

Аналізуючи антикорупційну політику України, слід назвати чинники впливу на рівень корупції:

- непрозорість діяльності і не підзвітність органів державної влади;
- відсутність (або дуже малий відсоток) політичної волі щодо запобігання та протидії корупції, неефективна участь у цій роботі правоохоронних структур та органів національної безпеки держави;
- розгалуженість дозвільно-регуляторної системи;
- надмірний вплив певних олігархічних груп на прийняття державних рішень та процедуру кадрових призначень;
- неврегульованість конфлікту інтересів;
- часто відсутність правил професійної етики на публічній службі; низький рівень забезпечення захисту прав власності;
- недотримання законодавства у сфері боротьби з корупцією, поєднане з його недосконалістю, суперечлива діяльність судової системи у цьому напрямі;
- відсутність системності в роботі з виявлення корупції в органах державної влади;
- відсутність публічного контролю за доходами та видатками вищих посадових осіб держави, а також ефективних механізмів участі громадянського суспільства у формуванні й реалізації антикорупційної політик [2, с.95].

За роки незалежності України ухвалено чимало нормативних актів антикорупційного спрямування. Загальна їх кількість нараховує понад 100 законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, галузевих нормативних актів. Однак усі вони приймалися в різний час, різними органами, в деяких випадках – безсистемно, без належного наукового обґрунтування, внаслідок чого і виникають колізії та протиріччя в їх застосуванні.

Із прийняттям низки антикорупційних законів у жовтні 2014 року в Україні здійснено найбільш масштабне та системне реформування антикорупційного законодавства. Зміни законодавчого поля стосувалися врегулювання ключових секторів антикорупційної діяльності в державі, а саме:

- 1) формування та моніторинг державної антикорупційної політики;
- 2) превентивна антикорупційна діяльність;
- 3) переслідування за корупцію.

Разом з тим, 28 квітня 2018 року Уряд України схвалив «Державну програму щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2018 –2020 роки».

Законодавство усуває певний дуалізм державних органів, відповідальних за антикорупційну політику серед іншого, ліквідується посада Урядового уповноваженого з питань антикорупційної політики та започатковується діяльність двох незалежних антикорупційних інституцій, відповідальних за різні аспекти формування та реалізації державної антикорупційної політики:

- Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) – центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію державної антикорупційної політики;
- Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – державний правоохоронний орган, на який покладається протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.
- Національна рада з питань антикорупційної політики (Національна рада) – здійснення системного моніторингу стану запобігання і протидії корупції в Україні, ефективності реалізації антикорупційної стратегії, заходів, що вживаються для запобігання і протидії корупції та подання Президентові пропозицій щодо поліпшення координації між суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії корупції. Склад Ради, як рекомендовано GRECO, має бути сформовано на паритетних засадах між владою та неурядовими організаціями [3].

Ефективна боротьба з корупцією, виконання заходів державної антикорупційної політики в державі неможливе без політичної волі ключових її носіїв – Президента України, уряду, парламенту, фракцій політичних сил. З цією метою мають бути вжиті всі заходи спрямовані на успішне виконання положень Державної антикорупційної політики (Антикорупційної стратегії) на та забезпечення дієвого функціонування новостворених суб'єктів з протидії корупції – Національного антикорупційного бюро, Національного агентства з питань запобігання та протидії корупції, Національної ради з антикорупційної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Прохоренко О. Я. Організаційно-правові аспекти та стан протидії корупційним проявам у системі державної служби України. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): науково-практичний журнал. 2002. № 6. С. 35–44. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua> (дата звернення: 01.12.2020).
2. Ростовська К.В. Сучасна антикорупційна політика в Україні: проблеми та перспективи. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО». Випуск 23, 2017. С.92-94.
3. Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. – URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>(дата звернення: 01.12.2020).

Климків Р. О., гр. УФП-22с,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. держ. упр., О. А. Решота

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В сучасному світі широко розвивається поняття управління персоналом. Це поняття має досить багато визначень і кожен трактує його по-своєму. Одним з них є що, управління персоналом - це система управлінських рішень, за допомогою яких формуються ролі засобів та способів системи, іншими словами це процес відтворювання і ефективного використання персоналу. Також вважають, що управління персоналом - це діяльність керівного складу щодо розробки концепції, стратегій кадрової політики і методів управління людськими ресурсами [1].

Управління персоналом в органах публічної влади і місцевого самоврядування виступає управлінським впливом органів державної влади і місцевого самоврядування, який спрямовується на підбір, відбір та добір персоналу, його оцінку, професійний розвиток, мотивацію і стимулювання на виконання завдань, що стоять перед органом публічної влади.

Варто розрізняти, хто належить до органів публічної влади, а хто до органів місцевого самоврядування. До місцевого самоврядування відносять сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст тощо. До публічної влади належать: орган законодавчої влади (парламент), а також органи виконавчої влади, а саме, Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів державної виконавчої влади, міністерства, державні комітети, центральні органи зі спеціальним статусом – центральні органи виконавчої влади; місцеві державні адміністрації – місцеві органи державної виконавчої влади тощо [2].

Управління персоналом являє собою складний та багатофункціональний процес. Основними функціями управління персоналом є: планування трудових ресурсів, тобто це задоволення майбутніх потреб органів публічної влади у персоналі, набір персоналу, а саме, рекрутингова діяльність щодо відбору та оцінки кандидатів на посади. По-друге, визначення заробітної плати і пільг, профорієнтація й адаптація нових працівників, під якою варто розуміти введення у курс справ та особливостей функціонування організації. До функцій управління персоналом варто відносити навчання, наставництво, коучинг, а саме: розробку програм для навчання трудовим навичкам, необхідним для ефективного виконання професійних обов'язків та оцінка трудової діяльності персоналу. По-третє, управління персоналом передбачає управління мотиваційною складовою персоналу, що полягає у регулюванні обсягу матеріальної винагороди за виконаний обсяг роботи, розробці методів переміщення працівників на посади з більшою або меншою відповідальністю, розвитку їх професійного досвіду шляхом переміщення на інші посади або ділянки роботи; а також у разі не здійснення своїх завдань персоналом, прийняття рішення про їх звільнення [3].

Основними завданнями служби управління персоналом є: добір персоналу, прогноз щодо його роботи, оцінка персоналу, здійснення аналітики забезпечення організаційного розвитку державного органу, мотивація працівників до роботи, підвищення рівня їх професійності, організаційно-методичне керівництво та контроль за роботою персоналу тощо [4].

У сфері управління персоналом в публічній владі використовуються різноманітні методи регулювання управлінських відносин. Одним з таких

методів виступає адміністративний метод, основною ідеєю якого є підтримка управлінської дисципліни та порядку. Організаційно-розпорядчий метод орієнтований на вказівки, інструкції, накази і контроль за їх виконанням. Правові методи базуються на регулюванні норм права, встановлених для державної служби і формують правові норми поведінки персоналу їх управлінської еліти. Економічний метод полягає у мотивації керівного персоналу, щоб підвищити різень зацікавленості, ефективності та результативності. Соціально-психологічний метод – характеризується впливом на свідомість і поведінку державного службовця, формує творче відношення до виконання службових обов’язків, ініціативу і діловитість, створює умови для розвитку особистості. Морально-етичні методи є засобами морального регулювання поведінки персоналу, що передбачають відповідність моральним нормам, визначають поведінку, формують моральну свідомість [5].

Отже, управління персоналом в органах публічної влади та місцевого самоврядування є досить складним та багатоаспектним процесом. Під управлінням персоналом в публічних органах і органах місцевого самоврядування розуміють діяльність, яка базується на підборі, відборі та доборі персоналу, його оцінці, професійному розвитку, мотивації і стимулованні на виконання завдань, що стоять перед органом. Якісна реалізація основних функцій та методів управління персоналом сприятиме підвищенню ефективності та досягненню результативності в управлінській діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Теорія управління. Підручник. За заг. ред. А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухина., 2003. — 558 с.
2. Система органів публічної влади в Україні. URL: https://studopedia.com.ua/1_29607_sistema-organiv-publichnoi-vladi-v-ukraini.html (дата звернення 11.11.2020 р.)
3. Теорія управління. Підручник. За заг. ред. А.Л. Гапоненко, А.П. Панкрухина., 2003. — 558 с.
4. Управління персоналом. URL: <https://library.if.ua/books/45.html> (дата звернення 11.11.2020 р.)
5. Мохова Ю. Л., Сабадаш Р. В. Система управління персоналом в органах державної влади. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/26.pdf(дата звернення 09.11.2020 р.)

Кобець К.О., гр. УФПМ-12с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д. е. н., проф. **Б.А. Карпінський**

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ З ПОЗИЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Об'єктивно, що демократизація життя, динамічні процеси глобалізації та транснаціоналізації відкривають широкі можливості населенню для виїзду за кордон. Однак, проблема полягає ще й у тому, що це сприяє формуванню значних потоків громадян, які виїжджають до інших країн на заробітки, і тим самим зменшують притік інвестиційного капіталу. Негативний аспект даної ситуації на можливості державотворення криється у трансформаційних процесах ринку праці, що характеризується низькою народжуваністю, старінням населення, зростанням безробіття, падінням загального рівня життя людей тощо.

Інтенсивність міграцій збільшилася після набуття Україною безвізового режиму. Аналіз наявної ситуації показує, що кошти, які надходять від заробітчан відіграють важливу роль для соціально-економічного розвитку нашої держави, і складають приблизно 10% від ВВП. Але втрати від зменшення трудової сили та податкових надходжень у бюджет є набагато більшими і несуть серйозну загрозу для розвитку національної економіки.

Вагомий внесок у дослідження сутності та певних особливостей трудової міграції зробили такі науковці: Долішній М.І., Лібанова Е.М., Буров І.М., Кваша О.С., Малиха М.І., Петрушина Т.О., Данько Т.В., Шевченко М.М. та багато інших. Зважаючи на нестабільність умов життя та середовища в якому ми перебуваємо, дане питання не втрачає своєї актуальності та потребує подальшого розгляду.

З кожним роком вітчизняний ринок праці починає більше відчувати відтік робочої сили. Загальна ситуація ускладнилася у зв'язку із виникненням пандемії Covid-19. При цьому явище трудової міграції можна розглядати із декількох позицій: позитивної та негативної. Очевидно, який ефект несе для громадян можливість заробітку, і підвищення достатку своєї сім'ї за доволі короткий проміжок часу. Загальний показник міграції за усіма потоками у 2019 році порівняно із попереднім періодом зменшився на 8,46%, а за міждержавною міграцією зріс на 10,46% (рис. 1). У зв'язку із карантинними обмеженнями у 2020 році відповідні статистичні дані будуть значно відхилятися. Частина трудових мігрантів, яка була вимушена повернутися в Україну, опинилися у невигідному становищі через відсутність стабільного доходу. Питання, пов'язані із

локдауном, що впровадять у найближчий час, призведе до масового виїзду громадян. Таке явище буде несприятливим для держави в аспекті відсутності робочої сили. При цьому необхідно враховувати ще одну сторону даної проблеми – зменшення обсягу грошових переказів іноземної валюти. Так, у травні 2020 році вони зменшилися на 20,7% порівняно із аналогічним періодом минулого року, а в загальному за перше півріччя – на 2,1% [1]. Таким чином, в українській економіці простежується певна залежність можливостей розвитку від коштів трудових мігрантів [2].

Рис. 1. Міграційний рух населення України за типом місцевості у 2019 році
Джерело: сформовано автором за даними [3].

Враховуючи усе зазначене вище необхідно визначити причини, які спричиняють відтік громадян. До найпоширеніших із них відносять: труднощі працевлаштування й ведення підприємницької діяльності особливо у сільській місцевості, високий рівень податкових стягнень, недостатній рівень мінімальної заробітної плати, низький інвестиційний клімат тощо.

У квітні 2020 року Європейською Бізнес-Асоціацією (ЄБА) проводилося опитування під назвою «Барометр щастя». Близько 800 людей дали відповіді на питання, що пов’язані із рівнем доходів, поточною роботою, системою охорони здоров’я, освітньою системою, соціальним життям та дозвіллям, безпекою, дотриманням прав, екологією, а також загальним досвідом життя в Україні. Серед опитуваних, 46% виявилися задоволеними своєю роботою, натомість 45% інших респондентів назвали цей рівень недостатнім для нормального життя. Варто зазначити, що економічна нестабільність на той момент турбувалася населення більше, аніж коронавірус [4].

Рис. 2. Інтегральні показники «Барометра щастя» за шкалою Лайкерта
Джерело: розроблено автором на основі [4].

У поточному році середній інтегральний показник за шкалою Лайкерта склав 2,64 бала із 5 можливих. Найвищий серед показників – поточна робота з індексом 3,36, а найменший – рівень безпеки із 2,17балами (рис. 2). Зважаючи на це, на думку автора, для активізації державотворчих процесів потрібно:

- підвищити рівень мінімальної заробітної плати або відмінити частину податкових стягнень з неї;
- створити належну систему соціальної підтримки, що буде здатна оперативно реагувати на загрозливі виклики сьогодення (на кшталт коронакризи);
- забезпечити достатній рівень безпеки в країні шляхом ефективної діяльності поліції та армії;
- впроваджувати адекватні сучасним викликам зміни в системі охорони здоров'я;
- відмовитися від «чорних» заробітних плат у сфері бізнесу, забезпечуючи тим більші надходження у бюджет;
- забезпечити відповідно санітарно-епідеміологічним нормам умови праці;
- сприяти розвитку та навчанню співробітників у межах підприємств;
- системно працювати над проблемами екології країни за допомогою об'єднання зусиль бізнесу та держави.

Отже, трудову міграцію можна розглядати як багатогранне явище, яке за допомогою подібного волевиявлення громадян вказує на недоліки вітчизняної економіки, впливаючи й на процеси державотворення. У сучасних умовах варто використовувати показники, що точно зможуть порахувати ефект від втрати робочої сили, оскільки наявні методи є недосконалими й через це – неефективними. Виходячи з означеного, міграційна політика держави повинна базуватися на принципі захисту національних інтересів й безпеки країни з відповідними стратегіологічними орієнтирами свого розвитку. Програма дій повинна бути комплексною й включати зміни у ряді галузей. Вагоме значення

при цьому має забезпечуватись через активізацію функціонування органів державної влади, а також соціальних інститутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансові новини України та аналітика – Фінансовий клуб. Грошові перекази в Україну в травні впали на 2,5%. URL: <https://finclub.net/ua/news/hroshovi-perekazy-v-ukrainu-v-travni-vpaly-na-2-5protsent.html> (дата звернення: 01.12.2020).
2. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта інвестиційного зростання : монографія. Львів : Колір ПРО, 2018. 480 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Зайнятість населення за статтю, типом місцевості та віковими групами. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.12.2020).
4. Європейська Бізнес-Асоціація експрес-дослідження «Барометр щастя в Україні». URL: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/UKR-Barometer-2020.pdf> (дата звернення: 01.12.2020).

Ковальчук Ю.В., гр.УФФ-32с.,

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – д.е.н., проф. **Б.А. Карпінський**

НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ПРАЦІВНИКІВ БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ У СИСТЕМІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Аналіз сучасної практики показує, що нині успіх та прибутковість банківських установ прямо пропорційно залежить від результативності їхніх працівників, кваліфікаційного рівня персоналу та їхньої зацікавленості у виконанні заданої роботи загалом. Звичайно, матеріальна мотивація є важливим аспектом для кожного співробітника, проте поступово починає відходити на задній план.

Базова причина полягає в тому, що тепер працівники бажають, окрім матеріальних потреб, забезпечувати й соціальні, культурні та духовні блага. Перш за все, на перший план висуваються самореалізація і саморозвиток

персоналу. Працівникам подобається, коли саме від їхньої праці залежить результат банківської установи.

До того ж працівники хочуть певної волі у прийнятті рішень, тим самим отримуючи відчуття власної значущості. А, отже, нині значно більша частина персоналу працює задля реалізації власних мотивів, бажань і прагнень. Виходячи з означеного, розвиток нематеріальної мотивації працівників – пріоритетний напрям у сучасному та й стратегіологічному процесах ефективного управління персоналоможної банківської установи.

Властиво термін нематеріальна мотивація трактується як процес, що спрямований на немонетарне заохочення працівників, і безпосередньо сприяє підвищенню зацікавленості персоналу у виконанні своєї роботи.

Дослідники умовно методику нематеріального стимулювання працівників поділяють на методи, застосування яких не передбачає або ж, навпаки, передбачає додаткові фінансові витрати з капіталу банківської установи. Варто зазначити, що використання первого методу управлінцями, не обов'язково забезпечить довгостроковий ефект. Зазначеними варіантами є: пільгове харчування, пільгові проїзні квитки або ж безкоштовний довіз на роботу, надання пільгових фінансових послуг, оздоровлення завдяки банківської компанії тощо.

Водночас другий метод, який застосовується у вигляді кар'єрного зростання персоналу чи цілеспрямованого навчання працівників протягом декількох років, безумовно гарантує довготривалий ефект на успіх компанії.

Оптимально розроблений аспект нематеріальної мотивації як частини мотиваційної політики банку гарантує безпосередній успіх для компанії та забезпечує позитивні задоволення кожному працівнику. А це, у свою чергу, управлінська ланка може досягнути саме за допомогою формування економічних, соціальних та організаційних цілей (рис. 1).

Окрім того, підвищення рівня лояльності персоналу – це показник дієвих заходів керівника щодо здійснення нематеріальної мотивації персоналу. Відданість працівників відображається у всіх сферах діяльності банківської установи. До того ж ефективність застосування даної методики безпосередньо залежить від самого керівника та його принципів організації роботи.

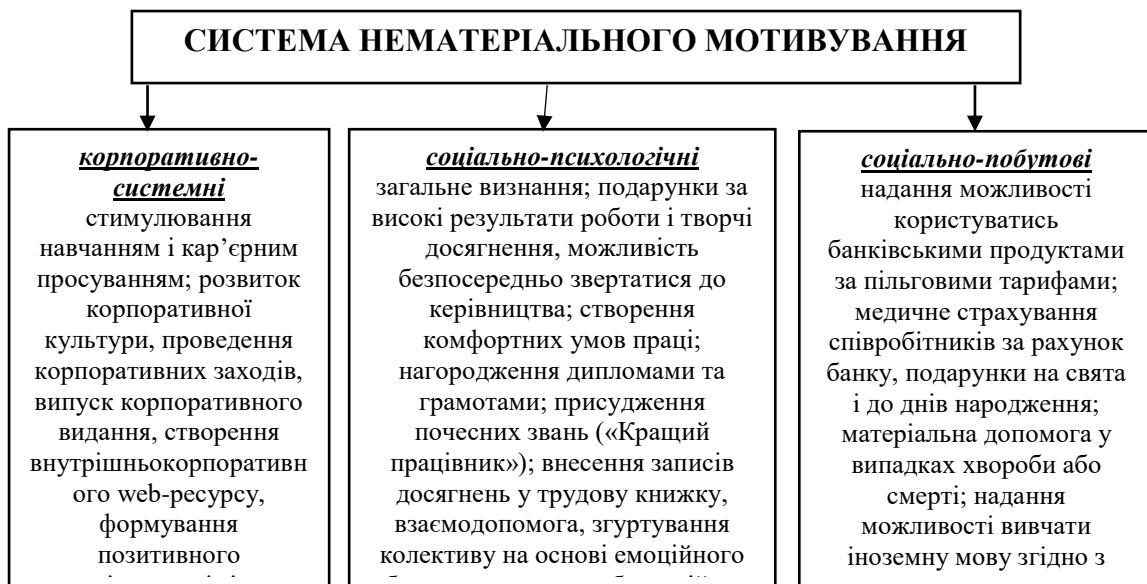

Рис. 1. Методи і форми нематеріальної мотивації працівників банку

Джерело: сформовано автором за [1].

Спеціалісти виокремили важливі риси, що відрізняють лояльних працівників як організації, так і до їх власної участі в державотворенні [2; 3, с. 284]:

- почуття гордості за успіхи компанії;
- здатність враховувати інтереси інших людей;
- схильність покладатися на власну думку та менше піддаватися впливу умовностей і маніпулюванню;
- прагнення бути ефективним, чесним і відвертим з компанією;
- ентузіазм і ініціативність у вирішенні проблем організації.

Однією з важливих форм мотивації є стимулювання навчанням і кар'єрним просуванням власного персоналу. Працівники, які професійно не зростають, поступово втрачають свою привабливість для роботодавця. Тому існування такого аспекту нематеріальної мотивації є об'єктивною необхідністю для сучасного управління персоналом банківської установи.

Варто сказати, що велика кількість працівників піддається стресу під час виконання власних зобов'язань, а нині додається ще й пандемія коронавірусу. Тому керівники повинні забезпечити належний комфорт та зручність на робочому місці для персоналу.

Для того щоб зблизити, згуртувати дух персоналу, керівництву необхідно проводити спільні корпоративні заходи. Для працівників це буде можливістю краще дізнатися своїх колег, та зберегти в пам'яті приємні моменти. Присутність керівництва є обов'язковою на таких заходах.

Взагалі налагодження зв'язку між керівництвом та працівниками є обов'язковою умовою для покращення атмосфери та загалом успіху банку. Начальнику необхідно сформувати позитивне ставлення до себе, як особистості, щоб у його підлеглих не виникало відчуття страху. Якщо керівник зважає на думку колективу, приймає спільні рішення зі своїми підлеглими, спілкується з ними, то, очевидно, що він застосовує прийом «пряника».

Керівнику слід подбати її про свободу персоналу. Нагадування працівників про авторство здійсненої ним роботи одразу підвищує його ж авторитет (у формі нагородження дипломами, присудження почесних звань). Проведення професійних змагань та конкурсів між персоналом дає можливість виявити реальні кандидатури кадрового резерву, а в результаті – переведення переможців на вищі посади, стаючи дієвим елементом системи ефективного управління персоналом.

Дуже важливим аспектом є відчуття працівниками турботи з боку управлінців банку: відсутність необґрунтованої понаднормової роботи, встановлення гнучкого графіку роботи, обговорення щодо відпустки працівника.

Феномен корпоративної культури – механізм, що впливає на мотивацію, моральність, модель поведінки працівника банківської установи.

Ефективна корпоративна культура створює цілу низку передумов для розвитку конкурентних переваг організації, оскільки: забезпечує працівникам бачення майбутнього, мобілізує їх на досягнення цілей організації; формує позитивний зовнішній імідж організації; сприяє самоорганізації працівників; поліпшує показники економічної ефективності діяльності організації загалом [4].

Отже, підсумувавши все вище згадане, можна зробити висновок: одним з вирішальних чинників щодо злагодженості колективу банківської установи, результативності роботи кожного її співробітника, формування іміджу банку, забезпечення прибутковості, є наявність ефективної управлінсько-мотиваційної політики, зокрема її нематеріальних заходів.

Загалом же сукупність здійснення заходів підвищує лояльність працівників, зміцнює командний дух, і головне, що співробітники отримують задоволення від виконаної праці. А це означає, що працівники і надалі будуть старанно виконувати свої робочі обов'язки, забезпечуючи тим як ефективність й фінансову стійкість банківської установи, так і зростання надходжень в бюджет держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кузнєцов А.М. Методологічні засади формування концепції мотивації персоналу банку /Кузнєцов А.М. //Вісник соціально-економічних досліджень ОНЕУ. – 2012. – №1(44). – С. 319-326.

2. Пушкар З. М. Нематеріальна мотивація та оцінка її ефективності / З.М. Пушкар, В. В. Буднік // Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю молодих вчених, студентів «Розвиток економіки України в умовах глобалізації». – Х. : ХНЕУ, 2011. – С. 67-71.
3. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта : монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Колір ПРО, 2016. – 534 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).
4. Вартовник Н. М. Удосконалення системи мотивації до праці як умова ефективної діяльності підприємства. – Тернопіль. – 2018. – Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/31733/1/%D0%92%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A2.pdf.

Кормило М.Р., гр. УФП-11с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. держ. упр., доц.
О.А. Решота

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Як свідчить світовий досвід на вирішення політичних подій впливає думка молодих людей, бо саме вони є основою молодіжних рухів, організацій, політичних партій. На даний момент молодь є руховою складовою сучасного українського суспільства. Потреби їх сягають глибоко до знань економіки та політики, бо молоді люди прагнуть приймати активну участь в процесах державотворення. Сьогодні такий час, коли кожна думка заслуговує на аргумент. Тому у парламенті так багато молодих політиків, яких підтримує золота середина нації – молодь.

Державна молодіжна політика виховує нові верстви населення. Тому так важливо, зосередитись на понятті «молодь до влади». Бачення молодої людини неординарне та креативне, саме тому їй належить реалізовувати започатковані в нашій державі реформи та розвинути їх до рівня системних соціально-економічних перетворень.

З перших років незалежності України молодіжна політика стала одним з найважливіших напрямів діяльності органів державної влади. Так, 15 грудня 1992 року Верховна Рада України прийняла Декларацію "Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні", а 5 лютого 1993 року Закон України

"Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", яким визначаються загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Молодіжна політика України є системною діяльністю держави у відносинах із особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється у законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов і гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України. Вона поширюється на громадян України віком від 14 до 35 років, незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної приналежності, статі, освіти, мови, ставлення до релігії, роду і характеру занять, і здійснюється через органи державної виконавчої влади, установи, соціальні інститути й об'єднання молодих громадян [1].

Державна молодіжна політика в Україні є пріоритетним і специфічним напрямом діяльності держави і здійснюється в інтересах молодої людини, суспільства, держави; з урахуванням можливостей України, її економічного, соціального, історичного, культурного розвитку і світового досвіду державної підтримки молоді [2].

На даний момент діє концепція Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016-2020 роки [3]. Комплексними заходами програми «Молодь України» визначено коло загальних принципів, головних напрямів, відповідно до яких здійснюється захист молодого покоління, забезпечується духовно-культурний та фізичний її розвиток, формується морально-правова культура, утверджується молода сім'я, попереджаються негативні явища у молодіжному середовищі, здійснюється державна підтримка молодіжної підприємницької діяльності та інше.

Метою Програми є створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості. Напрацьовано нові механізми підтримки молоді, що знайшли своє відображення у дорожній карті реформування молодіжної сфери. Проте існує ще багато проблем, пов'язаних з достатньо низьким рівнем економічної та громадської активності молоді [4].

Також засади молодіжної політики, що базуються на основних європейських цінностях, задекларовані в Стратегії розвитку державної молодіжної політики на період до 2030 року, де передбачається, що засади молодіжної політики можуть бути в повній мірі реалізовані лише при залученні молоді у якості партнерів та при наділені молодих людей реальними

повноваженнями для здійснення заходів та процесів по впровадженню Стратегії. Інтеграція молоді в суспільство може бути ефективною лише за умови, коли у молодих людей є вплив у всіх можливих сферах політики, які впливають на них [5]. Стратегією передбачено участь молоді у процесі прийняття рішень; залучення молоді до політичного процесу; безпека та екологія; формальна та неформальна освіта; гендерна рівність; інклузія та права людини; здоров'я молоді; економічна інтеграція молоді: підприємництво і працевлаштування; доступ до інформації; підвищення мобільності молоді і культурна дипломатія; молодіжна робота і волонтерство; молодіжне житло та інфраструктура; молодіжна політика в умовах децентралізації; молодь і культура.

На сьогоднішній день і досі не прийнято на законодавчому рівні Закон України «Про основні засади молодіжної політики». Лише прийнято за основу проект закону «Про основні засади молодіжної політики», де основною метою молодіжної політики виступає створення умов для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, підвищення рівня її самостійності, конкурентоспроможності та активної участі в суспільному житті [6]. Основними завданнями молодіжної політики є: створення умов для залучення молоді до громадського, політичного, соціально-економічного, культурного життя суспільства, популяризація ролі та важливості участі молоді у процесі ухвалення рішень; підтримка молоді в реалізації її соціально-економічного потенціалу, у тому числі для вирішення житлових питань, питань професійного самовизначення та зайнятості, охорони здоров'я, задоволення освітніх, культурних та інших потреб; формування громадянської, національної та культурної ідентичності української молоді; посилення інституційної спроможності суб'єктів молодіжної роботи та їх ролі у процесі соціалізації молоді; розвиток молодіжної інфраструктури; посилення національного та міжнародного молодіжного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_41555 (дата звернення 01.12.2020 р.)
2. Гузенко І.М. Становлення та розвиток державної молодіжної політики в Україні URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vnv_2009_11_4.pdf (дата звернення 01.12.2020 р.)
3. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248528402> (дата звернення 01.12.2020 р.)

4. Гринчишин С.С. Механізми реалізації молодіжної політики в умовах глобалізації. URL: <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/dish-Hrynychyshyn.pdf> (дата звернення 01.12.2020 р.)
5. Стратегії розвитку державної молодіжної політики на період до 2030 року “14 Пунктів” URL: <http://nycukraine.org/wp-content/uploads/2019/03/Strategiya-molodizhnoyi-politiki-2030-2.pdf> (дата звернення 01.12.2020 р.)
6. Проект Закону "Про основні засади молодіжної політики". URL: www.rada.gov.ua/news/Novyny/196319.html (дата звернення 01.12.2020 р.)

Корнієнко М.О., гр. УФП-31с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. н., доц., **О. Я. Маліновська**

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ В СУЧASNIX REALIЯX

Від раціонального використання задіяних ресурсів, зокрема матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних, залежить ефективність та продуктивність підприємства. Співвідношення ресурсів та їх значення залежить від специфіки обраного виду економічної діяльності, а також визначається місією та метою функціонування підприємства. Проте, жоден вид економічної діяльності не може здійснюватися без трудових ресурсів.

Мотивація – це одна з основних функцій управління. Суть мотивації в системі управління полягає в створенні відповідних умов, які б впливали на особисту поведінку співробітників та спрямовували б їхню діяльність в напрямку задоволення потреб організації, досягнення нею тактичних та стратегічних цілей. Можна постійно вдосконалювати організацію виробництва і збільшувати прибуток підприємства за рахунок вмілого керування персоналом. Водночас, без використання сучасних методів та форм матеріального й нематеріального стимулювання працівників, мотивація персоналу не може бути дієвою. Насамперед, мотивація праці – це бажання працівника задовольнити свої потреби через трудову діяльність [1].

Стосовно матеріального стимулювання, то тут потрібний тотожний зв'язок між результатами оплати праці та її продуктивністю. Також цей спосіб стимулювання відображає роль мотиваційного механізму оплати праці в системі підвищення продуктивності праці. Він включає елементи вдосконалення системи заробітної плати, надання можливості персоналу брати участь у прибутку підприємства. Безумовно, мотиваційний механізм оплати праці є важливим, але постійне підвищення рівня оплати праці не сприяє як підтримці

трудової активності на належному рівні, так і зростанню продуктивності праці. Застосування цього методу може бути корисним для досягнення короткочасних підйомів продуктивності праці [2]. Зважаючи на теперішнє кризове становище економіки держави, яке відображається на діяльності й можливостях сучасних підприємств, приділимо більшу увагу нематеріальній мотивації. Для цього доцільно:

- використовувати програми поліпшення умов праці та ротації кадрів;
- створити змінний графік, відповідно запровадити неповний робочий тиждень;
- встановлювати працівникам знижки на продукцію, що випускається підприємством;
- формувати світосприйняття єдиної команди на робочих місцях;
- підлеглим, які досягли успіху, делегувати додаткові права та повноваження з метою кар'єрного росту [3].

Незалежно від поточної економічної ситуації підприємства система мотивації повинна бути розрахована на тривалий період часу і майбутню зміну умов в будь-якому напрямку. Зміна системи мотивації заважає персоналу зосереджуватися на розвитку підприємства і формувати для себе завдання, пов'язані з перспективами особистого розвитку. Таким чином, розроблятися система мотивації повинна на перспективу і з опорою на наявні кадри, без наміру в майбутньому замінити частину персоналу.

Першим етапом впровадження сучасної системи мотивації стає її розробка і проектування. Необхідно, щоб система спиралась на реальне економічне становище підприємства і його кадровий склад, а також перспективи та загрози. Система має розроблятись разом з трудовим колективом або з представниками профспілки. Другим етапом буде планування і бюджетування. Всі мотиваційні виплати повинні мати своє джерело бюджету, що збігається по регіону, підрозділу та галузі з напрямком витрат. Незважаючи на можливості бюджету, необхідно враховувати, що система мотивації повинна адекватно відповідати існуючим вимогам на ринку праці регіону.

Впровадження системи мотивації проводиться або на всьому підприємстві одночасно, або в одиничних, досвідчених підрозділах, в яких можна перевірити ефективність нових механізмів. Впровадження системи пов'язано з внесенням змін до наявних методик і трудових договорів, а також доведенням її до відома кожного працівника. Будь-яка система мотивації не працює, залишаючись статичним явищем, слід припускати зміну окремих її параметрів водночас зі змінами на ринку праці. Таким чином, механізм затвердження основоположних документів та внесення до них змін має бути гнучким.

Отже, трудовий ресурс є одним із головних ресурсів підприємства, за допомогою якого можна отримати високу ефективність господарської діяльності при правильній мотивації праці. Моніторинг ефективності є необхідним елементом системи, тому в процесі створення системи мотивації повинні бути закладені механізми, що дозволяють визначати її ефективність, фактичний вплив на зміну ключових показників роботи підприємства. Сучасні підходи до мотивації припускають постійний моніторинг поточного стану ринку праці і зростання персоналу. Кожна людина стає самостійною цінністю, в зростанні якої зацікавлена компанія. Використання систем ключових показників ефективності, грейдів в поєднанні з партисипативним підходом підвищує конкурентоспроможність компанії на ринку в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Поліщук Н. Я. Сучасні проблеми мотивації працівників та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / Н. Я. Поліщук. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.vtei.com.ua/images/2016/konf_21_10/2.pdf#page=105.
2. Колот А.М. Мотивація персоналу/ А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2005. – 337с.
3. Власенко Т. Ю. Методи і принципи мотивації персоналу на підприємстві [Електронний ресурс] / Т. Ю. Власенко, І. В. Луценко // «Young Scientist» № 1 (65). – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-47>.

Корпан А.В., гр. УФП-31с

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. н., доц., **О. Я. Маліновська**

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА МІСЦЕВОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Для сучасної України проблеми екології набули непересічного значення, певним чином визначаючи особливості соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку країни. Екологія виступає невіддільним складником розбудови української незалежності. Європейський та Євроатлантичний вектори розвитку України обов'язково передбачають запровадження європейських підходів щодо розробки й запровадження екологічної політики.

Наявна на сьогодні в Україні система екологічної політики є недостатньо ефективною та часто-густо призводить до небажаних соціально-економічних і

суспільно-політичних наслідків. Це спричинено, насамперед, відсутністю чітких механізмів реалізації чинних екологічних норм, браком фінансів, застарілим технологічним обладнанням на підприємствах, а також поширеністю негативної суспільної думки про те, що розв'язувати екологічні проблеми має виключно держава. Загальновизнано, що найголовнішою причиною екологічної кризи, яку переживає суспільство, є незнання або ігнорування законів розвитку природи, бездумне, споживацьке ставлення до навколошнього природного середовища та його ресурсів [1, с. 5].

Екологічна політика зумовлює актуальність розробки нових підходів, із врахуванням найкращих міжнародних практик, реалізації екологічної політики як складника публічного управління на місцевому рівні в умовах децентралізації.

Загальноприйнятою європейською практикою є те, що муніципальна екологічна політика та відповідна їй екологічна програма муніципалітету виступають системотворчими складниками системи муніципального екологічного менеджменту. Ця система розробляється та реалізується за участю органів місцевого самоврядування, місцевих органів державної виконавчої влади, а також з обов'язковим залученням громадськості [2].

За європейською моделлю, екологічна політика українських публічних органів влади, як й уся система екологічного менеджменту в Україні, має розроблятися й впроваджуватися за принципом послідовного вдосконалення, тобто вона повинна бути спрямованою на досягнення кращих показників екологічної діяльності та поетапного наближення до поставленої мети, вибір реальних проміжних цілей, а також визначення реального часу їхнього досягнення [3].

Слід виділити такі основні етапи на шляху розробки й впровадження екологічної політики як складника публічного управління на місцевому рівні :

1) Визначення концептуального підходу щодо розроблення політики. Обрання практичного інструментарію, призначення конкретних виконавців, джерел фінансування, етапів розробки тощо.

У процесі вивчення досвіду інших країн-членів ЄС щодо розроблення екологічної політики та обговорення ключових питань, членами робочої групи з-поміж співробітників органу місцевого самоврядування, а також іншими зацікавленими працівниками створюються умови задля формування цілісної картини внутрішніх запитань і проблем, з якими доведеться зіткнутися, визначається послідовність їхнього розв'язання, очікувані результати та часові межі процесу розробки [4].

2) Виявлення зацікавлених сторін. Передбачає визначення кола тих осіб, які повинні обов'язково брати участь у розробленні екологічної політики, зокрема, керівництво органу місцевого самоврядування, інженерно-технічні працівники,

фахівці у сфері екологічного менеджменту, представники місцевих політичних партій та громадських, громадськість, акредитовані екологічні верифікатори тощо [5].

3) Погодження політики, що планується до розробки, із загальнодержавними нормативно-правовими документами та програмами. На цьому етапі доцільно акцентувати особливу увагу на прихильності місцевого керівництва до ідеї розроблення місцевої екологічної політики. Цього можна досягти, заручившись підтримкою мера міста (іншого високопосадовця) та поширивши екологічну політику зі зазначенням цієї підтримки серед місцевої громадськості [6].

4) Визначення змісту документа. Екологічна політика є тим документом, на підставі якого оцінюють усю природоохоронну діяльність місцевої влади і який може викликати неабияку зацікавленість не лише з боку місцевих мешканців, а й мати загальнодержавний і міжнародний резонанс [7].

5) Проведення консультацій з усіма зацікавленими сторонами. Перевірений на відповідність вимогам EMAS та ISO 14001 проект політики подається для внутрішнього (серед службовців усіх рівнів органу місцевого самоврядування) та зовнішнього (ділові кола, громадські організації, екологічні форуми тощо) обговорення, а також проведення різноманітних консультацій, веб-конференцій, обговорень тощо.

6) Реалізація екологічної політики органом публічного управління. Важливим елементом практичної реалізації екологічної політики на місцевому рівні є її інтегрування в уже наявну систему місцевого самоврядування. Це дасть можливість більш ефективно донести цілі та завдання екологічної політики до всіх ланок місцевої влади та створить умови, за яких вона буде розглядатися як невіддільний елемент життєдіяльності місцевої громади.

Отже, у сучасних умовах глибоких ринкових перетворень та демократизації українського суспільства, екологічна політика публічних органів на місцях виступає важливою складовою частиною децентралізації влади та адміністративно-територіальної реформи в Україні. Розробка ефективної політики та її впровадження є невіддільним елементом сталого розвитку місцевих громад. Дотримання послідовності етапів процесу розробки екологічної політики забезпечить її реалістичність, дієвість та ефективність, а також дасть змогу встановити правильні напрями (принципи) природоохоронної діяльності на місцях. Подальші кроки полягають у вивченні й адаптації передового досвіду країн-членів ЄС щодо розробки конкретних механізмів реалізації екологічної політики в сучасних соціально-економічних та суспільно-політичних реаліях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕРЛ:

1. Екологічна безпека територій : колективна монографія / Я.О. Адаменко, Л.М. Архипова, Я.Д. Гладун та ін.; за заг. ред. О.М. Адаменка. ІваноФранківськ: Голіней, 2014. 361 с;
2. Інформація про європейський екоменеджмент та Схема аудиту, опублікована Німецьким відомством Консультативна рада EMAS. URL: https://www.emas.de/fileadmin/user_upload/06_service/PDF-Dateien/UGA_Infosheet_From-ISO-14001-to-EMAS.pdf (дата звернення 27.05.2019);
3. Про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення) : Директива 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 24 листопада 2010 року. Офіційний вісник Європейського Союзу. L 334. URL: <https://www.old.minjust.gov.ua/file/33301.docx> (дата звернення 26.05.2019);
4. Лотиш О. Стратегія муниціпального екологічного менеджменту : сутність та чинники розвитку. Науковий вісник НЛТУ України. Львів : НЛТУ України. 2010. Вип. 12. С. 86–90;
5. Writing an environmental policy. URL: <http://uronet.uwe.ac.uk/emas/library/policy.htm> (дата звернення 26.05.2019);
6. Eco-management and Audit Scheme. Toolkit for Local Authorities. Prepared for the European Commission by Global to Local Ltd., 2004. P. 17–25.
7. Writing an environmental policy. URL: <http://uronet.uwe.ac.uk/emas/library/policy.htm> (дата звернення 26.05.2019).

Ломпей С. О., гр. УФПМ-12с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - д. е. н., проф., **Б. А. Карпінський**

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТА АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ Й МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Стратегічне управління — процес, за допомогою якого менеджери здійснюють довгострокове керування організацією, визначають специфічні цілі діяльності, розробляють стратегії для досягнення цих цілей, враховуючи всі релевантні (найістотніші) зовнішні та внутрішні умови, а також забезпечують виконання розроблених відповідних планів, які постійно розвиваються і змінюються [1].

Що стосуються стратегічного управління на державному рівні, то воно здійснюється безпосередньо органами виконавчої влади на центральному рівні

та органами місцевого самоврядування на місцевому рівні управління. Стратегічне управління на центральному рівні - це процес, результатом якого є визначення стратегії та політики центральних органів виконавчої влади, що забезпечує прийняття рішень, які відповідають визначеню місії, досягненні цілей і виконання завдань і реалізації функцій [2].

Стратегічне управління на центральному рівні має специфічні риси, що відрізняють його від стратегічного управління на регіональному і рівні територіальної громади:

- масштаб планування;
- методи впливу;
- призначення планування;
- «замовники» і оцінювачі результату;
- управлінська відповідальність;
- структурування системи на підсистеми;
- зовнішнє середовище планування [2].

Стратегічне управління для центральних органів виконавчої влади – це ключовий елемент стратегії, який допомагає центральним органам виконавчої влади приймати рішення, узгоджені з підходами щодо досягнення своєї мети, реалізації цілей, завдань і функцій. Стратегічне управління для центральних органів виконавчої влади сприяє перетворенню їх з установ, що реагують на події, в органи, що мають перспективне і довгострокове бачення та реалізують стратегічні плани, ґрунтуючись на реальних ресурсних можливостях.

Стратегічне управління для центральних органів виконавчої влади зорієтоване на:

- діяльність, спрямовану на підвищення результативності та постійне вдосконалення роботи центральних органів виконавчої влади;
- складання бюджету центральних органів виконавчої влади;
- планування ресурсів;
- оцінювання програм;
- моніторинг результативності та звітність [2].

Запровадження стратегічного управління в діяльність центральних органів виконавчої влади спрямоване на підвищення дієвості державного управління в Україні, оскільки:

- центральні органи виконавчої влади планують свою діяльність виходячи з необхідності досягнення цілей уряду, визначених програмою його діяльності;
- центральні органи виконавчої влади планують свою роботу на середньостроковий термін з урахуванням фінансових можливостей;

- цілі діяльності на термін дії плану та операційні цілі є вимірюваними, установлюються чіткі критерії їх досягнення;
- завдання та програми, що не є першочерговими, скорочуються та ліквіduються внаслідок незабезпеченості ресурсами;
- запроваджується звітність, оцінювання виконаної роботи та управління, орієнтовані на результат;
- підвищуватиметься рівень зацікавленості та довіри громадськості до діяльності центральних органів виконавчої влади [2].

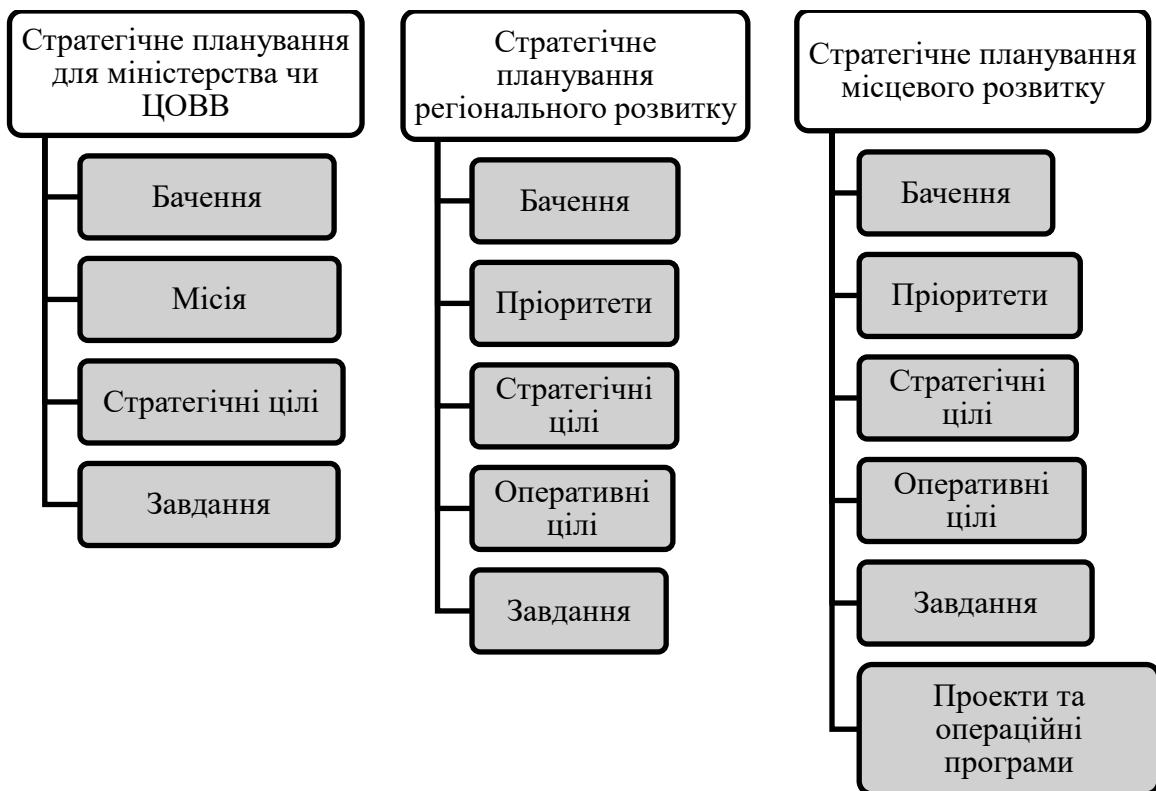
Що стосується стратегічного управління на місцевому рівні управління, то, варто зазначити, що стратегічне управління поступово набуває ознак невід'ємного елементу управління на місцевому рівні або муніципального менеджменту в сучасному швидкоплинному і конкурентному світі. Сьогодення стратегічного управління на місцевому рівні має свої особливості.

Стратегічне управління в органі місцевого самоврядування (громаді) полягає на розробленні і періодичній актуалізації стратегії, реагуючи на зміни оточення і зміни, які відбуваються в самому органі. Розроблена стратегія має випереджувати ті зміни і навіть викликати такі зміни, які будуть корисними для суспільства і публічного інтересу. Процес впровадження, який тісно пов’язаний з плануванням, має проходити так, щоб використати ресурси і потенціал громади (зокрема потенціал знань і вмінь) для досягнення передбачених стратегією довгострокових цілей розвитку, а також забезпечити функціонування громади в нестабільних ситуаціях [3].

Суб’єктом стратегічного управління є місцева спільнота. Стратегічне управління у місцевому самоврядуванні враховує перетворення, які відбуваються навколо громади, потреби мешканців і, трактуючи знання як ключовий ресурс та спонукаючи необхідні зміни у способі мислення, дає змогу визначати напрями розвитку [3].

Органи місцевого самоврядування повинні здійснювати свою стратегічну діяльність як реальний суб’єкт управління, раціонально реалізуючи «правила гри» в умовах існуючого співвідношення свободи і відповідальності. Останнє визначається, перш за все, ступенем децентралізації управління в державі. Елементами процесу стратегічного управління є оцінка конкурентних переваг і недоліків регіону, а також можливостей та загроз щодо його подальшого розвитку [2].

Доцільно розглянути порівняльну схему особливостей стратегічного планування на різних рівнях управління.

Особливості стратегічного планування на різних рівнях управління

Джерело: [2].

Отже, стратегічне управління в державному управлінні на місцевому рівні часто повторює практики організаційного управління, проте має чіткі нормативно-правові обмеження щодо можливостей його реалізації. Тому, в більшості випадків, під ним розуміється стратегічне мислення державних службовців, їх дій. Практичні ж засоби досягнення пов'язані з проектами, що виникають з конкретних програм дій, які реалізуються у межах обраної стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підручник. 2-ге вид., перероб. І доп. Київ: КНЕУ, 2004. 699 с. URL: <https://buklib.net/books/21968/> (дата звернення: 29.11. 2020).
2. Тертичка В.В. Стратегічне управління: конспект лекцій. Київ, 2013. URL: <https://ipas.org.ua/index.php/library/dc/207-strategic-public-administration> (дата звернення: 29.11. 2020).
3. Ольчак М. Партиципативне стратегічне планування в органах місцевого самоврядування: посібник для об'єднаних територіальних громад / за
4. ред. Войда М. Варшава, 2017. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/23/STRATEGIC_PLANNING_MANUAL_standard_version_9MB.pdf (дата звернення: 29.11. 2020)

Мандрик А., гр. УФП-41с

Львівський національний

університет імені Івана Франка

Науковий керівник - к. н. держ. упр, доц.

О.А. Решота

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Сьогодні можна сказати, що більшість населення України має великі проблеми, які не вирішуються, а надання державних послуг здійснюється незадовільно. Велика кількість місцевого населення зменшується, особливо у селах та малих містах. А активна частина цього населення переїздить у великі міста. Як результат, багато місцевих громад вимирає і розвиток країни, як наслідок, відбувається у диспропорції. Основними причинами цього є відсутність можливостей для громадян отримати те, що їм потрібно для комфорtnого життя, відсутність якісних державних послуг та доступу до них для маленьких громад. Цю проблему та всі наслідки від неї має вирішувати реформа децентралізації.

В свою чергу, децентралізація - передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей - органам місцевого самоврядування. Реформа про децентралізацію в Україні набула чинності в 2014 році.

Процес децентралізації поділяють на два етапи: перший етап припадає на 2014-2019 рр., а другий на 2020-2021 рр.

Зміни в Конституції, які першочергово мали би вирішувати ряд проблем щодо створення виконавчих органів обласних та районних рад, зміни організації місцевих державних адміністрацій в органи контрольно-наглядового типу.

Згідно першого етапу становлення децентралізації на теренах України було прийнято такі основні концептуальні зміни та закони загалом:

- закони про внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України. Завдяки цим змінам відбулася фінансова децентралізація: (місцеві бюджети зросли на 206,4 млрд грн: з 68,6 млрд в 2014 до 275 млрд грн в 2019 році.)
- закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Почалося формування спроможного базового рівня місцевого самоврядування. (до 2019 року вже було створено добровільних започаткованих ОТГ кількістю 982 одиниці). Було запроваджено інститут старост, які сприяють інтересам сільських жителів.
- У 2018 році ОТГ отримали у комунальну власність близько 1,5 млн га земель.

- Закон «Про співробітництво територіальних громад». Який сприяє злагодженій роботі щодо вирішення спільних проблем громад: утилізація та переробка сміття, розвиток спільної інфраструктури тощо
- Закон «Про засади державної регіональної політики». Державна підтримка регіонального розвитку та розвитку інфраструктури громад за час реформи зросла у 41,5 разів: з 0,5 млрд в 2014 до 20,75 млрд грн у 2019 році. За рахунок цієї підтримки в регіонах та громадах реалізовано у 2015-2019 роках більше 12 тисяч проектів.
- Також було прийнято низьку законів, які стосуються розширенню повноважень органів місцевого самоврядування та ефективності надання адміністративних послуг.

Зміни в законодавчій структурі наголосили на необхідності об'єднання ОТГ, створила сприятливий фон для прийняття законів та процедур щодо створення уповноважених громад, сіл, міст задля координації їх зусиль для вирішення нагальних питань «на місці». Новий підхід щодо підтримки місцевого бюджету, який здобув певну автономість та незалежність від центрального бюджету, також дав позитивні результати.

Кабінет Міністрів України підтримав реформу децентралізації в Україні як одну з ключових завдань, що сприятиме розвитку місцевого самоврядування та економічному розвитку загалом. 2020 рік мав би стати важливим роком у коригуванні певних процесів в місцевому самоврядуванні: більшість існуючих малозаселених рад об'єдналися б, які почали б краще використовувати ресурси на місцевому рівні та відповідати за свою діяльність чи бездіяльність перед людьми. На жаль, рух даних процесів та завзятості влади був призупинений, а точніше він діє, але в повільнішому темпі, що пов'язане з епідемією та світовою кризою через коронавірус.

Закони, які були затверджені на другому етапі реформи децентралізації:

- 12 червня 2020 року Уряд затвердив новий адміністративно-територіальний устрій базового рівня. Кількість ОТГ мали би покривати всю територію України.
- 17 липня 2020 року Верховна Рада України прийняла Постанову №3650 «Про утворення та ліквідацію районів». Згідно з документом, тепер в Україні 136 районів.
- 15 липня 2020 року Верховна Рада України прийняла постанову 3809 про призначення чергових місцевих виборів на 25 жовтня 2020 року.
- 16 липня Верховна Рада України прийняла зміни до виборчого законодавства.

З точки зору подальшого вдосконалення законодавчої бази у 2020 році також необхідно затвердити низку важливих законів:

- Про принципи роботи адміністративно-територіального устрою України. В межах діючої Конституції визначити принципи, на яких ґрунтуються адміністративно-територіальний устрій України, типи населених пунктів, система адміністративно-територіальних одиниць, повноваження державної влади та місцевого самоврядування з питань адміністративно-територіального устрою, порядку утворення, ліквідації, змін меж адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів та ведення Державного реєстру України.
 - Про місцевий референдум.
 - Про службу в органах місцевого самоврядування.
 - Перегляд та вдосконалення нормативних актів щодо місцевого самоврядування та місцевих органів влади.

Очікується, що до 2021 року до Конституції буде внесено зміни, для підвищення ефективності реформи децентралізації в Україні

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Микитюк Р., УФПМ-11з

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. пед. н., доц. Л. О. Бобко

КУЛЬТУРА ТА ЕТИКА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Посилення уваги громадськості та вищого керівництва держави до аспектів етичної складової державно-управлінської діяльності сьогодні обумовлено тим, що характерне для пострадянських країн, у тому числі для України, укладання морально орієнтованих взаємодій між суб'єктами суспільного розвитку все ще продовжує гальмуватися успадкованою традицією сприйняття системи державного управління, а відтак, і публічного адміністрування, як сфери досягнення матеріальних благ та особистих привілеїв. Тому зростання ролі етичних засад у системі державної служби, в органах публічної влади та служби в органах місцевого самоврядування, обумовлюється необхідністю формування України як сучасної європейської держави і викликає надзвичайну зацікавленість серед вітчизняних дослідників[1].

Вітчизняні керівники органів державної та місцевої влади недооцінюють службовий етикет як складову частину етичної культури управлінця. Так, вітчизняна дослідниця Т. Е. Василевська[2], вивчаючи етичний вимір державної служби, пропонує розрізняти між собою такі поняття, як «етика державної служби» та «етика державного службовця». Автор пропонує розглядати етику державної служби як інституціональну етику, яка випливає з місії та філософії державної служби і презентує систему її взаємозалежних професійно-етичних цінностей, принципів, норм і механізмів їх підтримки. При цьому етику державного службовця автор розглядає крізь призму усвідомлення самим службовцем професійного призначення та ціннісних засад соціального інституту державної служби, зазначивши, що це є система професійно-етичних принципів і норм, які відображаються у свідомості державних службовців, орієнтують і регулюють їх відносини та діяльність у сфері державної служби. Дослідниця зазначає, що етика державної служби існує та ідентифікується на трьох рівнях:

- макрорівень – є інтегральною частиною проблеми соціальної справедливості, генези та природи держави, що охоплює цілісність та розуміння сутності та принципів функціонування державної служби, тобто вивчає організаційні та культурні правила діяльності органів виконавчої влади для всього суспільства;

- мікрорівень – є інтегральною частиною традиційної етики, яка розглядає природу зобов'язань, виміри, послідовність та значення індивідуальних вчинків,

а також природу індивідуальних прав, тобто виявляє правила справедливих взаємодій між суб'єктами;

- на рівні молярної етики досліджується роль представників бюрократії (чиновників) у суспільстві та роль особистості в державно-управлінській діяльності[2].

Сформувати зовнішню культуру поведінки може будь-яка людина, яка цього побажає. На допомогу йому приходить таке утворення культури, як етикет. У первинно-історичному, вузькому значенні, під етикетом розуміли певний перелік правил поведінки, що були прийняті при дворі, у дипломатичних колах тощо. У широкому значенні етикет розглядають як сукупність норм та правил ввічливої поведінки у стереотипних ситуаціях людського спілкування, що склалися протягом століть у будь-якому суспільстві чи в окремій соціальній групі, колективі.

Поняття «діловий етикет», як кодекс певних правил, що регламентують культуру службового спілкування, стало широко вживатися тільки наприкінці ХХ ст. Сучасний діловий (службовий) етикет – це система норм поведінки, за допомогою якої людина навчається поважати гідність інших людей і захищати власну гідність, створюючи умови для запобігання виникненню конфліктів і досягнення визначених цілей [3]. Доведено, що за своїм основним змістом зовнішній вигляд та манери спілкування (поведінка) є співвідносними безпосередньо з внутрішньою сутністю самої людини, тобто її зовнішній прояв і внутрішній зміст збігаються. У цьому можна легко переконатися, уважно спостерігаючи за поведінкою людини.

Основу службового (ділового) етикету становлять чітко визначені принципи, які можуть бути адаптовані до системи державної служби, оскільки забезпечують гармонізацію, дотримання дисципліни й найбільш ефективну організацію діяльності державних службовців з досягнення основної мети – служіння народові України. Усталені зразки поведінки й мова гарантують необхідний рівень розуміння й безпеки кожного державного службовця як в організації, так і в зовнішньому середовищі. Застосування норм та правил сучасного ділового етикету базується на таких основних принципах:

- гуманізму й людяності, що виявляється у вимогах бути ввічливим, тактовним, люб'язним, скромним і точним;

- доцільності, згідно з чим етикет дає можливість людині поводитися розумно, просто і зручно для неї самої та її оточення;

- естетичної привабливості поведінки;

- поваги до звичаїв та традицій тієї країни, в якій перебуває та спілкується людина.

В органах публічної влади принципи та норми ділового етикуту, передусім, базуються на принципах ієрархії та влади. При цьому посада й титул є абсолютними цінностями, на яких ґрунтуються одне з основних правил ділового етикуту – дотримання порядку першості, тобто перевага старшинства. Зазначимо, що стать при цьому не відіграє значної ролі. Діловий етикут регулює відносини не стільки осіб, скільки відносини влади. Відповідно до названого принципу ділового етикуту службовці (як чоловіки, так і жінки), які обіймають однакову посаду, мають відчувати рівне ставлення до себе з боку колег, керівництва та громадян.

Вивчення сутності етикуту як особливої категорії етики державної служби дозволило нам визначити в його структурі три взаємопов'язаних елементи[4]:

- службовий (діловий, поведінковий) етикут;
- мовленнєвий етикут;
- етикут зовнішнього вигляду.

Кожний структурний елемент має певний функціональний зміст та дозволяє вирішувати конкретні інституційні завдання. Так, службовий (діловий, поведінковий) етикут слід розглядати як кодекс певних правил, що регулюють та регламентують культуру службового спілкування в процесі виконання державним службовцем своїх основних функціональних обов'язків.

Мовленнєвий етикут – це система усталених форм спілкування, сукупність усіх етикутних мовних форм, формул і правила їх використання в тих або інших ситуаціях, що виникають у процесі діяльності державного службовця: привітання, пропозиції, запрошення, поради, узгодження, відмови, вибачення, знайомства, співчуття тощо[5].

Етикут зовнішнього вигляду державного службовця слід розглядати як комплексне поєднання конкретних правил щодо застосування зачіски, макіяжу, одягу та аксесуарів у різних службових ситуаціях.

З огляду на вищезазначене, у контексті вивчення етикуту як особливої категорії етики державної служби пропонуємо під етикутом на державній службі розуміти спеціальну інституційну технологію управління персоналом, що узагальнює, об'єднує і розвиває інтраінституційні, організаційні та екстраінституційні взаємовідносини шляхом запровадження еталонних форм взаємодії між суб'єктами державного управління.

Досконале володіння етикутом дозволяє державним службовцям під час здійснення професійної діяльності ефективно спілкуватись із представниками всіх рівнів влади й людьми, що знаходяться поза сферою службової інституції. Знання правил службового етикуту й вміння його застосовувати є необхідним для сучасного керівника, адже значну частину свого робочого часу він спілкується з людьми. При цьому найчастіше спілкування керівника

відбувається в несиметричних умовах службового статусу сторін, коли один із учасників виступає в ролі керівника, а інший – у ролі підлеглого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бобко Л. О. Актуальні проблеми формування етики державних службовців [Текст] / Л. О. Бобко, Б.Б. Сенишин, Т.І. Сподарик Т.І., О.А.Станасюк // Молодий вчений. — 2019. — №5. — [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/4/103.pdf> (дата звернення: 01.12.2020)
2. Василевська Т.Е. Особистісні виміри етики державного службовця: монографія / Т. Е. Василевська. – К. : НАДУ, 2008. – С. 59 – 60.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод.і допов.) /уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2005. – С. 267.
4. Гончарук Н.Т. Керівний персонал у сфері державної служби України: формування та розвиток : монографія / Н. Т. Гончарук. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2007. –239 с.
5. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет : навч. посіб / Н. Л. Тимошенко. – К. : Знання, 2006. – 252 с.

Мишишин Х.-І., гр. УФПМ-11с.,

Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – д. е. н., професор, **К. В. Васьківська**

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Показником ефективності та результативності публічного управління та адміністрування завжди залежить від соціально - економічного розвитку суспільства, тому що, без злагодженого порядку, без дотримання загальних норм та правил унеможливиє функціонування такого суспільства. До прикладу, в англійській мові відсутня різниця між словами «державний» і «суспільний», обидва ці слова виражені терміном - “public”. Це є показовим, тому що держава – це не тільки чиновники і політики, держава і влада – це суспільство, яке впливає на процеси, які відбуваються у країні.

Для розуміння проблематики варто розглянути ключові поняття, у першу чергу, поняття “публічного адміністрування”, яке нерозривно пов’язане також з “ публічним управлінням”.

Дослідженю цих понять приділяли увагу такі вчені: В. Авер’янов, І. Козара, В. Тимошук, Т. Білозерська. Питання розвитку соціальної сфери були предметом досліджень: А. Гриценка, В. Лагутіна, Т. Білозерська та інші. Проте так і не було сформовано єдиного підходу у вивчені даної тематики. Тому у нашому сьогодені вона є неабияк актуальною темою, необхідність наукових досліджень для визначення його сутності та особливостей для розуміння проблем та перспектив подальшої роботи у сфері соціального захисту населення України.

Реалізація задач публічної сфери направлена на єдність економічної, соціальної і політичної діяльності, що в цілому означає формування єдиного соціального організму, в центрі якого людина як найвища міра всіх речей.

На думку О. Ю. Оболенського публічне управління є як «практичний організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєздатність людей з метою її впорядкування, збереження чи перетворення, опираючись на владну силу, яку обмежує дієвий суспільний контроль як основний чинник планування в суспільстві верховенства права» [1, с.48]. В. Д. Бакуменко зауважує, що «вивчаючи теорію публічного адміністрування як правової та політичної, необхідно обов’язково враховувати соціальну складову» [2]. Зрештою, публічне адміністрування є злагодженим механізмом взаємодії між державою та суспільством, а також усіх складових соціальної системи [5]. Таким чином, аналізуючи всі думки з приводу проблематики, можна сказати, що, публічне адміністрування - це злагоджена законна діяльність публічних органів управління трьох сфер влади – законодавчої, виконавчої та судової, що з усією ієархією публічно - адміністративних інститутів спрямована на досягнення ефективного функціонування соціуму задля зміцнення економічної, політичної та соціальної сфери, а також, урахування інтересів усіх соціальних груп і прошарків населення та зміцнення на цій основі соціальної злагоди та єдності народу, тобто, публічне адміністрування – це суспільно-політична влада, основні види якої:

- 1) влада народу як безпосереднє народовладдя, безпосередня демократія (вибори, референдуми);
- 2) державна влада – законодавча, виконавча, судова;
- 3) місцеве самоврядування – місцева публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого

самоврядування – місцева, публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування (радами), виконавчими органами – рад, сільськими, селищними, міськими головами тощо [4].

Одними з основних проблем у публічному адміністрування є: відсутність зрозумілої широкій громадськості стратегії розвитку України, суперечливість і непослідовність політичних та соціально-економічних реформ, поширення бідності і корупції супроводжуються зниженням рівня довіри населення. Політична пасивність громадян, корумпованість органів публічної влади та інші проблеми публічної сфери суспільного життя ускладнюють розвиток громадянського суспільства та формування ефективної демократичної моделі публічного управління [3].

Перспективи публічного адміністрування у соціальній сфері можуть стати реальними за умов дотримання певних підходів, таких як:

1. Вивчення досвіду державотворення передових країн світу з усвідомленням особливостей менталітету нашої країни;
2. Демократія - політична система, в якій влада здійснюється за погодженням тих, ким управляють. Тут слід зауважити декілька деталей, наприклад надавати вільний доступ до відповідної інформації, реальна можливість вільно висловлювати свою думку щодо проблем, володіння засобами контролю за діяльністю управляючих на всіх рівнях;
3. Законність і визнання суспільством
4. Системний підхід в якій загальна ціль є загальнодержавною, яка відображає в собі національно - державні інтереси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія / В. Д. Бакуменко. - К. : УАДУ, 2000. - 328с.
2. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навчальний посібник / В. Д. Бакуменко. – К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с
3. Європейські принципи державного управління / пер. з англ. О. Ю. Кулenkової. - К. : Вид-во УАДУ, 2000. - 52 с.
4. Ляхович Г. І. Щодо сучасного розуміння сутності та особливостей державного управління в державі / Г. І. Ляхович // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2009. — № 3.— С. 131-138.
5. Микитась, В. В. Соціальна держава, як підстава формування та реалізації ефективної соціальної політики [Текст] / В. В. Микитась // Наукова періодика

Мишишин Х.-І. В. та Притолюк Н. С., гр. УФПМ-11с
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. е. н., доц. **О. Я. Маліновська**

МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Антикорупційна політика в публічному управлінні – напрям дій та відповідний комплекс заходів, обраний та здійснюваний органами державної влади та органами місцевого самоврядування за підтримки суспільства та у співпраці з його інститутами для вирішення проблем корупції у всіх сферах суспільного життя.

Законом «Про запобігання корупції» визначені такі основні засоби антикорупційної діяльності [3]:

- обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища;
- обмеження щодо одержання подарунків;
- запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними;
- обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності;
- обмеження після припинення діяльності, пов’язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування;
- обмеження спільної роботи близьких осіб;
- запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Національна антикорупційна політика виступає елементом системи публічного управління й повинна бути ґрунтовно опрацьована, оскільки публічно-управлінська діяльність щодо протидії корупції впливає на ситуацію в політичній, соціально-економічній та інших сферах суспільного життя. На даний час, проблемним полем виступають поняття зниження рівня корупції до суспільно прийнятного рівня, мобільність сфер корупції, галузевий вимір корупції. У науці публічного управління варто акцентувати увагу на таких напрямах:

- 1) системність напрацювання та реалізації національної антикорупційної політики;

2) розробка державних програм підтримки діяльності недержавних структур для підвищення участі населення у протидії корупції;

3) розвиток нормативної бази щодо політичних, економічних, соціальних, організаційно-управлінських проблем попередження корупції й корупційних правопорушень [1, с. 234]. Необхідно одразу усувати можливості довільного тлумачення й поліваріантного виконання вимог законодавства та чітко визначити критерії застосування у підзаконних актах різних варіантів вимог.

Одним із основних механізмів запобігання корупції є запровадження добору висококваліфікованих кадрів на публічній службі, які б одночасно відповідали вимогам добросесної поведінки [2].

З'ясування складових організаційно-правового механізму протидії корупції дозволяє констатувати, що найбільш складними залишаються питання, пов'язані з розробленням, удосконаленням та втіленням інструментів його реалізації. На сучасному етапі, основною причиною бездіяльності в разі стикання з корупцією залишається відсутність впевненості в тому, що такі дії можуть бути успішними.

Основними кроками держави на шляху подолання корупції мають стати:

- політична воля керівництва країни щодо вирішення питань протидії корупції у вищих ешелонах влади;
- закріплення повноважень на горизонтальних рівнях таким чином, щоб вони не дублювали одне одного;
- запровадження курсу навчання з державно-правових питань у вищих навчальних закладах з метою подолання необізнаності населення у цій сфері;
- залучення громадян до роботи у громадських радах, розроблення проектів управлінських рішень, громадської експертизи, фінансового контролю діяльності органів влади тощо [4].

Взаємодія органів публічної влади та громадянського суспільства в сучасних умовах має ґрунтуватися, насамперед, на засадах відкритого чесного публічного діалогу та партнерства.

Однак, на даний час практика залучення громадськості до формування та реалізації державної політики та вирішення питань місцевого за загальнонаціонального значення є недостатньою, відтак ефективний громадський контроль за діяльністю органів державної влади відсутній. Тому нагальним є пошук нових ефективних механізмів публічного діалогу між публічною владою, бізнесом та громадянським суспільством.

Механізмом регулювання взаємодії публічного управління і громадянського суспільства має стати послідовна реалізація дій щодо забезпечення взаємного впливу владних структур і громадськості, що характеризуватиметься прозорістю, політичною відповідальністю та авторитетом інститутів влади і, відповідно, – довірою, громадським контролем,

участю в діалозі, повагою та підтримкою з боку інститутів громадянського суспільства

Отже, системна боротьба з корупційними явищами в публічному управлінні, є неможливою без удосконалення державного регулювання взаємовідносин людини і влади у сфері запобігання та протидії корупції, приведення національної нормативно-правової бази у повну відповідність до міжнародних норм та рекомендацій. На даний час основними механізмами протидії корупції повинні стати: відкритість влади, прозорість та зрозумілість процедур прийняття державних рішень, дієві методи контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність засобів масової інформації.

СПИСОК ВИАОРІСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адміністративне судочинство : [навчальний посібник] / за заг. ред. проф. О.П. Рябченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 304 с.
2. Білинська Л. В. Корупція як соціальне, психологічне і моральне явище / Л. В. Білинська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. – 2015. – Вип. 6–1(1). – С. 138–141
3. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VIII // – [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
4. show/1700-18/print1443083263463607
5. Користін О. Є. Загальні підходи до визначення корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ / О. Є. Користін, А. І. Постолітак // Право і суспільство. – 2014. – № 2. – С. 170–176.

Мізік А.О, гр. УФП-41с.,

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. е. н., доц., Н.Б. Татарин

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ: ЦІВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПОСТУП ТА СУЧASNІ ВИКЛИКИ

Сучасний стан української державотворчості є доволі складним. Він максимально впливає на зміст публічного адміністрування, яке має бути адекватним щодо динамічних змін, їх негативних і позитивних складових. Так, негативними факторами можуть виступати: масштабна політична криза, що призвела до «Революції гідності», анексії АР Крим, масових громадянських заворушень, війни на сході країни тощо. До позитивних факторів, у свою чергу, можна віднести те, що Україна має велику підтримку світового співтовариства, а також прийняла безвізовий режим з понад 100 країнами світу та рухається в напрямку євроінтеграції [1].

Нинішній же стан у політиці державотворення, потребує істотних змін та впровадження інноваційних технологій в систему публічного адміністрування. А саме, це має бути діяльність, яка може забезпечити ефективне функціонування системи державної влади (регіональне та місцеве самоврядування, громадські неурядові організації, фізичні та юридичні особи, а також інші суб'єкти господарювання) задля досягнення позитивного результату у всіх сферах її діяльності. Тому, першочерговим завданням розвитку публічного адміністрування в Україні є його реформування за європейським та світовим стандартами. Оскільки в країні склалася та протягом тривалого часу функціонує командно-адміністративна система публічного адміністрування, яка за своєю сутністю є непрозора та бюрократизована. Так, суб'єкти державної влади, після отримання посади в державному секторі економіки, керуються у своїй роботі, зазвичай, власними та корпоративними інтересами. Натомість потрібно впровадити таку систему публічного адміністрування, що буде опиратися на «...створення цілісного, збалансованого, надійного та ефективного управління» [1, с.30].

Для проведення більш різностороннього аналізу в роботі виділені сучасні виклики, що перешкоджають проведенню адміністративної реформи [2, с.70]:

- використання корупційних механізмів задля власного збагачення;
 - формування управлінської системи, що має тенденції до нав'язування стереотипів управління за допомогою адміністративного ресурсу та мінімізації суспільного контролю за діяльністю влади;
 - значні втрати кадрового потенціалу державної служби;
 - низька кваліфікація державних службовців;
-
- політичні та адміністративні реформи, що перманентно «тривають» з середини 90-х рр. ХХ ст. і які досі не розв'язали проблему адаптації бюрократичного апарату до моделі демократичних перетворень.

Наразі у більшості країн не має досконалої системи публічного адміністрування, яка б повністю задовольняла громадянське суспільство. Проте,

багатьма країнами був проведений моніторинг складових ефективного публічного адміністрування та було визначено подальші напрями у яких слід проводити подальші дослідження, а саме: зменшення витрат на утримання державного апарату та підвищення ефективності його діяльності.

Успішні спроби модернізації системи публічного адміністрування мали місце в Австралії, Канаді, Новій Зеландії, США, країнах ЄС та багатьох інших країнах. В останні роки процеси модернізації охопили: Естонію, Латвію, Литву, Польщу, Румунію, Словаччину, Угорщину та Чехію. Зміни стосувалися діяльності «...державних інституцій; відточування правил, що регулюють їх роботу; процедур та механізмів міжвідомчої взаємодії; проблем кадрового забезпечення (підготовки державних службовців з оптимальним рівнем професійної компетентності, підвищення їх адміністративної спроможності); адаптації державного апарату до управління в умовах мінливих соціально-економічних відносин» [3, с.114].

Сама система публічного адміністрування спроможна найефективнішим чином реалізувати політичну державотворення в Україні. Тому, формування її оптимальної системи потребує налагодження ефективних взаємовідносин між суб'єктами державного управління, що зобов'язанні реагувати та відслідковувати зміни у системі адаптації бюрократичного апарату до моделі демократичних перетворень.

Таким чином, стратегія побудови ефективної системи публічного адміністрування в Україні може бути реалізована завдяки формуванню і подальшій імплементації у керівників організацій високих лідерських характеристик та компетенцій в сфері господарювання. Оскільки кожне не вірне рішення може привести до негативних наслідків у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білявський В.М. Інноваційна діяльність як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства / В.М. Білявський, Ю.В. Білявська // Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – С. 30-31.
2. Луцький І.М. Актуальні проблеми організаційно-правових зasad управління складних адміністративних систем на практиці європейського досвіду та України / І.М. Луцький, А.І. Луцький, О.М. Каленюк // Економіка і держава. – 2009. – № 3. – С. 69–71.
3. Босак О.З. Становлення та розвиток системи публічного управління в Україні // Реформа публічного управління в Україні : виклики, стратегії, майбутнє :

монографія / О.З. Босак / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; відп. ред. І.А. Грицяк. – К. : К.І.С., 2009. – 240с.

Мізік А.О, гр. УФП-41с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц., **О.А. Решота**

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧASNIX ВИКЛИКІВ

В умовах членства країн в Європейському Союзі та направленість України в цьому напрямі, особливого значення набуває тенденція тісного взаємозв'язку адміністративної реформи, а також інтеграційні процеси та впровадження новітніх механізмів у суспільні відносини. Розвиток публічного управління є однією з важливих складових адміністративного устрою Європейського Союзу, де відокремлені як загальні ознаки європейського управління, а також окремі характерні риси управлінських систем кожної країни.

Публічне управління проходить сьогодні черговий етап трансформації [1], при якому виділяються як внутрішні характеристики так і зовнішні, які впливають на формування трансформаційних факторів у системі державного управління. В умовах нових суспільних відносин механізми та інструменти публічного управління змінюються, а відповідно і змінюються задачі такого управління. На даний процес можуть впливати посилені соціальні ризики, нестабільні соціальні зв'язки, зростання соціальної мобільності, процес глобалізації, необхідність у новаціях. Саме тому в сучасних реаліях стойть питання відмови від стійких форм управлінської діяльності та винайдення нових моделей управління нового типу.

В Україні сьогодні необхідно звернути увагу на загальні та спеціальні принципи адміністрування, які є характерними для Європейського адміністративного простору. Так серед загальних принципів необхідно звернути увагу на принцип конкретності, при якому варто вивчати конкретні процеси управління та проводити порівняльний аналіз їх із діючими законодавчими документами та закономірностями розвитку суспільства. У результаті порівняння робити правильні висновки для практичної діяльності. У рамках реформування українського суспільства важливе значення набуває формування, удосконалення та раціоналізація чіткого механізму правового регулювання державно-управлінських відносин.

Саме тому система публічного управління може визначити якісно новий напрям досліджень науки управління, тобто дослідження політично-адміністративних аспектів державного управління в інтеграційних процесах.

У зв'язку з реаліями трансформаційних процесів у нашій державі та розробкою нових механізмів реалізації положень Конституції України, а також проведення адміністративної реформи, необхідно змінювати зміст державно-управлінської діяльності, удосконалювати форми та методи управлінської діяльності [2]. Саме тому, публічне управління передбачає функціонування універсального організаційно-правового механізму виявлення, погодження та реалізації суспільних потреб та інтересів завдяки створенню комплексу суб'єктивних прав та обов'язків усіх учасників суспільних процесів та їх переведення у відповідні правовідносини.

У результаті цього публічне управління взаємовідносинами суб'єктів та об'єктів управління може забезпечити погодженість та направленість їхньої діяльності, яка зможе задоволити потреби суспільства.

В умовах політичного реформування системи влади в нашій державі виникає необхідність в системному підході до гармонізації європейського та національного правового забезпечення діяльності самостійних державних структур. Згідно європейського досвіду варто визначити загальну систему принципів управління, яка притаманна всім рівням управління. До таких принципів можна віднести: народовладдя, верховенство закону, розподіл влади, розподіл повноважень органів центрального та регіонального рівнів, гласності та відкритості, принцип плановості, розмежування повноважень та функцій у системі влади.

Необхідно зазначити, що проблема адміністративного реформування в нашій державі, а також і на всьому Європейському просторі досліджується у вузькому ракурсі, а з врахуванням публічного управління, яке поєднує діяльність органів державного управління, державної влади, органів місцевого самоуправління, різних суспільних організацій та структур, що беруть участь у формуванні державного апарату та його взаємовідносин із суспільством, дасть змогу більш ширше розглядати дану проблематику [3].

Якщо визначати напрями реформування державного управління в Україні згідно європейських принципів публічного адміністрування, то необхідно виділити наступні: визначення перспектив впровадження зарубіжного досвіду в практику державного управління та комплексу критеріїв довготривалої співпраці з державами Європейського Союзу; визначення особливостей становлення та організаційно-правових основ управлінської діяльності в складних адміністративних системах, впровадження адміністративно-правових засобів для забезпечення прав та свобод громадян у системі інтеграційних процесів;

формування напрямів державних механізмів управління інтеграційними процесами.

Що стосується підвищення ефективності публічного управління в Україні, то необхідно його покращувати завдяки: децентралізації функцій державних структур на регіональному рівні, створенню на державному рівні структур, які будуть проводити сертифікацію публічних організацій, проведенню тісного обміну досвідом у сфері публічного адміністрування з країнами Європейського Союзу, покращенню організації управління публічними структурами для забезпечення їх ефективності в роботі, підготовці державних службовців нового покоління з високою кваліфікацією, покращенню мотиваційної складової для державних службовців на всіх рівнях.

Варто зазначити, що сьогодні розвиток публічного управління в нашій державі дає можливість виявляти причини та наслідки неефективного державного управління на усіх рівнях. А також є можливість визначити стратегічні та перспективні напрями реформування публічного управління у відповідності до кращих європейських та світових стандартів. Публічне управління необхідно розглядати як базовий інститут сучасного українського суспільства. Внаслідок проведення реформування державної системи управління від державної до публічної можливо досягти гармонізації державних та суспільних інтересів максимально та ефективно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні. URL: http://www.pravo.org.ua/files/stat/Concept_public_administration.pdf. (дата звернення 27. 11. 2020р.)
2. Бакуменко В. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2015. № 1. С. 8 – 26.
3. Вернудіна І. В. Особливості публічного управління в Україні: цивілізаційний поступ та сучасні виклики. Публічне управління: шляхи розвитку : матер. наук.- практ.конф. за міжнар. уч. (26 листопада 2014 р., Київ) : у 2 т. Т. 1 / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю Оболенського. К. : НАДУ, 2014. С. 30 – 32.

**Мужилівський Д.М., гр. УФПМ-11с.,
Львівський національний
університет імені Івана Франка, м. Львів.
Науковий керівник - д.е.н., доц. Г.О. Комарницька**

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ТА ЇХ СУЧASNІ ТЕНДЕНЦІЇ

Проблема взаємодії органів державної влади та бізнесу є новою та недостатньо вивченою, зокрема щодо питання узгодження державних, суспільних та приватних інтересів. Окрім того, для всього періоду незалежності України було характерним переплетення владних і бізнесових зв'язків під контролем певного кола наближених до перших осіб держави.

Незважаючи на всі проблеми, які виникають на шляху до налагодження ефективних комунікацій в публічному управлінні та адмініструванні України, зберігається деякі й позитивні тенденції. Сьогодні майже всі органи державної влади мають свої прес-служби, хоча б прес-секретарів, відділи по зв'язках із ЗМІ та громадськістю, сайти в Інтернеті, деякі установи навіть мають громадські ради, які призвані впливати на політику прийняття рішень.

Розгляд функціональних повноважень та основних напрямів діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування свідчить про сформованість у цій системі мережі підрозділів, функціями яких є налагодження прямих і зворотних зв'язків із громадськими організаціями, громадянами, засобами масової інформації, іншими державними і недержавними установами, творчими спілками тощо.

Що ж стосується комунікацій між бізнесом та державними органами влади, то на сьогоднішній день, в Україні у штатах багатьох компаній є працівники, до функціональних обов'язків яких належить співпраця з представниками органів державної влади, зокрема інформування владних структур стосовно певних питань з метою підштовхнути їх прийняти рішення, яке вигідне бізнесу [3, с. 156]. Окрім того, представники бізнесу мають можливість впливати на державотворчі процеси через громадський сектор, об'єднання підприємців, експертні та громадські ради, фонди, асоціації, метою діяльності яких є підтримка та розвиток підприємництва.

В свою чергу, органи державного управління створюють прозорі комунікаційні платформи при міністерствах, органах місцевого самоврядування, на яких представники бізнесу відкрито заявляють свою позицію, вказують на існуючі проблеми та пропонують шляхи співпраці.

Народні депутати України проводять активну діяльність відстоювання бізнес-інтересів, що свідчить про зародження партнерства і дає підстави сподіватися на формування прозорого партнерства у найближчому майбутньому.

Також в Україні сформульовано й законодавчо закріплено основні принципи, завдання та стратегічні напрями державної інформаційної політики, сформовано державні інститути відповідної компетенції, ухвалено цілу низку концепцій, програм і планів дій.

Тобто варто зазначити, що на сьогоднішній день хоча й в Україні комунікативний процес в публічному управлінні та адмініструванні ще недостатньо налагоджений, проте постійно триває розвиток простору комунікаційної взаємодії адміністративних і політичних організацій із соціумом, формується динамічне суспільство, де комунікація як важливий чинник соціального життя посідає чільне місце. Дедалі зростає роль комунікації в процесах державотворення та діалогу владних інститутів із громадянським суспільством і третім сектором.

В українських реаліях ми бачимо існування у штатах багатьох компаній відділів, функціональними обов'язками працівників яких є співпраця з представниками органів державної влади шляхом надання останнім детальної аргументованої інформації з приводу того чи іншого питання з метою їх підштовхування прийняти рішення, яке вигідне бізнесу [1, с.93].

Ведеться підготовка фахівців з комунікацій, але більшість експертів схиляються до думки, що належним чином таких фахівців навчити практично неможливо, оскільки успішним комунікатором з представниками влади можна стати за умови наявного досвіду роботи в бізнесі чи органах державного управління. Тенденція взаємної недовіри між владою і бізнесом склалась історично внаслідок розбіжностей цілей та інтересів: влада прагнула централізації та монополізації контролю, а бізнес намагався бути автономним [2, с.3].

Сьогодні представники центральних органів держаної влади намагаються налагодити діалог з представниками бізнес-середовища шляхом запровадження нових дієвих механізмів комунікації між ними та завдяки імплементації принципів адміністративно-територіальної реформи. Отже, досягнення зрушень у відносинах між органами державної влади та бізнесом можливе лише за умови формування діалогу, відповідної культури спілкування взаємних зобов'язань та підвищення рівня довіри.

Протягом останніх кількох років в Україні відбуваються соціальні, економічні й політичні трансформації, які активізували низку суперечностей у системі державного та регіонального управління, що негативно відображаються на ефективності публічного управління в цілому. В даній ситуації виникає необхідність вивчити та узагальнити практику розвинених країн для того, щоб в перспективі застосувати їхній досвід в Україні.

Як показує досвід іноземних країн, саме активне залучення населення у процес розроблення та реалізації публічно-управлінських рішень веде до створення прозорих відносин між державою та громадськістю.

Аналіз та узагальнення зарубіжного досвіду щодо побудови відносин між державою і суспільством, зокрема Канади, Нідерландів, США, дозволив визначити перспективні напрями вдосконалення механізмів комунікативної діяльності місцевих органів влади в Україні:

- посилення прозорості діяльності владних органів та наближення їх до громадян-споживачів публічних послуг;
- формування організаційно-правових умов для розвитку діалогу між владою і громадськістю;
- перехід до партнерського співробітництва;
- підвищення відповідальності державних службовців за якість надання публічних послуг;
- запровадження інтегрованих комунікативних технологій і принципів маркетингу в діяльність владних установ;
- зміцнення зв'язку професійного навчання державних службовців із процесами демократизації управління тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи [Електронний ресурс] : матеріали VIII Міжнар. наук. Інтернет-конф. аспірантів та докторантів з державного управління, 26 трав. 2017 р. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. – 222 с.
2. Черненко, В. А. Антикризисное управление : учебник и практикум для академического бакалавриата / В. А. Черненко, Н. Ю. Шведова. — М. : Издательство Юрайт, 2016. — 409 с. — (Серия : Бакалавр. Академический курс). — ISBN 978-5-9916-4888-2.
3. Публічне управління: навч. посібник / А.В. Стасишин, Г.В. Капленко, Г.О. Комарницька та ін.; за заг. ред. А.В. Стасишина. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 460 с.

Мужилівський Д.М., гр. УФПМ-11с.,
Львівський національний
університет імені Івана Франка, м. Львів.
Науковий керівник - д.е.н., доц. Г.О. Комарницька

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Інформаційні війни супроводжують всю історію людства. Спочатку вони були релігійними та ідеологічними, причому для боротьби з носіями чужих поглядів застосовувалися всі види репресій. В далекому минулому інквізиція чи репресивні апарати тоталітарних держав двадцятого сторіччя вели активну боротьбу з носіями чужих ідей.

Інформаційне протиборство не є новим для людської цивілізації. Ще античні автори детально описували витончені агітаційні кампанії, за допомогою яких політики минулого намагалися деморалізувати супротивників, ввести їх в оману, змусити підкорятися своїй волі [1, с.41]. Для реалізації цих завдань потрібно було вивчати суспільні системи країн — жертв агресії, їхнє матеріальне і духовне становище, розвиток промисловості та сільського господарства.

У нинішній час, що має визначення «інформаційних технологій», невід'ємними компонентами систем управління державою, економікою, фінансами і обороною є інформаційні та комунікаційні системи. Їхнє впровадження веде до створення єдиного світового інформаційного простору, що вимагає високого науково-технічного і промислового потенціалу, а також відповідного культурно-освітнього рівня суспільства. Очевидно, якщо одна зі сторін протиборства має потужніші інформаційні можливості, вона ефективніше й скоріше досягне мети. Водночас країни-аутсайдери процесу інформатизації можуть опинитися в умовах соціальної й економічної нестабільності. Така ситуація здебільшого призводить до протистояння розвинених держав і решти світу. Саме тому провідні зарубіжні країни використовують технології інформаційної боротьби для досягнення світового панування [3, с.118].

Проведений аналіз воєн і збройних конфліктів переконливо доводить, що інформаційна інфраструктура країни — жертви агресії є однією з основних цілей під час ведення бойових дій, а сторона, що програє інформаційне протиборство, неминуче зазнає поразки не лише в сучасній високотехнологічній війні, а й у локальних збройних зіткненнях.

Отже, інформаційна безпека зокрема є невід'ємною частиною національної безпеки загалом будь-якої держави, а інформаційне протиборство — складовою частиною збройного протистояння [3, с.121].

Виникнення інформаційної зброї, в офіційному трактуванні, принципово змінює механізм ескалації збройних конфліктів, оскільки навіть її вибіркове застосування щодо об'єктів військової та цивільної інформаційної

інфраструктури супротивника може завершити конфлікт ще на початковій стадії, без активних бойових дій. Володіння інформаційною зброєю забезпечує політичну і військово-стратегічну перевагу над державами, які не мають цього інструменту боротьби.

Як і ядерна, інформаційна зброя може використовуватися і для політичного тиску, і для стримування конфлікту. Згідно з оцінками впливових експертів, ефект цільової інформаційної дії на супротивника доцільно порівняти із застосуванням зброї масового ураження (ЗМУ), і загроза піддатися такій дії може стати важливим чинником стримування потенційного агресора. Ефективність цього процесу безпосередньо залежить від рівня технологічного розвитку і масштабу використання комп'ютерної техніки в інформаційних системах держави. Наприклад, комп'ютерну систему можна знищити фізично, або викрасти стратегічно важливу інформацію, або пошкодити програмне забезпечення через вірусну чи хакерську атаки [1, с.186-187].

Один із провідних американських фахівців у сфері інформаційного протиборства, професор Університету національної оборони М. Лібицький вважає, що в майбутньому інформація буде основним засобом стримування збройних конфліктів [4, с.222]. Саме він вирізнив сім основних форм інформаційного протиборства [4, с.223]:

- боротьба з системами управління;
- інформаційно-розвідувальна;
- електронна;
- психологічна;
- хакерська;
- кібернетична;
- економічна.

Нині провідні держави світу приділяють значну увагу розвиткові теорії та практики інформаційного протиборства, створенню його сил і засобів [4, с. 236]. Сьогодні проти України ведеться інформаційна війна. З одного боку це інформаційна агресія Російської Федерації (РФ), з іншого — Сполучених Штатів Америки (США) і країн Європейського Союзу (ЄС). Очевидно, що під таким впливом відбувається трансформація українського суспільства, одна частина якого обирає шлях до РФ, а інша — до ЄС і США [2, с. 37-38].

Сполучені Штати Америки є найпідготовленішою країною у сфері контролю інформаційного простору, впливу на свідомість людини й ведення інформаційних війн за власною стратегією. Позиція США у цих питаннях базується на значному практичному досвіді та відповідній законодавчій базі, де узагальнено основні принципи ведення інформаційної війни. Для ведення інформаційної війни у США створені та діють структури спеціальних

психологічних операцій (ПсО) у межах ЦРУ та міністерства оборони (підрозділи об'єднаного командування спеціальних операцій), налагоджено чітку систему підготовки кадрів для ведення інформаційної війни. Основна мета спеціальних психологічних операцій, полягає в забезпеченні змін поведінки союзників і противників у сприятливому для країни напрямі.

Як свідчать матеріали російської та західної преси, розробки аналітиків, підрозділи ведення інформаційних війн активно діють у Службі зовнішньої розвідки (СЗР) та Федеральній службі безпеки (ФСБ) Російської Федерації (РФ). Однією з особливостей нинішнього українсько-російського конфлікту є інформаційна війна. Лунають звинувачення у перекручуванні фактів, веденні брудної пропаганди тощо [2, с. 40]. Сьогодні більшість російських ЗМІ залучені до агітації, що значно відрізняється від того, як її практикували у радянські часи. Характерним є приклад Дмитра Кисельова, журналіста та директора Міжнародного інформаційного агентства "Россия сегодня".

Понад десять років з боку Російської Федерації проводилася антиукраїнська інформаційна війна. В основі цієї війни – поширення недостовірної, неповної, упередженої інформації про Україну, маніпулювання суспільною свідомістю як громадян України, так і інших країн, пропаганда війни, національної та релігійної ворожнечі, зміни шляхом насильства конституційноголаду нашої держави.

Нині ця інформаційна війна перейшла із латенто-замаскованої у відкриту. Впродовж останніх років своєї діяльності Національна комісія відслідковувала в інформаційному просторі України загальні тенденції, які свідчили про швидке розгортання антиукраїнської інформаційної війни, яка охоплює кілька періодів [4, с. 114-115].

Наразі в Україні спостерігається етап інформаційної війни, специфікою якого є психологічна агресія, побудована на обмані та маніпуляції громадською думкою; заперечення та зневага до української державності; синхронізація інформаційної агресії та бойових дій проти України.

Інформаційні війни давно зайняли належне місце у військовій парадигмі. Існує інфраструктура відповідної підготовки спеціалістів та їх місце у військовій ієрархії. Все це трапилося на наших очах, коли прийшло нове бачення війни, що було підказане новим інструментарієм – інформаційним. Це також співпало зі зміною парадигми війни в цілому, що реалізувалася в переході військових і до нелегальних видів зброї, і до більш складної роботи з населенням. Причому сьогодні чітко стало зрозумілим, що важливим компонентом для виграшу є не лише населення ворожої сторони, а й власне населення, бо війни можуть виграватися на полі боя, а програватися в свідомості людей.

Інформаційна війна, яка сьогодні здійснюється проти України, може бути спрямована і проти будь якої держави Європи. Ця війна є викликом усій міжнародній спільноті, супроводжується нарощанням інформаційних загроз світовому порядку.

На жаль, аналіз інформаційної сфери України показує, що поки ми не можемо нейтралізувати інформаційний тиск. Така ситуація визначається відсутністю дієвих державних інструментів ведення інформаційного протиборства. Якщо ж вони і є, їх діяльність, очевидно, неефективна.

Для результативного протистояння інформаційній агресії Україні принаймні необхідно мати:

1. Дієздатну систему ведення інформаційної війни;
2. Ефективну концепцію інформаційної війни;
3. Стратегію ведення інформаційної війни, спрямовану на вирішення конкретних стратегічних задач [2, с. 54].

Це головні складові військово-інформаційного потенціалу держави. Їх формування має ґрунтуватися на теорії інформаційних війн.

Грунтовною основою протидії антиукраїнській інформаційній війні має стати єдина комплексна система захисту суспільної моралі, яка сприяла б реалізації права на інформаційний простір, вільний від матеріалів, що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному, моральному психологочному стану населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Історія інформаційно-психологічного протиборства : підручник / Я. М. Жарков [та ін.]. — К. : НА СБ України, 2012. — 209 с.
2. Кулицький С. Проблеми розвитку української економіки у контексті загрози дестабілізації міжнародних фінансових ринків [Електронний ресурс] / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 21. – С. 36–58. – Режим доступу: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2015/ukr21.pdf>
3. Петрик В. Сучасні технології маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навчальний посібник / В. Петрик, В. Остроухов та ін. — Київ, 2010. — С. 196.
4. Сенченко М. Латентна світова інформаційна війна. — К. : Стебеляк, 2014. — 384 с.

Мучичко К.Ю., гр. УФП-31с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ЦІВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПРОГРЕС ТА СУЧASNІ ВИКЛИКИ

Сучасний складний етап державотворення в Україні вимагає модернізації публічного управління як діяльності, яка повинна забезпечити ефективне функціонування системи управління (регіональне та місцеве самоврядування державних неурядових організацій та інше самоврядування громадянського суспільства), для того щоб реалізувати державну політику в різних сферах суспільного життя. Тому в контексті сучасних цивілізаційних викликів та загроз у подальшому державному прогресі країни істотно підвищується важливість об'єктивного, науково обґрунтованого аналізу публічного управління.

Одне з першочергових завдань на сучасному етапі розвитку України - стратегічне визначення перспективних напрямків реформування державного управління відповідно до європейських і світових стандартів. Хоча впродовж останніх двох десятиліть в структурах українського державного управління і відбувались складні та суперечливі процеси формування та розвитку та подолати громіздку неефективну та непрозору радянську успадковану адміністративно-командну систему так і не вдалося.

Сьогодні можна констатувати, що існуюча сфера публічного управління в Україні ускладнюється надмірною політизацією та "ручним контролем" великої армії бюрократії та чиновництва. Представники державної номенклатури намагаються здійснювати владу, керуючись власними інтересами або інтересами партії, через яку вони отримали позицію. Зрозуміло, що в таких умовах не може бути й мови ні про яке «системне, цілісне й ефективне державне, а тим більше публічне, управління» [1]. Ті ж причини роблять неможливим створення ефективної сучасної системи державного управління і перешкоджають розвитку сталої формaciї державного управління.

Позиція українських науковців щодо складності та особливостей "конституції інтегрованої системи державного управління", яка в даний час переживає складну адміністративно-політичну реформу, видається обґрунтованою. Отже, насамперед, є суттєві втрати людських ресурсів державної служби внаслідок об'єктивних та суб'єктивних факторів, що створило проблему наступності в управлінні майже на всіх рівнях. По-друге, загрозливе зниження компетентності та моральних якостей державних службовців. По-третє, збереження майже всіх корупційних схем у державних органах, заснованих на переслідуванні особистої вигоди. По-четверте, щодо формування системи управління, яка прагне до самостійності в суспільстві, нав'язування стереотипів

щодо управління через адміністративний ресурс зменшення громадського контролю за діяльністю уряду. По-п'яте, щодо політичних та адміністративних реформ, що тривають з середини 90-х років і які ще досі не вирішили проблему адаптації бюрократії до демократичних змін [2 с. 70]. Все це пояснює відсутність донедавна всеохоплюючої програми стратегічних національних пріоритетів розвитку держави, яку періодично оголошували владні установи в Україні.

Водночас багато політологічних концепцій і теорій, присвячених вивченю явища бюрократії, вказують на цілком природні недоліки та проблеми у функціонуванні державного апарату, яких неможливо уникнути чи ефективно запобігти їх поширенню. Тому вважається, що в більшості країн не існує досконалої системи державного управління чи ідеальної моделі державного апарату, яка б повністю відповідала потребам суспільства та окремих громадян. У той же час у багатьох країнах наприкінці ХХ століття було проведено своєрідний огляд ефективності системи державного управління та проведені відповідні реформи, в процесі яких на перший план висунулося два важливі завдання:

- зменшити витрати на утримання державного апарату;
- підвищити ефективність та якість його результатів

Нагальні потреби українського державного управління сьогодні також лежать на рівні вищезазначених питань. Однак варто додати передбачувані ризики, з якими, найімовірніше, зіткнеться Україна найближчим часом:

- нестабільні політичні зміни, що відбулися за останній рік і будуть тривати через процеси люстрації та «очищення влади», яких вимагає українське суспільство;
- відсутність кваліфікованих менеджерів з належним рівнем професійної компетентності;
- стан війни та наслідки загрози втрати своєї території;
- переорієнтація і без того невизначеної економіки країни на військові потреби;
- викорінення сильної складової корупції, яка пронизує майже всі гілки політичної влади в силових структурах економічної та соціальної сфери;
- імплементація європейського законодавства в законодавчу сферу України або його концептуальне «перезавантаження» тощо.

Важливо підкреслити, що саме публічне управління є найефективнішим способом здійснення політичної влади в державі. Це, в свою чергу, створює публічно-адміністративні відносини між органами управління (держава, парламент, президент, уряд тощо), які мають повноваження та відповідальність за управлінням та суб’єктом управління (громадяни, суспільство), які зобов’язані реагувати на дії легітимного суб’єкта.

Як результат, ми усвідомлюємо, що цілі політики, що відповідають викликам часу, можуть бути досягнуті, з одного боку, шляхом обчислення правильної статистики у публічному (державному) урядовому полі, з іншого боку - завдяки волі та спеціальній кваліфікації керівництва глави нації. Під час соціального перевороту в точці роздвоєння тактичні помилки лідерів або політиків можуть коштувати державі майбутнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кіщенко Д. І. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами / Д. І. Кіщенко, О. В. Долгальова. URL: http://mns2013.3dn.ru/publ/sekcija_1/publiche_upravlinnja_v_ukrajini_stanovlennja_za_evropejskimi_standartami/2-1-0-2. (дата звернення 27.11.2020р.)
2. Луцький І. М. Актуальні проблеми організаційно-правових зasad управління складних адміністративних систем на практиці європейського досвіду та України / І. М. Луцький, А. І. Луцький, О. М. Каленюк // Економіка і держава. – 2009. – № 3. – С. 69–71.

Осико Л.М., гр. УФП-12с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр. доц.
О.А. Решота

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Значну роль у створенні демократичної, прозорої та правової держави, відграє громадянське суспільство. Електронна демократія є одним з важливих аспектів творення сучасного суспільства та актуальним засобом державотворення. Задля ефективного розвитку, держава повинна налагоджувати взаємозв'язок між громадянами країни та владою, надавати змогу долучатись до політичного життя країни, вирішення її внутрішніх та зовнішніх питань та забезпечувати відкритість державних процесів. Побудова довірливих стосунків між урядом та громадянами є основою публічного управління. Електронна демократія як форма суспільних відносин та соціальні мережі, показують неабияку ефективність та позитивний вплив на процеси державотворення вже з самого початку ХХІ століття.

Перш за все, варто зазначити що, традиційне розуміння демократії стає непридатним до суспільства, яке існує та функціонує в світі глобальних постіндустріальних комунікацій на базі стрімких інформаційних технологій, що розвиваються. Суспільство розвивається швидше ніж державні процеси, тому способи державотворення котрі застосовували раніше, просто перестають бути актуальними та втрачають минулу ефективність. Бюрократизовані та корумповані десятиліттям державні апарати все більше і більше втрачають довіру громадян та стають причиною багаточисленних мітингів та негативних настроїв у суспільстві. Тому одним із важливих завдань урядів світу сьогодні, є вдосконалення системи управління державою та механізмів для її здійснення та постійного функціонування [1].

Феномен електронної демократії на сьогоднішній день є надзвичайно перспективною формою інтерактивної взаємодії населення і влади в політичних процесах сучасного світу. Вона дозволяє активно проводити демократизацію суспільства, за допомогою застосування мережі інтернет та активного залучення соціальних мереж, залучаючи до політичного і соціального процесу як і молодь, так і старших громадян. При застосуванні сучасних технологій змінити та покращити демократичні процеси в країні реально, проте якщо демократія абсолютно відсутня, жодні впровадження електронних порталів та систем аж ніяк не змінить ситуацію. У даному випадку надзвичайно важливою є здорова взаємодія уряду та громадськості, а також готовність суспільства активно брати участь у вирішенні питань та міняти свою країну на краще [2].

Також важливими перевагами впровадження е-демократії, котрі будуть відчутними для кожного громадянина є:

- розширення можливостей громадян брати участь у процесі прийняття рішень та управління країною;
- покращення комунікації між громадськістю та органами влади;
- підвищення відкритості та прозорості діяльності органів влади за допомогою сучасних технологій;
- підвищення оперативності й зручності доступу до послуг держави;
- зниження залежності від позиції чиновників під час прийняття рішень та скорочення кількості чиновників, а у майбутньому й повне перекроювання бюрократичного апарату і заміна механізмів державного управління.

Варто зазначити також і успіх соціальних мереж у житті та розвитку суспільства. Соціальні мережі неабияк активізують громадянську позицію, та відіграють помітну роль у трансформаційних процесах країни. Соціальні мережі також стають майданчиком для суспільно-політичних дискусій та сприяють виробленню громадської думки.

Проте також варто усвідомлювати ризики при впровадженні е-демократії. З таких ми можемо виділити: цифрову нерівність, відсутність достатньої кількості кадрів та технологій для запровадження процесу, оцінка витрат та фінансові обмеження держави при впровадженні і безпека та захист приватності усіх громадян. Без належної оцінки ризиків процес запровадження електронної демократії може створити низку проблем у фінансовому чи соціальному аспекті життя держави [3].

Таким чином електронні технології стають все більш дієвим інструментом для долучення громадян до прийняття важливих рішень урядом та органами місцевого самоврядування. Електронна демократія з кожним днем посилює свої позиції та розвивається і на сьогоднішній день доказала свою ефективність у формуванні сучасної держави. Тому електронну демократію варто розглядати як форму суспільних відносин, в якій за рахунок активного застосування інформаційних технологій та соціальних мереж громадяни, громадські організації та представники бізнесу долучаються до прийняття державних рішень та беруть участь у процесах державного і публічного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дубас О.П. Електронна демократія: сутність і перспективи розвитку в Україні. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2011. С. 187–190.
2. Електронна демократія: навч.посіб. / Н.В.Грицяк, С.Г.Соловйов; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н.В.Грицяк. – К.: НАДУ, 2015. – 66 с.
3. Грицяк Н.В. Електронна демократія як механізм політичної взаємодії: навч.-метод. рек. / Н.В. Грицяк, С.Г. Соловйов. – К.: НАДУ, 2013. – 44 с.

Очковська Ю., гр. УФП-41с,
Львівський національний
університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - к. н. держ. упр., доц.
О. А. Решота

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Загальна ідея національної безпеки відводить особливе місце в порядку денному забезпечення національної безпеки в країні. У сучасний час це цілком виправдано та небезпідставно для України, через існування загроз, які стосуються геополітичних змін чи тиску з боку великих іноземних держав, що вимагають термінового реагування.

Порівняно невисока ефективність та відсутність реорганізації державного управління в Україні загалом і в галузі національної безпеки зокрема, значною мірою зумовлена незавершеними суспільно-політичними, соціально-економічними реформами, потреби яких вже назріли давно. Як результат, здатність компрометувати національну безпеку досягла межі, за якої відсутність розробки та реалізації системної політики, спрямованої на захист інтересів країни на порядку денному, що викликає питання про існування цілісної та незалежної України. Забезпечення національних інтересів має бути метою боротьби та займати пріоритетне місце в нашій державі не лише в теорії.

Однією з важливих проблем, які виникають опісля переобирання керівництва держави – є те, що нинішня влада не довіряє своїм попередникам, часто призупиняючи реалізацію вже розроблених стратегій, як наслідок, в стислі терміни доручаючи підготувати нові. Запровадження нових технологій в контексті національної безпеки мають місце втілюватися в життя ще повільніше.

Якщо говорити про загрози, які стосуються національної безпеки на сьогодні виділяють такі:

- посягання на державний суверенітет та територіальну цілісність (зокрема, конфлікт на сході та анексія Криму);
- посягання на безпеку державних інформаційних ресурсів;
- негативний вплив іноземних неурядових структур на органи державної влади та місцевого самоврядування;
- зростання рівня недовіри населення до органів державної та місцевої влади;
- наслідки світової фінансово-економічної кризи;
- «тінізація» національної економіки;
- розвідувально-підривна діяльність іноземних спеціальних служб.

Наявні для суверенних інформаційних ресурсів загрози насамперед пов'язані з:

- можливістю порушення змістової цілісності, недостатнього забезпечення необхідної вичерпності суверенних масивів інформації в структурі соціальних інформаційних баз для існування й розвитку держави, нації, усіх необхідних соціальних складових сучасного суспільства;
- можливістю порушення організаційної структури дотримання та розвитку інформаційного суверенітету;

- відсталістю в процесі розвитку інформаційних технологій, призначених для обслуговування суверенних масивів інформації, а також технологій забезпечення та розвитку інформаційного суверенітету;
- зниженням значення інформаційного ресурсу ЗМІ як джерела оновлення суверенних інформаційних ресурсів у зв'язку зі зниженням якості відображення державних, національних інтересів, можливим ослабленням їхнього значення в об'єктивному, оперативному інформуванні суспільства про найбільш важливі для нього події, у зв'язку зі зниженням якості інформаційної діяльності, ослабленням суспільної ролі в утвердженні духовно-ціннісних орієнтирів сучасної України;
- відставанням правової бази забезпечення інформаційного суверенітету від об'єктивних умов його реалізації;
- порушенням основ збереження балансу вітчизняних (державних, національних) інтересів у міжнародному інформаційному співробітництво.

Україна повинна зробити все можливе, щоб змінити систему управління задля кращої співпраці з бізнес-структурою, інститутами громадянського суспільства, які сприятимуть розробці та впровадженню нових технологій для кращого використання їхнього потенціалу в державній політиці та безпеки країни зокрема.

Основними чинниками, що впливають на безпеку України, є питання внутрішньої політики, зовнішньої політики та функціонування державної політики у секторі безпеки. З огляду на аналіз міжнародної ситуації та поточних зовнішньополітичних та внутрішньополітичних проблем, існує нагальна потреба у визначенні кращого способу захисту інтересів країни, який зможе адекватно вирішити поточні загрози та виклики.

Основна вимога ефективності діяльності національної безпеки полягає в захисті національних інтересів від реальних і потенційних загроз, в реформуванні структур безпеки й оборони держави та підвищенні ефективності функціонування всіх, без винятку, суб'єктів забезпечення національної безпеки. Здійснення або ж нездійснення цих дій прямо впливає на стан держави, яка в кращому випадку мала б реалізувати мету, яка стосується забезпечення національної безпеки громадян України. До того ж, при реформуванні варто приділити увагу зовнішній розвідці країни та приведення відповідного законодавства у стан, який вимагають сучасні виклики та загрози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Костенко Д. М. Використання новітніх технологій у публічному управлінні в контексті забезпечення національної безпеки. Державне управління:

- удосконалення та розвиток. 2018. № 12. URL:
<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1353> (дата звернення: 01.12.2020).
2. Особливий період: коли і чим закінчиться. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1061:udoskonalenna-natsionalnoji-bezpeki-v-konteksti-rozvitku-elektronnikh-informatsijnikh-tehnologij&catid=127&Itemid=460 (дата звернення: 01.12.2020).
 3. Технологія стратегічного планування у сфері національної безпеки : практ. реком. / авт. кол. : Г. П. Ситник, В. І. Абрамов, Л. М. Шипілова ; за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ, 2013. – 48 с URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Nayk_rozrob/405ab48-f9c3-4253-adc6-eabaa3ebb1e1.pdf (дата звернення: 01.12.2020).
 4. Зіневич О. Пріоритети та реформування системи забезпечення національної безпеки України в сучасних умовах. URL: <https://bintel.org.ua/nukma/nacionalna-bezpreka/> (дата звернення: 01.12.2020).

Палайда Д., УФПМ-11з

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. пед.н., доц. **Л. О. Бобко**

ПРОБЛЕМИ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

У сучасних умовах корпоративна культура стає необхідною ознакою не лише приватних підприємств, а й органів публічного управління. Вона суттєво впливає на різnobічну діяльність працівників, на владні відносини, міжособистісні стосунки всередині колективу, відносини з зовнішнім оточенням тощо. Ступінь її впливу залежить від рівня сформованості.

Проблематика корпоративної культури різnobічна, вона досить нова для нашого суспільства та недостатньо повно досліджена наукою. Саме тому сутність корпоративної культури потребує усвідомлення і прийняття певної позиції з цілої когорти проблем. Однією з найважливіших є визначення змісту цього поняття.

Керуючись логікою тлумачення терміну, характеристику корпоративної культури можна сформулювати на основі самого словосполучення, що категорії «культура», та її якісної ознаки – «корпоративна».

Саме поняття «культура» має множинне трактування. Найпоширенішими є два визначення. Перше пояснює категорію «культура» відповідно до структурно - семантичних традицій як систему зразків, норм, що дозволені членами суспільної спільноти, та ролей, які відповідають певним найважливішим пріоритетам. Культура розглядається як підсистема, що виконує функції адаптації індивіда в соціумі, об'єднання людей, колективу, організації до суспільної спільноти, навколоішнього середовища та їх індивідуалізації. Це дуже важлива підсистема, яка виконує об'єднуючу роль для усіх інших підсистем суспільства та організацій.

Друге трактування поняття культури базується на антропологічному підході, у якому ця категорія розглядається як впорядкований спосіб мислення, відчуттів та реакції групи людей, який, основним чином, сприймається і передається засобами умовних символів, які становлять особливу ідентичність.

Систематизація наукових підходів до визначення корпоративної культури засвідчує, що більшість дослідників сьогодні розуміють корпоративну культуру як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей, які базуються на системі певних встановлених правил, принципів та норм поведінки працівників, що сприймаються і підтримуються насамперед більшістю спільноти. Разом з тим, здійснений нами теоретичний аналіз свідчить, що корпоративна культура у різноманітних тлумачніх все ще не отримала схваленої науковцями однозначності. Множинність дефініцій корпоративної культури відмічають, зокрема, Отенко І. та Чепелюк М. у науковій монографії «Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспект» [1].

Слід зазначити, що останніми роками зроблено важливий крок у подальшому розвитку наукової думки щодо змісту корпоративну культуру та її ролі в управлінні персоналом завдяки дослідженням Л. Дроб'язко, О. Тарасової, Т.Беляк, І. Новак, І. Семененкота ін.

Так, дослідниця Л. Дроб'язко розглядає корпоративну культуру як інструмент ефективного управління персоналом [2], О.Тарасова - як інструмент ефективного менеджменту організації. На її думку, корпоративна культура - це система колективних цінностей, переконань, традицій і норм поведінки працівників, тому метою корпоративної культури автор визначила формування поведінки персоналу, що сприяє досягненню цілей[3]. Для досягнення мети, нею запропоновано вирішувати такі завдання: розвиток у персоналу почуття причетності до справ організації, заохочення залучення персоналу в спільну діяльність на її благо, зміцнення стабільності системи соціальних відносин, підтримка індивідуальної ініціативи працівників, надання допомоги персоналу в досягненні особистого успіху, створення атмосфери єдності керівників і

персоналу організації, делегування відповідальності, зміщення корпоративної родини (вітання персоналу із сімейними святами, подіями тощо).

Т.О. Беляк та І.М. Новак трактують корпоративну культуру як важливий інструмент розвитку соціального діалогу. Так, з позиції І.М. Новак, корпоративна культура є ефективним інструментом стратегічного розвитку організації, що допомагає їй досягти позитивних результатів у власній діяльності, дає можливість ідентифікувати її серед інших, генерує прихильність цілям організації, змінює соціальну стабільність, є механізмом контролю, що спрямовує і формує відносини та поведінку окремих груп працівників [4, с.108]. На думку Т. Беляк, корпоративна культура є складною, різноплановою системою цінностей, переконань, традицій, принципів та норм поведінки, що формуються під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників (історичних, культурних, економічних, політичних, ментальних), зумовлюючи певний напрям розвитку соціально-виробничих відносин, досягнення певних здобутків у діяльності персоналу та організації. До найважливіших функцій корпоративної культури дослідниця відносить: функцію створення корпоративних цінностей, функцію формування позитивного іміджу організації, розвиток результативних соціально-трудових відносин у вигляді соціального партнерства, об'єднуючу(консолідаційну) функцію, а також функцію створення єдиного культурного простору [3, с.165].

Публічна служба як організаційна структура має свої певні характерні особливості, що визначають якість формування та розвитку її корпоративної культури.

Так, досліднюючи особливості корпоративної культури органів державної влади Дроб'язко Л.В. наголошує, що державна служба має публічний характер, оскільки знаходиться між державою та людиною; відображає інтереси окремих груп людей, з одного боку, та державних структур - з іншого. Тому категорію корпоративної культури дослідниця пропонує розглядати в органах державної влади як єдність цілей, цінностей, установок, норм, традицій, яких дотримуються державні службовці, забезпечуючи виконання управлінських функцій виконавчої влади [2, с.47].

Серед численних досліджень вітчизняних вчених заслуговує уваги наукова позиція І. Семененко. У своїй науковій праці «Організаційна та корпоративна культура в державному управлінні: термінологічний аналіз» автор зазначає, що класифікацію основних форм культури доцільно проводить, виходячи з критеріїв організаційної структури та правового статусу державних органів. Відповідно до цих критеріїв виділяються організаційна та корпоративна культури центральних та регіональних органів державного управління. Організаційна культура є культурою державного органу в системі державної служби, що визначається як

комплекс базових соціальних уявлень, цінностей, норм службової поведінки. Носієм корпоративної культури є службовці державних органів, у структурі яких поряд з центральним апаратом діють територіальні державні органи, які в сукупності утворюють корпорацію. Отже, культуру державної служби пропонується позначати терміном «корпоративна», а культуру конкретних державних органів - терміном «організаційна культура». Впровадження в державному управлінні понять організаційної і корпоративної культури та застосування методів прикладного використання отриманих знань у даній сфері дозволить ефективно вирішувати існуючі проблеми державного управління [5, с.241].

Вивчення сутності корпоративної культури дає можливість зrozуміти провідні пріоритети, уявлення, цінності, сподівання та норми, що позитивно сприймаються колективом організації; традиції, правила та міфи, що існують у колективі а також ставлення працівників до традиційних ситуацій: адаптація нового працівника, існуючі стереотипи вирішення конфліктних ситуацій, стереотипи ставлення до керівництва, стереотипи у ставленні до успіху/невдачі стереотипи щодо якості роботи та якості обслуговування клієнтів [6, 29].

Узагальнюючи теоретичні підходи до тлумачення сутності корпоративної культури, вважаємо, що це складна система гуманістичних цінностей, норм та принципів поведінки, спрямованих на самоактуалізацію та самореалізацію творчого та фахового потенціалу працівників з метою досягнення певних результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корпоративна культура: міжнародний та трансформаційний аспекти : монографія / І. П. Отенко, М. І. Чепелюк. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 243 с.
2. Дробязко Л.В. Корпоративна культура як інструмент ефективного управління персоналом. Теорія та практика державного управління. 2012. Вип. 3. С. 41-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2012_3_8 (дата звернення: 01.12.2020).
3. Тарасова О.В. Корпоративна культура як інструмент ефективного менеджменту підприємства. Економіка харчової промисловості. 2013. №3 (19). С.28-32.
4. Новак І.М. Формування корпоративної культури та її місце в системі соціального діалогу. Демографія та соціальна економіка. 2010. № 2. С. 104-112.
5. Семененко І.С. Організаційна та корпоративна культура в державному управлінні: термінологічний аналіз

6. . Публічне управління: теорія та практика. 2014. вип.14. С.238-243. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2014_4_38 (дата звернення: 01.12.2020).
7. Бобко Л.О. Мазяр А.В. Корпоративна культура як інструмент ефективного управління підприємства. «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» : Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції ЧАСТИНА 2 (М. Полтава, 23 квітня 2019 року). Полтава, 2019 С. 261-264. – URL : //drive.google. com/file/d/0BxDFx CVLIUBGSzRjd V9tTVRIN3BScHhmaEtUkxLZHFHQ2c0/view (дата звернення: 01.12.2020).

Пономаренко Ю.Ю., гр. УФП-12с,
Львівський національний
університет імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр. доц.
О.А.Решота

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Кожний громадянин України прагне жити у демократичній та прозорій державі, яка б відстоювала їхні власні потреби та незалежність. Громадянське суспільство є ключовою складовою сучасного етапу розвитку суспільства та засобом державотворення. Держава мусить налагоджувати зв'язки між громадянами, забезпечувати їм свободу слова, їхню безпеку та залучати до процедури прийняття рішень. Відносини між державою та громадянським суспільством мають взаємовплив до нових ідей та думок щодо утворення міцної незалежної країни.

Перш за все, взаємовідносини державних органів та інститутів громадянського суспільства мають базуватись на взаєморозумінні та прийнятті основоположних засад. Комpetентні, організовані та відповідальні інститути громадянського суспільства повинні брати участь у процесі формування держави. Це допоможе підвищити рівень реалізації законодавства та покращити рівень життя громади. Також, потрібно стимулювати інститути громадянського суспільства до участі в урядових діалогах, консультаціях та обмінах інформацією. Це допоможе зрозуміти власні потреби та інтереси, тим самим, держава зможе відкорегувати або ж скасувати законопроекти, які не відповідають інтересам та вимогам громадян. Важливою виступає також співпраця на принципах взаємоповаги, адже виконавча влада співпрацює з

інститутами громадянського суспільства для досягнення цілей державної політики, але не змушує громаду працювати під їх контролем. Держава обов'язково повинна консультуватись з інститутами громадянського суспільства під час розробки проектів первинного і вторинного законодавства, тому що це зачіпає їхній статус, сферу діяльності та фінансування [1].

Розвиток громадянського суспільства виступає на сьогоднішній день складним та багатогранним феноменом, що охоплює створення незалежного від держави суспільства високорозвинених громадян та їх спільнот, здатних здійснювати вплив на формування та реалізацію державно-політичних рішень щодо дотримання прав і свобод людини та гарантії її вільного розвитку задля забезпечення самовизначення і самореалізації кожної особи. Чим більший розвиток громадян - тим скоріше модернізується держава. Інститути влади та громадянського суспільства утворюють цілісну систему взаємовідносин держави. Якщо один з цих інститутів буде ворогувати з іншим, тоді припиниться розвиток держави і буде тяжко приймати важливі рішення для цілісного задоволення потреб з обох сторін, що призведе до процесу розшарування соціуму. Якщо ж навпаки відносини влади та суспільства будуються на взаєморозумінні, то аналогічні відносини будуть проектуватись на увесь соціум [2].

Також взаємовідношення між суспільством і державою для людини є утвердженням її самоцінності в діапазоні від суспільної думки до предметних правових норм, створення законодавчої бази для реалізації політичних свобод, соціальних гарантій і справедливості, захисту від державно-чиновницького свавілля. Важливим елементом розвитку громадянського суспільства є рівна правова захищеність державою усіх його соціальних прошарків, безумовна пріоритетність державно-управлінських засад, що забезпечують безконфліктність, політичну упорядкованість, режим громадянського миру і злагоди. Тобто, контроль суспільства над державою, прозорість і підзвітність його структур передбачає застосування принципу зворотнього зв'язку між суспільством та державою у вирішенні найбільш важливих соціально-політичних питань. Для держави - це адекватне втілення прав людини в юридичні норми і в механізми захисту цих прав, що відкидає політичний волюнтаризм владних структур, соціальну і національну дискримінацію, створення умов для продуктивної законодавчої діяльності, результати якої відповідають інтересам людини і втілюються в повсякденному житті через потужний виконавчий механізм, ефективний поділ усіх гілок влади.[2]

Варто зазначити, що усі органи державної влади та місцевого самоврядування мають бути відкритими і доступними інформаційними системами, що надасть громадськості можливості на отримання потрібної

інформації. Для такого потрібна відповідальна особа або структурний підрозділ, який би відповідав за оброблення інформаційних запитів відповідно до чинного закону. Надзвичайно важливим в Україні є напрям реалізації прав громадян на доступ до суспільно важливої інформації, новітніх технологій та їх широке застосування у сфері державного управління. Розвиток системи «електронного урядування» є ключовим елементом забезпечення гласності та прозорості органів державного влади, оскільки це допоможе державі взаємодіяти з кожним громадянином, з кожною громадською організацією і з кожною юридичною особою. Якщо влада забезпечить доступність інформаційних систем для громадян, то покращить довіру, ефективність державної політики та активізацію діалогу між державою та суспільством [3].

Таким чином, взаємозв'язок між державою та громадянським суспільством залежить від рівня розвитку демократії в державі, її прозорості та гласності. Громада хоче жити, в такій державі, де є: незалежність, свобода слова, їхня правова безпека, залучення до процедури прийняття рішень та консультацій. Щодо перспектив розвитку держави, вона повинна спиратись на такі аспекти: демократичність, відкритість, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, модернізація системами, не конфліктність та розвиток громадських інститутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за наук. ред. Ю.П. Сурміна, А.М. Михненка. – К. : НАДУ, 2011. – с. 151-159.
2. Взаємодія держави і суспільства в процесах публічної політики : наук. розробка / авт. кол. : С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, С. В. Ситник та ін. – К. : НАДУ, 2013. – с. 16-19.
3. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / за наук. ред. Ю.П. Сурміна, А.М. Михненка. – К. : НАДУ, 2011. – с. 151-159.

Пфістер Д. Г., гр. УФПМ-12с.
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д.е.н., проф. **Карпінський Б. А**

COVID-19 ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОЯВНІСТЬ ПОДАТКОВОЇ ДОМІНАНТИ ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ПАТРІОТИЗМУ НАЦІЇ

Карантинні заходи, викликані пандемією COVID-19, безпрецедентно вплинули на всі сфери діяльності суспільства, включно з проявом кількісної (податкової) домінанти державотворчого патріотизму нації. Як наслідок, – загальносвітова криза, що може бути більш вразливою, ніж економічна криза 2008-2009 рр. Згідно з даними Міжнародної організації праці, через пандемію коронавірусу в 2020 році люди по всьому світу зазнали збитків в розмірі 3,4 трлн дол. США [1]. Внаслідок пандемії коронавірусу та введених карантинних заходів падіння українського ВВП за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства першій половині 2020 р. склало 6,5% [2]. Масове поширення захворювання спричинило уповільнення економічного зростання, перерозподіл фінансів, простоти виробництв, зміни логістики, різке зростання безробіття тощо.

Втрати бюджетів – один з найбільших негативних наслідків коронакризи. Зокрема, за чотири роки реформи децентралізації обсяг надходжень місцевих бюджетів від єдиного податку зрос у 2,7 рази і в 2018 році склав 29,6 млрд грн, а його вага в загальних податкових надходженнях місцевих бюджетів збільшилась з 11,2% у 2015 році до 12,7% у 2018 році [3]. Найбільші обсяги надходжень єдиного податку (67% загального обсягу) забезпечували фізичні особи-підприємці I, II та III груп платників. На юридичних осіб-платників єдиного податку і на сільськогосподарських товаровиробників-платників єдиного податку припадало відповідно 15% і 18% загальних надходжень єдиного податку. Основний обсяг надходжень єдиного податку, припадав на міста обласного значення (43% усіх надходжень єдиного податку). Єдиний податок становить друге за обсягом податкових надходжень джерело фінансових ресурсів бюджетів об'єднаних територіальних громад (ОТГ) (перше – податок на доходи фізичних осіб). У 2019 році його вага в структурі усіх податкових надходжень бюджетів ОТГ зросла майже до 17%. Карантинні заходи мають серйозний вплив на скорочення саме цих надходжень. За даними Асоціації міст України карантин призведе до скорочення надходжень до бюджетів усіх рівнів на рівні 20% [4].

Наслідки кризи можуть достатньо загрозливо вплинути на обсяги інвестування та спричинити занепад виробництва. Основними викликами для економіки України у зв'язку з пандемією COVID-19 є такі: погіршення структури зовнішньоторговельного балансу, скорочення експорту української продукції; значне зменшення обсягів виробництва товарів і послуг через обмеження бізнесактивності; скорочення обсягів надходжень податкових і митних платежів; девальвація національної валюти; дефіцит державного бюджету та ризик дефолту [5].

Бізнес – рушайна сила в наповненні бюджетів, а отже запорука на шляху виходу економіки з кризи. До заходів, які сприятимуть відновленню та розвитку бізнесу, відносять [6]:

- формування національного плану дій з виходу економіки України з кризи в умовах пандемії COVID-19;
- підтримання ліквідності всіх платників податків;
- особливу підтримку малого бізнесу;
- збалансування податкового навантаження, що визначено податковим законодавством України та матеріальними можливостями суб'єктів підприємництва;
- удосконалення комунікації, координації та співробітництва між суб'єктами господарювання на державному та місцевому рівнях;
- інші напрями та спеціальні заходи для стимулювання роботи бізнесу, порятунку економіки та створення нових робочих місць.

Проте, заходи для підтримки бізнесу (податкові канікули), які запровадили в Україні, дієві, але все ж недостатні. За оцінками, цей пакет заходів коштує державі близько 8 млрд гривень. Це 0,2% нашого ВВП, що не багато в порівнянні з іншими країнами (у США, наприклад, пропонують витратити до 5% ВВП). Водночас, заходи можуть доповнити або продовжити, і тоді сума значно зросте. Пакет заходів для підтримки бізнесу недостатньо таргетований, оскільки не враховує різні потреби малого, середнього та великого бізнесу і не виділяє сектори, які постраждають більше внаслідок карантину [7]. Значним недоліком також є значний рівень тінізації малого бізнесу, що заважає дати об'єктивну оцінку ситуації.

Дослідники зазначають, що найбільше постраждають сфери туризму, авіаперевезень, індивідуальних послуг, готельний та ресторанний бізнеси, кіно та окремі освітні організації. У “червоній зоні”, яка точно постраждає від нинішньої ситуації, опинилися 18 тисяч юридичних осіб і 353 тисячі фопів, що разом відповідають за 2,5% українського ВВП (за статистикою 2018 року). У зоні ризику – ще третина українського ВВП [7].

Відомо, що податки як кількісний показник фактичного державотворчого патріотизму нації відіграють фундаментальну роль у забезпеченні фінансової складової життєзабезпечення й розвитку держави. Властиво податкова домінанта державотворчого патріотизму нації має вагомий вплив на розвиток економічного середовища в Україні, є визначальним важелем державного регулювання [8]. Очевидно, що пандемія COVID-19 негативно впливає на державотворчий патріотизму нації, оскільки спостерігається вимушена регресія податкової домінанти.

Отже, необхідно впроваджувати дієві заходи для недопущення погіршення ситуації, водночас розуміючи необхідність дотримання заходів безпеки та протидії COVID-19. Необхідна злагоджена комунікація складових державної фінансової політики та представників бізнесу, що дозволить утримати бізнес «на плаву» та підвищити ефективність кількісної (податкової) домінанті державотворчого патріотизму нації на всіх управлінських рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Як пандемія вдарила по економіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/biz/economics/yakpandemiya-vdarila-po-ekonomici-v-oon-pidrahuvali-vtrati-naselenna-zemli-ostanninovini-50086117.html>
2. Українська економіка впала за півроку на 6,5%. У другому кварталі – на 11% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/08/6/663774/>
3. Виконання Державного бюджету України за 2015-2019 роки. Державна казначейська служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>
4. Асоціація міст України. Статистика. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.auc.org.ua/page/munitsipalna-statistika>
5. Офіційний сайт Світового банку: The World Bank In Ukraine. – URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview>
6. Сторожук Т. М. Заходи щодо стимулювання бізнесу в умовах пандемії [Електронний ресурс] / Т. М. Сторожук // Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України. – 2020. – Режим доступу: http://ndi-fp.nusta.edu.ua/files/doc/2020_Zbirnuk_tez_2020_Den_nauky_cower.pdf.
7. Луцька В. Як коронавірус вплине на економіку? Основні тези експертів Центру економічної стратегії [Електронний ресурс] / В. Луцька // Хмарочос. – 2020. – Режим доступу: <https://hmarochos.kiev.ua/2020/03/22/yak-koronavirus-vplyne-na-ekonomiku-osnovni-tezy-ekspertiv-tsentr-ekonomichnoyi-strategiyi/>.
8. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта : монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Колір ПРО, 2016. – 534 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).

Римар Х.Р., гр. УФП-11с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник –
к. н. держ. упр. доц. **О.А. Решота**

ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННЯ

Корупція в Україні та методи боротьби з нею на державному рівні – питання, яке постійно виникає в засобах масової інформації, громадськості, посадовців. За останні роки рівень корупції в Україні виріс і став однією з гострих проблем сучасності. Це негативне явище створює реальну загрозу безпеці, демократичному розвитку держави та суспільству, конституційному ладу, а саме: підribaє авторитет країни, завдає шкоди демократичним зasadам управління суспільством, функціонуванню державного апарату, обмежує конституційні права і свободи людини та громадянина, порушує принципи верховенства права, порушує встановлений порядок здійснення повноважень посадовими і службовими особами органів державної влади, управлінських структур приватного сектора, руйнує моральні та суспільні цінності, дискредитує державу на міжнародному рівні. Така ситуація вимагає максимальної концентрації зусиль усіх гілок влади та органів місцевого самоврядування.

На сьогодні галузь знань публічного управління і адміністрування має потребу в теоретичному визначенні напрямів формування національної антикорупційної політики, шляхів удосконалення правової бази з питань запобігання корупції в органах влади, розкритті змісту взаємозалежності політичних, економічних і культурних проблем.

Формально рівень поширеності корупції є реакцією на кризу в основних сферах суспільного життя, що виражається у глибокій невідповідності між механізмами управління суспільством і фундаментальними цілями його розвитку. Отже, з позицій наукового аналізу важливим завданням є напрацювання особливої методологічної моделі розвитку системи публічного управління в напрямі здійснення системних реформ, спрямованих на запобігання корупції.

Відтак, сутність наявних нині корупційних викликів полягає в тому, що корупція загрожує національній безпеці, реалізації реформування державного управління. Уведений в дію Закон України «Про очищення влади» 2014 р. визначив як правові та організаційні засади проведення очищення влади (люстрації) для захисту та утвердження демократичних цінностей, верховенства права та прав людини в Україні, так і суто політичні аспекти. «Очищення влади (люстрація) – це встановлена цим законом або рішенням

суду заборона окремим фізичним особам обіймати певні посади (перебувати на службі) (далі – посади) (крім виборних посад) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Очищення влади (люстрація) здійснюється з метою недопущення до участі в управлінні державними справами осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю здійснювали заходи (та/або сприяли їх здійсненню), спрямовані на узурпацію влади попереднім політичним режимом, підрив основ національної безпеки і оборони України або протиправне порушення прав і свобод людини, і ґрунтуються на принципах: верховенства права та законності; відкритості, прозорості та публічності; презумпції невинуватості; індивідуальної відповідальності; гарантування права на захист» [1].

Відтак, частина 2 статті 19 Конституції України зобов'язує органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадових осіб діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України [2]. Для суспільства та для окремої особи це положення є гарантією належного виконання публічною владою покладених на неї завдань, а також дотримання прав та свобод людини. За всіх вищеперелічених обставин інституціональний аспект формування національної антикорупційної політики є одним з основних напрямів організаційно-правового забезпечення протидії корупції, становлення європейського типу публічного адміністрування в Україні. На жаль, нині такі конституційні норми досить часто довільно трактуються в управлінській практиці.

Досвід боротьби з корупцією – як вітчизняний, так і міжнародний свідчить, що ліквідувати корупцію повністю як соціально неприйнятний феномен майже неможливо. За таких умов реальною метою антикорупційної політики повинно стати реальне зменшення рівня та локалізація корупції в суспільстві, зміна її характеру, обмеження її впливу на соціально-політичні та економічні процеси. В Україні корупція є однією із головних проблем, яка потребує невідкладного вирішення. Вона становить значну загрозу демократії, реалізації верховенства права, національній безпеці, становленню громадянського суспільства.

Ефективність запобігання та протидії корупції в Україні, крім наявності відповідної політичної волі, вимагає належного законодавчого забезпечення, а саме ефективної реалізації Закону України «Про запобігання корупції» [3], формування дієвої системи державних органів, а саме Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Державного бюро розслідувань, Вищого антикорупційного суду України, забезпечення належного координування формування та реалізації антикорупційної політики,

превентивні заходи запобігання корупції, а також її подолання. Протидія корупції є довгостроковим процесом, що, безумовно, має на меті зменшення її проявів. Саме тому дії з попередження корупції й боротьби з нею необхідно доповнювати заходами щодо виховання населення в дусі нетерпимості до корупції, а також заходами, спрямованими на одержання підтримки громадян у проведений органами публічної влади антикорупційній кампанії [4].

Стратегічною метою антикорупційної політики є протидія корупції на всіх рівнях шляхом підвищення прозорості діяльності державних органів, додержання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для розвитку економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення, зниження рівня корупції в Україні та усунення причин і умов, що її обумовлюють, відкритості та гласності під час прийняття рішень та оприлюднення їх у засобах масової інформації, проведення громадського опитування та обговорення перед їх прийняттям. Виконання заходів антикорупційної політики держави може бути забезпечене тільки в тому випадку, коли вони будуть підтримані на місцях органами виконавчої влади і місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Липовська Н.А., Квелашвілі І.М. Формування управлінської культури керівників територіальних органів Державної фіскальної служби (на прикладі митниці). URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_11-12_10 (дата звернення 01.12.2020)
2. Конституція України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 01.12.2020)
3. Закон України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 01.12.2020)
4. Онищук О. О. Загальний метод протидії корупції в Україні. URL: Downloads/FP_index.htm_2010_2_55.pdf (дата звернення 01.12.2020)

Рожак Л., УФПМ-11з

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. пед. н., доц. **Л. О. Бобко**

ПРОБЛЕМА ЛІДЕРСТВА В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Якість проведення реформ в нашій країні насамперед залежить від професійного уміння й бажання керівників державних та публічних органів влади, установ різних форм власності запроваджувати управлінське лідерство та творити фахове колективне середовище, що в свою чергу, забезпечить високий рівень надання адміністративних послуг[1].

Узагальнюючи різноманітні підходи до розуміння сутності лідерства, ми поділяємо думку науковців, які вважають, що ця категорія вживається у двох основних значеннях. Передусім, лідерство – це позиція; а іншого боку, лідерство – це активний процес дієвої взаємодії між лідером та його послідовниками. Звідси випливають два трактування лідерства. Позиційне визначення: лідерство – це певне становище індивіда або цілої соціальної групи, яке характеризується ефективнішими результатами своєї діяльності [2, с.235]. Динамічне визначення зазначає, що лідерство – це такий процес залучення до діяльності послідовників з метою вирішення важливих завдань, що становлять надзвичайно велике значення для самого лідера.

На сучасному етапі, працюючи в органах публічної влади, вже не достатньо бути лише керівником - управлінцем, який приймає управлінські рішення та здійснює організацію їх виконання. За сучасних умов у сфері державного управління та місцевого самоврядування повинні працювати керівники з якостями лідера. А це означає, що керівник - лідер не протистоїть групі підлеглих, не виступає по відношенню до них як зовнішня сила, як лідер, що перетворює колектив в єдину команду[3, с.163].

У контексті реалізації завдань Стратегії державної кадової політики Національним агентством України з питань державної служби підготовлено методичні рекомендації [4], де фактично вперше в історії державного управління в Україні у офіційному документі, виданому центральним органом виконавчої влади з'явилось визначення поняття «лідерство» та сформульовано рекомендації щодо поведінки керівника для здійснення лідерства у органах публічної влади.

А саме: лідерство визначається як «здатність керувати і заохочувати колег, підлеглих і партнерів діяти для досягнення цілей» [4]. Відповідно до вимог вищеперечислених методичних рекомендацій, лідер:

1. Передбачає майбутні події і спільно з колегами, підлеглими та зацікавленими сторонами розробляє стратегію для запобігання майбутнім проблемам.

2. Повідомляє своє бачення колегам та підлеглим, щоб виробити натхнення, ентузіазм і прихильність місії колективу.

3. Використовує власний ентузіазм для того, щоб вести інших до досягнення результатів.

4. Демонструє розуміння повної картини і продовжує збирати інформацію для розширення власних уявлень (знань).

5. Готує свій підрозділ до змін.

6. Допомагає підлеглим прийняти зміни, впливаючи на їх сприйняття і використовуючи підтримку інших.

7. Змінює власні управлінські підходи залежно від ситуації.

8. Створює індивідуальні спеціальні завдання для розвитку інших, організовує робочі ситуації з метою ефективно підвищити знання, уміння і навички підлеглих.

9. Швидше дає можливість підлеглим самим вирішити проблему, аніж просто сам приймає рішення за них.

10. Виражає свої почуття і переконання – з одного боку сміливо, і, з іншого боку, зважаючи на почуття і переконання інших людей.

В Україні досить результативно та успішно впроваджується Програма розвитку лідерства 2014, що стала платформою для вдосконалення якості управління державних службовців, формування дієвих зasad розвитку лідерства та оптимізації ефективності публічного управління у цілому. Важливо, що ця програма була розроблена на основі вивчення потреб у навчанні керівників на державній службі в Україні відповідно до проекту основних груп компетенцій лідерства.

Важливим важелем процесу розвитку державної служби України як умови належного врядування є формування так званого профілю компетенцій лідерства[5, с.101]. Він окреслює важливі навички, якими повинен володіти кожен державний службовець з метою здійснення своїх безпосередніх повноважень як досвідчений фахівець, що сприятиме подальшому розвитку професійної державної служби. Визначені профілі компетенцій лідерства є актуальними у різноманітних сферах управління людськими ресурсами: при доборі та просуванні по службі, оцінці діяльності, плануванні кар'єри та розвитку, плануванні людських ресурсів. Профілі компетенцій лідерства є зasadничою основою для професійного розвитку державних службовців: для визначення особистих потреб у навчанні та вдосконалення навчальних програм і підходів до підвищення кваліфікації.

Провідними групами компетенцій лідерів на державній службі в Україні визначені такі [6]:

- орієнтація на результат, яка визначається як спроможність брати на себе відповідальність, сплановано та послідовно діяти відповідно до визначених цілей

з метою досягнення очікуваних результатів, здатність до управління наявними ресурсами, враховуючи потреби та пріоритети організації;

- аналітичне мислення, яке полягає у здатності об'єктивно сприймати, вивчати та викладати інформацію, що передбачає її узагальнення з різних джерел, врахування деталей та тенденцій, визначення проблем, їх важливості та причинно-наслідкових зв'язків; це здатність генерування нових ідей та різних шляхів розв'язання проблем;

- управління людськими ресурсами, що полягає в спроможності керівників дотримуватися послідовного стратегічного підходу до управління персоналом, нести відповідальність за планування людських ресурсів, добір кадрів, розвиток їхньої спроможності та організацію діяльності на основі поточних та майбутніх потреб організації, мотивування досконалої діяльності, визнання внеску працівників у діяльність відомства та підтримку сприятливих умов праці, в яких службовці максимально можуть реалізовуватися та сприяти досягненню цілей організації;

- ефективна комунікація, як здатність до ефективного обміну інформацією як по горизонталі, так і по вертикалі, з метою досягнення розуміння та підтримки на шляху реалізації цілей організації; це вміння чітко та зрозуміло формулювати свою точку зору, враховуючи потреби аудиторії, в різних умовах та з використанням різних форм (письмово та усно) та способів комунікації; це спроможність прислухатися до інших та забезпечення постійного зворотного зв'язку.

У сучасних вітчизняних умовах особливо необхідні лідери, які здатні сформувати команду з високими етичними стандартами та орієнтовану на клієнта-громадянина. Практично очікується, що лідер зможе досягнути повної фахової, соціальної та емоційної інтеграції кожного працівника у справи органів державної влади, сформує креативне організаційне середовища, у якому розкриються здібності кожного, а службовці будуть прагнути працювати творчо та проявляти ініціативу, що в свою чергу, дозволить забезпечити розвиток сервісних та інноваційних характеристик корпоративної культури органів державної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бобко Л.О. Актуальні проблеми формування кадрової політики системи державної служби України/ Л. О. Бобко, Л.В. Мариняк // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» . 2018. №10. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=131> (дата звернення: 01.12.2020

2. Ліпенцев А. В. Лідерство для забезпечення якості адміністративних послуг. Надання адміністративних послуг : навч.-метод. посіб. для сист. підвищ. каліф. держ. служб. та посад. ос. місц. самовряд. / уклад. Ліпенцев А. В. Київ : К.С.І., 2013. С.385.
3. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів; за ред. І. Ібрагімової. Київ: Проект. «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2015. 406с.
4. 4. Про затвердження Методичних рекомендацій з розробки профілів професійної компетентності посад державної служби у державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим або їх апараті : Наказ НАДС № 148 від 20.07.2012 р. URL: http://nads.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=598367&cat_id=581194(дата звернення: 01.12.2020).
5. Кириченко Н.О. Лідерство в контексті професіоналізації державної служби. *Менеджер.* 2018. № 1. С. 97-104. URL: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2018_1_13(дата звернення: 01.12.2020).
6. Профілі компетенцій лідерства. Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні». 2010. URL <http://ucs-hrm.org.ua> (дата звернення: 01.12.2020).

Савчук І.А., гр. УФП-11с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц.
Решота О. А.

СУЧАНИЙ СТАН НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

На сьогоднішній день, надання адміністративних послуг за допомогою інноваційних систем відбувається на неналежному рівні, і причиною цього є: організаційний, правовий та матеріально-технічний аспекти. Передумовою для впровадження електронної форми надання адміністративних послуг в Україні стало прийняття Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року № 851-IV [1], Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 2017 року № 2155-VIII [2] й Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V [2].

Звісно, що в даній ситуації неабияк повпливало й рішення КМУ «Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні» від 16

листопада 2016 року № 918-р., яке полягало у визнанні «електронну послугу» позиціонувати, як адміністративну та публічну [4]. Така послуга повинна надаватись суб'єктам, що звертаються за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

На даному етапі розвитку електронних адміністративних послуг, ми можемо спостерігати, що створена чимала кількість електронних сайтів та порталів, зокрема на рівні держави успішно діє «Кабінет електронних сервісів» та «Онлайн будинок юстиції». Дані портали надають адміністративні послуги Міністерства юстиції України. Щодо порталу «Електронні сервіси», то вони надають електронні адміністративні послуги зі сторони Державної фіiscalної служби України.

Якщо ж суб'єктів цікавлять вирішення питань, що стосуються кадастру, то їх можна вирішити через портал «Електронний сервіс».

Щодо регіонального рівня, то органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування створюють спеціальні електронні сервіси, такі як, «Регіональний віртуальний офіс електронних адміністративних послуг», що розташований у Дніпропетровській області, або ж «Центр надання адміністративних послуг», що розташований у м. Івано-Франківськ.

Серед проектів державного рівня, успішно діє «Єдиний державний портал адміністративних послуг», котрий надає суб'єктам адміністративні послуги. Власне, для цього вже склались усі передумови та підстави з правової сторони – Закону України «Про адміністративні послуги». Даний Закон передбачає надання електронних адміністративних послуг лише через «Єдиний державний портал адміністративних послуг» [5].

Як ми знаємо, дедлайн реалізації «Концепції розвитку системи електронних послуг» в Україні, кінцевою ланкою якої є повне забезпечення надання адміністративних послуг усіх сфер життя людей, припадає на 2020 рік. Зокрема, концепція включає в себе й впровадження транскордонних електронних послуг, що несуть за собою використання e-Banking (вільне користування послугами іноземних банків), e-Health (можливість доступу до інформації про пацієнта, яка зберігається в закладах охорони здоров'я іншої країни), e-Learning (можливість реалізації міжнародної освіти).

На сьогодні, надання транскордонних електронних адміністративних послуг в європейських країнах реалізується завдяки об'єднанню усіх електронних порталів, за допомогою яких, виникає успішна реалізація функцій забезпечення публічних послуг на території ЄС.

Як відомо, станом на 2020 рік, експерти розробляють портал «e-SENS», що здатний об'єднати усі можливості та функції електронних сервісів. Це дасть

змогу надавати транскордонні публічні послуги в електронній формі за допомогою засобів ІКТ.

Отже, можемо зробити наступні висновки:

- Надання адміністративних послуг в електронному форматі являє собою адміністративну послугу, котра надається завдяки веб-ресурсів.
- Задля забезпечення ефективної організації адміністративних послуг через онлайн-сервіси повинна існувати: доступність та інформованість суб'єктів-споживачів послуг щодо процедур отримання відповідних послуг через електронні сервіси та портали, зокрема повинна існувати належна поінформованість щодо послуг 70% і більше населення.

Отже, можна стверджувати, що на сучасному етапі надання адміністративних послуг в електронному варіанті потребує комплексності та систематизація, зокрема вдосконалення діючих сервісів та порталів, як державного та регіонального рівня, так і міжнародного (транскордонні адміністративні послуги). З точки зору правознавства, звісно й вимагається уdosконалення Закону України, як мінімум, варто закріпити еквівалентність юридичної сили результату надання електронних адміністративних послуг, як в письмовій формі, так і на електронних носіях в єдиному документа (акті). Зокрема, варто забезпечити достатньою інформацією щодо процедури надання адміністративних послуг в електронному форматі для суб'єктів-споживачів послуг на веб-ресурсах. Не стане зайвою й перекваліфікація та систематичні вебінари для державних службовців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року № 851-IV
2. Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 2017 року № 2155-VIII
3. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V
4. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI
5. Єжунінов В.В. Надання державних послуг з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління: зарубіжний і вітчизняний досвід: матеріали наук.- практ. семінару, 19 квітня 2013 р., м. Дніпропетровськ / ред. кол. : В. М. Дрешпак (голов.ред.). Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2013. 104 с.

Сарафин М.А, гр. УФФ-33с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м.Львів
Науковий керівник – д.е.н., проф., **Б.А. Карпінський**

КОМПЛЕКСНІ ТА СУЧASNІ ПІДХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ПУBLІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

На даний час для України достатньо гострою проблемою є потреба у нагальному переосмисленні ролі публічного управління. В свою чергу, зміни концептуальних зasad його функціонування вимагають системного аналізу закордонного досвіду з питань реформування системи публічного управління.

Серед низки існуючих проблем можна виділити наступні. Система публічного управління в Україні повинна бути реформована із використанням інноваційного підходу і урахуванням потреб суспільства та зовнішніх впливів. Це зумовлено тим, що система публічного управління піддається зовнішнім впливам глобалізаційного та інтеграційного процесів, а це означає, що вона не є усталеною. Варто зазначити й те, що нові зміни парадигми самого публічного управління та трансформація методів та механізмів управління є основною вимогою сучасного інформаційного суспільства.

Для аналізу ми обрали досвід Польської республіки, Франції, а також німецьку модель соціального ринкового господарства і соціальної правової держави, які, на нашу думку, є прикладами успішної моделі державної служби та національного господарства (табл.1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика досвіду реформування публічного управління Польщі, Франції та Німеччини

Польща	Франція	Німеччина
<p>– якісні зміни у відносинах між політикою та адміністрацією (виділення політичних посад, державних службовців);</p>	<p>– підвищення якості діяльності держави а також кількості та якості надання державних і управлінських послуг;</p> <p>– маркетизація, яка полягає в адаптації до</p>	<p>– широке застосування передових інформаційно-комунікаційних технологій у сфері державного управління;</p> <p>– затвердження адміністративних</p>

<ul style="list-style-type: none"> – впровадження домінування територіального принципу над галузевим; – детальне регламентування процесу прийняття рішень; – збільшення прозорості та відкритості у діяльності органів влади різних рівнів; – перехід від кількісних до якісних критеріїв оцінки діяльності органів виконавчої влади; – запровадження у процес прийняття управлінських рішень механізмів суспільного діалогу. 	<ul style="list-style-type: none"> системи державного управління стимулів «ринкового типу», для того щоб усунути бюрократичні недоліки; – орієнтація на надання якісних державно-управлінських послуг, що в свою чергу передбачає переорієнтацію діяльності державної служби на сприйняття громадянами як споживача державних послуг а не на проектування програм. 	<ul style="list-style-type: none"> регламентів (стандартів) на надання державних та регіональних послуг у електронному форматі (надання електронних послуг); – вдосконалення механізму «єдиного вікна» в роботі органів виконавчої влади; – підвищення рівня якості наданих державних і адміністративних послуг.
--	--	---

Розроблено авторами на основі джерел: [1, с. 54], [2, с. 446], [3, с. 235].

Відповідно до вищевказаного, модернізація та підвищення ефективності системи публічного управління України полягає, найперше, в запровадженні інституційних принципів демократичного управління, оскільки вони забезпечать відповідальність органів державної влади перед громадськістю. Досвід становлення публічного управління в країнах Європи вказує на те, що не менш важливим чинником є врахування думки громадськості при прийнятті управлінських рішень. Організація діяльності органів державної влади повинна опиратися на демократичні механізми, форми та технології.

Американська дослідниця та державна діячка Ш. Арнштейн в 1969 році запропонувала теорію формування публічного управління через модель громадської участі під назвою «Сходи участі громадян» в якій визначила динаміку становлення публічної влади (табл.2).

Громадська участь практично не враховується на перших сходах, проте, на останніх прослідковуємо переважну участь громадян в управління. Партнерство, делегована влада та громадський контроль, які сприяють реальному впливу громадян на реалізацію узгодженого з ними рішення влади, представлені саме на останніх трьох сходинках. Отже, чим вище позиція громадян на сходах, тим більше у них можливостей щодо прийняття владних рішень.

Таблиця 2

Сходи участі громадян у публічному управлінні (за Ш. Арнштейн)

Громадський контроль	Громадське управління
Делегування повноважень	
Партнерство	
Занепокоєння	Символічні заходи
Консультування	
Інформування	
Маніпулювання	Відсутність участі
Психотерапія	

Розроблено авторами на основі джерела: [3, с. 232].

Аналіз зарубіжної практики дає нам змогу зрозуміти, як саме дієвість громадського контролю впливає на рівень і якість управлінських рішень органів влади, їх здатність своєчасно адаптуватися до змін у суспільному середовищі. Від вчасного корегування управлінських рішень залежить й економія всіх ресурсів (фінансових, матеріальних, людських, часових тощо), а дану функцію найкраще забезпечує саме громадський контроль над органами публічної влади.

Застосування концепції участі громадян набула широкого розповсюдження в США, Великобританії, Канаді, Німеччині, Польщі, Данії та інших провідних країнах світу. Світова практика вдосконалення публічного управління зорієнтована, перш за все, на покращення та забезпечення високого та гідного рівня життєдіяльності населення. Високий рівень якості життя населення є провідним критерієм високорозвиненої держави [3, с. 233].

Проаналізуємо ВВП на душу населення у 2019 році в Україні та країнах сусідах, частина з яких є країнами-членами ЄС (рис.1.) [4].

Рис.1. Порівняльна діаграма ВВП на душу населення в Україні та сусідніх країнах у доларах США за 2019 рік.

Отже, для модернізації та підвищення ефективності системи публічного управління, а також підвищення добробуту рівня населення Україні потрібно: по-перше, змінити концептуальне спрямування системи управління та спрямовувати його на споживача адміністративних послуг. По-друге, оптимізувати діяльність органів державної влади, урахувати вимоги суспільства та зменшити дублювання функцій. По-третє, продовжити реформування кадрового потенціалу системи публічного управління з урахуванням потреб суспільствам, на основі кращих зарубіжних практик і, на завершення, сформувати антикорупційну культуру населення країни з метою запобігання та боротьби з корупцією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коваль Г. В., Чорниш Ю. І. Позитивні аспекти публічного управління в Республіці Польща. Менеджмент і безпека: теоретичні та прикладні аспекти : матеріали науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 12 травня 2020 р.) / упоряд. Г. З. Леськів. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 264 с.
2. Бедринець М. Д., Модернізація державної служби: досвід Франції та вітчизняні реалії. Актуальні проблеми менеджменту, фінансів та публічного управління в сучасних глобалізаційних процесах : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (19 березня 2020 р.). – Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. – 491 с.
3. Лях Ю. І. Зарубіжний досвід модернізації публічного управління та перспективи його застосування в Україні. Науковий вісник: Державне управління. 2020. №2. С. 228-238.

4. Українці біднішають: як зменшення ВВП вплине на рівень життя. 24 Економіка : веб-сайт. URL: https://economy.24tv.ua/vvp-ukrayini-2020-na-dushu-naselennya-vpliv-zmenshennya-vvp_n1357665 (дата звернення: 29.11.2020).

Стаднюк Х.А., гр. УФФ-33с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - д.е.н., проф., **Б.А. Карпінський**

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Підкреслимо, що в Україні, починаючи з 2014 року, активно проводиться реформа децентралізації владних відносин, яка безпосередньо впливає і на податкову сферу. Зокрема, регіональний податковий менеджмент реалізується через органи місцевого самоврядування, оскільки саме вони розпоряджаються місцевими податками та зборами.

Властво значення цього виду менеджменту дієво зростає в умовах прийняття законів України щодо внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України в частині децентралізації фінансів, зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування [1].

Потрібно констатувати й той факт, що важливим моментом є покращення податкового менеджменту, в результаті чого створюються постійні джерела доходу місцевих бюджетів, обґрутовується величина регіональних видатків, відбувається поділ владних повноважень (одна частина повноважень надається центру, інша – регіонам).

На жаль, в Україні постійно спостерігаються фіscalальні вертикальні й горизонтальні бюджетні дисбаланси. Так, дохідна частина місцевих бюджетів менша за видаткову на значну величину. Наприклад, в період 2011-2015 років частка місцевих податків у консолідованому бюджеті зменшилась на 3,4% (з 25,6 % до 22,2%), а видатків – збільшилась на 2,5% (з 40,2 % до 42,7 %).

Тому з 2013 року фіiscalна служба проводить адміністрування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Базу оподаткування фізичних осіб, що є власниками об'єктів житлової нерухомості, обчислює орган державної податкової служби. Цей процес здійснюється на підставі даних Державного

реєстру речових прав на нерухоме майно, які безкоштовно надають органи державної реєстрації прав на нерухоме майно.

Зазначимо, що у 2020 році надходження податку на нерухоме майно відчутно збільшилися. Розвинені країни встановили високу частку податку на нерухомість у надходженнях зведеніх бюджетів. Наприклад, в Канаді вона дорівнює 8,1 %, в Великобританії – 9,1%, а в США – 10,5%. У країнах ЄС цей показник коливається від 1% до 5 %. Тому в теперішній час Україна повинна створити дієвий механізм адміністрування податку на нерухомість.

Насамперед, це повинні бути: сформований кадастр нерухомості, діюча система масової оцінки нерухомості, відпрацьований механізм періодичної переоцінки об'єктів оподаткування, високий рівень співробітництва фіiscalних органів з платниками податків, прозорість управлінських рішень місцевих владних органів, достатній рівень платоспроможності та податкової дисципліни громадян тощо [2, с. 23; 3, с. 125–128].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає нову форму державного оподаткування (самооподаткування). Тобто відбувається добровільне залучення фінансів осіб, що проживають на певній території, за відповідним рішенням зборів громадян за місцем проживання з метою фінансування разових цільових заходів соціального чи побутового типу. Основною метою даної реформи є надання місцевому самоврядуванню зможи завдяки власним ресурсам вирішувати проблеми на місцях. Необхідно зазначити, що підходи у формуванні видаткових повноважень територіальних громад зазнали змін, відповідно до Бюджетного кодексу.

З 2015 року такі види трансфертів, як субвенція на підготовку робітничих кадрів, освітня та медична субвенції надходять до місцевих бюджетів.

Завдяки запровадженню нової моделі фінансового забезпечення місцеві бюджети отримують додатковий ресурс до загального фонду в сумі понад 22 млрд грн, а загалом, враховуючи сальдо міжбюджетних трансфертів, – понад 40 млрд грн [4].

Проте, процес бюджетної децентралізації, а саме введення нових норм бюджетного законодавства, викликав ряд негативних наслідків, які вимагають негайного вирішення. Також процес включення в майбутні місцеві бюджети надвисоких витрат може розбалансувати цілу систему бюджетних утворень.

У результаті зміни системи вирівнювання змінено механізм фінансування делегованих повноважень установ охорони здоров'я та освіти. В умовах попередньої системи вирівнювання, видатки на фінансування комунальних установ охорони здоров'я та освіти були віднесені до видатків, які враховуються при визначені обсягу міжбюджетного трансфера місцевим бюджетам з

державного бюджету (1-й кошик), оскільки ці повноваження є делегованими державою [5].

В даний момент кошти на покриття цих видатків надаються в формі галузевих субвенцій, що мають визначені цілі. А саме це освітняська, медична, на підготовку кадрів, що забезпечує виключення випадків перерозподілу зазначених коштів на інші видатки. Як наслідок, тепер система вирівнювання не дозволяє перерозподіл коштів на інші цілі, окрім зазначених.

Однак, розрахунки обсягу цільових коштів проводиться за попередніми формулами. Нормативи бюджетної забезпеченості відповідають фінансовим можливостям держбюджету тому, що галузеві соціальні стандарти досі не розроблені державою. А, отже, Міністерство фінансів України встановлює величину видатків з держбюджету для виконання повноважень, а органи місцевого самоврядування не впливають на величину фінансів, що виділяє держава. Проте, вони можуть за допомогою власних коштів збільшувати обсяги видатків щодо фінансування соціальної сфери.

Централізованим залишається також контроль з боку держави за рухом коштів місцевих органів, які знаходяться на рахунках в Держказначействі. Так, операції щодо виконання платіжних доручень будуть виконуватись протягом п'яти операційних днів лише за умови виконання доходів зведеного бюджету України, тобто при всій самостійності для місцевих бюджетів продовжує мати місце ризик неможливості використання власних надходжень [4].

Тому реформування механізмів регіонального податкового менеджменту повинно включати такі аспекти, як: конкретизація цілей податкового планування, як похідна із стратегічних пріоритетів; пошук інших варіантів розвитку господарського комплексу на місцевому рівні і оцінка величини впливу на податкоспроможність платників на цьому ж рівні; прогнозування майбутніх податкових надходжень; опрацювання планів даних надходжень.

Отже, на даний момент реформування в аспекті явища децентралізації влади дає позитивні результати щодо розвитку економіки України загалом. Проте, ОТГ поки не спроможні прийняти зміни в сферах їх становлення, визначення ставок податків та розподілу коштів при застосуванні реформованої системи вирівнювання.

Виходячи з означеного, для вирішення соціальних, організаційних і законодавчих проблем необхідно врахувати конкретні вищезазначені аспекти.

В результаті цього, бюджети місцевого самоврядування стануть повністю платоспроможними, тобто отримають достатній обсяг забезпечення коштами на визначені цілі. Відповідно, населення ОТГ отримає медичні, освітні, соціальні послуги тощо вже на вдосконаленому рівні, який дозволятиме відчувати реальні переваги децентралізації владних повноважень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: закон України від 28.12.2014 № 71 – VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71 - 19/ page](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19/)
2. Денисенко С. А. Удосконалення системи регулювання відтворювальних процесів за наслідками реалізації регіональної податкової політики / С. А. Денисенко // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія】]. Економіка. – 2013. – Вип. 23. – С. 20–25.
3. Карпінський Б. А. Державотворчий патріотизм нації: податкова домінанта : монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Колір ПРО, 2016. – 534 с. (Серія «Держава і стратегіологія»).
4. Юрченко К. Які ризики децентралізації? / К. Юрченко, Г. Гудзь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blog.liga.net/user/kyurchenko/article/17090.aspx>.
5. Бадида М. П. Податковий менеджмент у закріпленні фінансової самостійності місцевого самоврядування / М. П. Бадида // Вісник ЖДТУ. Фінанси і статистика. – 2017. – №1. – С. 140.

Станасюк О. А., УФП-41с

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. н. держ.

упр., доц. **О. А. Решота**

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Кожен мешканець України має право на сучасну медицину й освіту, доступні та якісні адміністративні, комунальні, соціальні послуги, гарні дороги, чисті й освітлені вулиці. Але люди можуть впливати на якість цих послуг лише тоді, коли відповідальні за їх надання знаходяться близько. Найближчою до людей владою є органи місцевого самоврядування. Отже саме вони повинні мати широкі повноваження і достатньо коштів, щоб бути спроможними вирішувати усі місцеві питання і нести за це відповідальність.

Для цього в Україні відбувається реформа децентралізації - передача повноважень та фінансів від державної влади - органам місцевого самоврядування.

Саме поняття децентралізації згадується у ст. 132 Конституції України, де зазначається, що територіальний устрій України ґрунтуються на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади [1].

Реформа триває з 2014 року, протягом останніх років відбулися відчутні зрушення в територіальній, адміністративній та фінансовій площині, а реформу неодноразово називали однією з найуспішніших в країні. Громади, які скористались процедурою добровільного об'єднання, отримали значні повноваження та ресурси і в більшості демонструють безпредентні досягнення в облаштуванні транспортної і соціальної інфраструктури, наданні адміністративних послуг, оптимізації видатків. Результати також підтверджуються громадською думкою: соціологічні дослідження три роки поспіль фіксують близько 40% респондентів, які бачать покращення у своїх населених пунктах, проти 5%, які стверджують, що стало гірше [2].

Попри досить помітні результати у процесі реалізації реформи виникають також певні проблеми, серед яких:

- Непослідовність нормативного забезпечення. Невчасно прийняті зміни до Конституції, що «підвішує» прийняття багатьох важливих нормативних актів.
- Нові кадри, нестача знань, брак відповідальності. До складу місцевого самоврядування прийшло багато активних, хороших людей, які є новачками у владі та потребують знань «з нуля». Та й для досвідчених представників самоврядування, які опинилися в нових умовах, навчання та консультивативна допомога не будуть зайвими. Так, наприклад, потребують роз'яснення деякі юридичні питання, пов'язані з діяльністю нових об'єднаних громад. На щастя, таку консультивативну і навчальну допомогу можна отримати з різних джерел. Певні роз'яснення, зразки документів можна знайти за посиланням.
- Також одним із чинників, що спричиняє затримки та неузгодженість дій, є складність, багатоплановість реформи. Концепція реформи вимагає узгоджених дій з боку різних секторів, різних міністерств та відомств — зокрема Міністерства освіти та науки, Міністерства соціальної політики, Міністерства охорони здоров'я тощо. Наразі з'явилися позитивні зрушення в такій координації, але про справжню зваженість у роботі говорити однозначно передчасно [3].

Якщо ж поглянути на ситуацію масштабніше, то ризиком є послаблення здатності держави перерозподіляти доходи і багатство, тобто зменшувати економічну нерівність. Адже закріплення за місцевою владою певних доходів зменшує державний бюджету, що може означати меншу державну допомогу малозабезпеченим, інвалідам, безробітним і т.д. Натомість здійснення цієї функції місцевими ресурсами може бути несправедливим через відмінності між багатими і бідними регіонами. Остання обставина – регіональна нерівність – всупереч теоретичним гіпотезам не зникає повністю в ході економічного розвитку держави або реалізації заходів, спрямованих проти нерівності між громадами. Багаті регіони володіють більшою податковою базою, а тому можуть запроваджувати навіть нижчі податкові ставки при тому самому рівні наданих послуг, переманюючи бізнес на заможних жителів. В підсумку багаті багатіють, а бідні біднішають. Заходи ж горизонтального вирівнювання також не позбавлені недоліків.

Іншим ризиком є зменшення ефективності управління у порівнянні з централізованою державною вертикальлю. І такі твердження не позбавлені сенсу. Адже основний аргумент передачі влади на нижчий рівень, відповідно до якого самостійне розпорядження ресурсами здатне ефективніше задовольняти специфічні потреби місцевих жителів, має вразливе місце. Справа в тому, що відмінності у потребах між різними територіальними одиницями насправді перебільшені і обумовлюються не так різними смаками їхніх жителів, як різним станом економічного розвитку. А навіть якщо такі смаки і існують, то вони рідко мають вирішальний вплив. Насправді основний обсяг обов'язків місцевої влади, особливо рівня громад, становить задоволення базових потреб жителів, як от в сфері водопостачання, громадського транспорту тощо, які в принципі є однаковими на всій території [4].

Не менш значним в сучасних реаліях є ризик корупції. Тобто, наближеність представників влади до локальних груп інтересів, неформальність відносин, залежність службовців від політиків, досить значні повноваження у прийнятті рішень, відсутність або слабкість місцевих засобів масової інформації можуть бути чинниками, що сприяють поширенню корупції на місцевому рівні.Хоча емпіричні дослідження стверджують про негативний зв'язок між децентралізацією та корупцією: порівнявши відповідні індекси 59 країн дослідники встановили, що чим більша частка місцевих видатків у сукупному бюджеті, тим нижчим є рівень корупції. Для України такі висновки дуже обнадійливі [5].

Підсумовуючи, можна зазначити, що децентралізація влади та відповідна реформа не є рішенням абсолютно усіх проблем. Однак усвідомлення властивих їй ризиків, створення запобіжників і належний контроль дозволять не тільки

скористатися усіма перевагами нової організації публічної влади в державі, а й створити необхідний фундамент для реформ у інших сферах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України 1996. №30. Ст 141.
2. КМІС, 2019, Децентралізація та реформа місцевого самоврядування: результати четвертої хвилі соціологічного дослідження. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/columns/11589?page=2> (дата звернення 29.11.2020р.)
3. Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України. «Що таке децентралізація та навіщо вона всім нам? – простими словами про реформу». URL: <https://decentralization.gov.ua/news/1862> (дата звернення 29.11.2020р.)
4. Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України. 2019 р. Максим Бризіцький «Ризики децентралізації». URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11589> (дата звернення 29.11.2020р.)
5. Fisman, Gatti, 2000, Decentralization and corruption: evidence across countries URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/> (дата звернення 29.11.2020р.)

Стахів С. Ф., гр. УФФ-32с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д.е.н., проф. **Б.А. Карпінський**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Комунікації відіграють важливу роль в управлінській діяльності, адже ефективність менеджменту напряму залежить від того, як організований процес передачі інформації і які виникають зв'язки між людьми в організації. Відповідно, якщо комунікації не будуть ефективними, то колектив не зможе домовитися про загальну ціль, що становить передумову функціонування організації і в результаті не будуть задоволені потреби та інтереси організації. Також варто зазначити, що комунікація є сполучною ланкою в управлінській діяльності не лише в середині певної організаційної структури, а й поза її межами, тобто із зовнішнім середовищем.

Як відомо, обмін інформацією може відбуватися двома шляхами: верbalним та неверbalним. Щодо верbalного спілкування, то це головний невід'ємний процес, суть якого полягає у передачі повідомлень в усній та письмовій формах за допомогою мови. Однак слід врахувати важливу роль і неверbalного спілкування, яке передбачає застосування неверbalних засобів, серед яких виділяють міміку, поставу, жести, умовні сигнали та інше.

В результаті комунікацій частка інформації, отриманої через верbalні канали є досить незначна, порівняно з ефектом від неверbalних засобів спілкування. Психологами встановлено, що в процесі взаємодії людей від 60 до 80% комунікацій здійснюється за рахунок неверbalних засобів вираження і лише 20-40% інформації передається за допомогою верbalних [1].

Неверbalні засоби комунікації є джерелом інформації про людину, про її соціальні та вікові риси, характер, особистісні риси. Якщо те, що ми говоримо, ми зазвичай контролюємо, то неверbalні засоби часто видають наші справжні наміри. Найчастіше неверbalна комунікація відбувається неусвідомлено і одночасно з верbalною, підсилюючи при цьому її, або ж навпаки змінюючи зміст поданого словесно повідомлення. Внаслідок цього формується три варіанти результату поєднання мовного і немовного спілкування[2, с. 45]:

- немовне повідомлення узгоджується з мовним, підсилює його. Наприклад, негативне ставлення до людини, виражене словесно, підкреслюється відштовхуванням, збільшенням дистанції,
- немовне повідомлення суперечить мовному повідомленню, тобто людина повідомляє за допомогою слів одну інформацію, а неверbalно транслиє інше ставлення до співбесідника,
- немовне повідомлення надає абсолютно відмінну інформацію від мовного.

Неверbalним повідомленням характерні певні особливості, які вирізняють їх від верbalної інформації. По-перше, вони є неструктуровані, тобто залежать від самої людини, її характеру, темпераменту. По-друге, їм притаманна спонтанність, тому їх важко «відпрацювати» наперед. Також їхнє засвоєння часто залежить від культури, менталітету, а у процесі спілкування висвітлюється інформація не лише про ставлення комунікаторів до ситуації, а й про їхні особистості і стосунки [3]. Недаремно деякі вітчизняні і зарубіжні вчені (А.Герасимчук, О.Тимошенко, Я.Дашкевич, Б.Добек-Острівська та ін.) вважають, що понад 50% комунікації здійснюється за допомогою неверbalних засобів спілкування, які можуть підсилювати або, навпаки, послабити дію верbalних засобів [4].

Окрім того, австралійський спеціаліст з «мови рухів тіла» Аллан Піз стверджує, що за допомогою слів передається лише 7 % інформації, зате за допомогою звукових засобів (включаючи тон голосу, інтонацію тощо) — 38 %,

а за допомогою інших засобів (міміки, жестів, пози) — 55 % [5, с. 43]. До прикладу, міміка надає понад 70% інформації і у багатьох те, як ми говоримо, буває важливіше самих слів. Припустимо, що хтось каже: "Добре... я дам доручення" – і ця пауза після слова "добре" може бути ознакою того, що керівник насправді не хоче цього робити, є зараз занадто зайнятий, не хоче давати доручення чи не знає, що саме варто почати [1].

Менеджер повинен уміти правильно тлумачити такі підсвідомі сигнали співрозмовника, водночас бути стриманим, оскільки надмірне жестикулювання може роздратувати партнера, виявити істинне розуміння проблеми, про яке співрозмовнику не варто знати [1]. Зміст діяльності менеджера полягає у здійсненні ділового спілкування в інтересах організації, адже він постійно контактує з багатьма людьми як у самій організації, так і поза нею. Для забезпечення ефективності діяльності йому необхідно вміло обирати таку форму ділового спілкування, яка гарантувала б найвищий результат для організації [6].

Вміння розпізнавати та враховувати невербальні сигнали під час спілкування важливе з декількох причин. Однією з найважливіших є така, що несловесна мова може сказати те, що люди думають про нас у дійсності, виявляючись при цьому несвідомо і спонтанно. Тому, незважаючи на те, що люди зважують свої слова і іноді контролюють міміку, часто можливий "витік" прихованіх почуттів через міміку, жести, інтонацію і забарвлення голосу, що є інструментами невербального спілкування. У діловому спілкуванні, наприклад, візуальний контакт допомагає мовцеві відчути, що він спілкується з партнером, а не говорить в простір. При цьому бажано, щоб співрозмовники дивилися в очі один одному не більше 10 с перед початком розмови або після того, як вимовлені перші кілька фраз [2, с. 54].

Отже, роль управлінця у процесі комунікації полягає, в першу чергу, в тому, щоб максимально доступно і повно надати всю інформацію, необхідну для освоєння, своїм підлеглим. Для цього варто вміти поєднувати вербальні та невербальні засоби комунікації, аби досягти збільшення ефекту від комунікації на всіх рівнях управління. При цьому значення невербальної комунікації не можна применшувати, адже вона виконує важливі функції у передачі інформації. Тому без комплексного застосування вербалних і невербалних засобів спілкування ефективність професійної діяльності менеджера буде нижчою за бажану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Спілкування як особливий вид діяльності. Невербальне спілкування. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/14868/>

2. Конспект лекцій з дисципліни «Соціальні комунікації в управлінні» для студентів всіх спеціальностей / Укладач: К.Ю. Богомаз. – Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2016. – 84 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_243_95274425.pdf
3. Невербалльні компоненти спілкування.
URL:<https://studfile.net/preview/4000590/page:10/>
4. Бабинець М. М. Вербалльні і невербалльні засоби спілкування в менеджменті.
URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/Nvuuped_2014_30_5.pdf
5. Чому невербална комунікація є важливою в соціокультурному просторі.
URL: <https://citizen.in.ua/book/rozdil-3-8.pdf>
6. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. — Київ : К.I.C., 2016. — 130 с. — (Серія«Бібліотечка лідера місцевого самоврядування»)

Стеблик Н. В., гр. УФП-21с
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. держ. упр, доц. **Решота О. А.**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Трансформація України в 2013–2014 рр. поставила нові пріоритети та виклики перед владою, бізнесом та громадськістю. Одним із таких викликів є розвиток та ефективність публічного управління в Україні як кatalізатора розвитку територіальних громад, регіонів та держави загалом не тільки в аспекті інфраструктури, а й у напрямі розвитку відносин та діалогу між суспільством, публічними інституціями та бізнесом.

Публічне управління проходить сьогодні черговий етап трансформації. Адже, система державного управління України за роки незалежності засвідчила свою низьку ефективність та неспроможність протистояти не тільки зовнішнім загрозам, а й навіть внутрішнім викликам [1]. Утворилася гібридна система публічного управління, суттєвими недоліками якої є відсутність єдності, цілісності, послідовності у діяльності органів влади різних рівнів. Не до кінця вдалося вирішити і проблему відкритості та професіоналізму державної служби. Актуальними залишаються питання про співвідношення кількісних та якісних критеріїв в оцінці державної діяльності.

Це зумовлює необхідність більш поглибленого доопрацювання теоретико-методологічних зasad парадигми інноваційного розвитку суспільства з урахуванням еволюції теорії та практики соціального та публічного управління, а також стратегічних завдань реалізації нової політики державного управління України [2].

Трансформація публічного управління сьогодні ґрунтуються на концепціях «демократичного врядування», «нового публічного менеджменту», «політичних мереж». Незважаючи на наявні відмінності, зазначені концепції об'єднує спільний погляд на те, що розв'язання сучасних проблем суспільного розвитку можливе лише за умови наближення публічної влади до народу, громади шляхом переходу від бюрократичного патерналізму до соціально-конструктивної співпраці та самоорганізації суспільства.

В останні десятиріччя у світі та в Україні активно розвиваються нові форми взаємовідносин влади і громадянського суспільства. Для сучасного періоду становлення та розвитку публічної політики характерним є не тільки розширення її суб'єктного складника (держава, політичні діячі й політичні організації, громадянське суспільство, що зростає, лідери громадської думки, різноманітні спілки і рухи), а також і формування нового рівня соціальних взаємодій між ними.

Ситуацію в українському суспільстві можна охарактеризувати як таку, що має стійку тенденцію до утворення такого суспільства, де існують дві головні соціальні групи: багаті й бідні. Потенційною загрозою такої тенденції є не лише гальмування, а й унеможливлення розвитку демократичних зasad державного устрою і створення соціально-орієнтованої економіки, становлення України як стабільної європейської міцної держави.

Одним із шляхів подолання вказаних негативів є реалізація у практичній політиці принципу соціальної солідарності шляхом ліквідації соціальних диспропорцій, забезпечення реальних гарантій кожному громадянину мати прийнятний рівень життя та доступ до усіх демократичних інститутів. В духовній сфері дотримання принципу соціальної солідарності означає відхід від конфронтаційних ідеологій на користь етики сталого розвитку на основі світових і традиційних, національних гуманістичних цінностей, зокрема, колективізму і взаємодопомоги. У сфері екології – це політика відмови від «підкорення» та жорстокої експлуатації природи. Процес системного реформування політики, економіки та суспільного ладу України можливий лише за умови консолідації держави, суспільства та наявних ресурсів навколо спільних цінностей, цілей та дій, визнаних і прийнятих усіма учасниками модернізаційного процесу.

Також до шляхів покращення публічного управління в Україні можна віднести :

- підготовка державних службовців нового покоління з високою кваліфікацією;
- створення на державному рівні структур, які будуть проводити сертифікацію публічних організацій;
- проведення тісного обміну досвідом у сфері публічного адміністрування з країнами Європейського Союзу;
- покращення організації управління публічними структурами для забезпечення їх ефективності в роботі;
- покращення мотивації для державних службовців на всіх рівнях тощо.

Отже, говорячи про публічне управління ХХІ ст., можна і необхідно робити прогнози, але якщо ХХ ст. довело нам свою непередбачуваність, то, з великою долею ймовірності, ХХІ ст. буде ще більш не очікуваним.

Зміни в структурах української державної влади, що спостерігаються впродовж останніх двох десятиліть, не спромоглися подолати громіздку, неефективну і непрозору радянську адміністративно-командну систему, створити цілісне, збалансоване, надійне та ефективне публічне управління. Тому в першу чергу потрібно визначити стратегічні та перспективні напрями реформування публічного управління за кращими європейськими та світовими стандартами. Публічне управління має стати базовим інститутом сучасного українського суспільства. Публічне управління має забезпечити ефективний розвиток сучасного суспільства із врахуванням інтересів як громадських організацій, так і держави. А це можливо завдяки вдосконаленню системи публічного управління та збалансування інтересів усіх членів суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Будник М. А. Трансформація системи державного управління України в умовах суспільно-політичних змін (регіональний аспект) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / М. А. Будник; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 2011. – 21 с.
2. В. Бакуменко, С. Попов. Парадигма інноваційного розвитку суспільства: сучасні концепції реформування публічного управління. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_43/fail/4.pdf .

Тиховська М.П., гр. УФП-12с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц.

ДЕРЖАВА ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Держава є продуктом суспільного розвитку, внаслідок якого вона поступово змінюється, що проявляється у постановці її цілей, визначені завдань, формуванні структур і функцій державного управління.

Відповідно до цього змінюються і погляди на поняття держави, її роль і призначення в суспільному житті.

Держава є найбільш важливим інститутом політичної системи суспільства, що визначається максимальною концентрацією в її руках ресурсів, які дають змогу державі впливати на соціальні зміни.

На сьогодні існує різноманіття поглядів на державу, яке обумовлено передусім тим, що держава являє собою надзвичайно складне та багатогранне явище.

Держава є особливою досить стійкою політичною одиницею, що являє собою відокремлену від населення організацію влади й адміністрування та претендує на верховне право керувати (вимагати виконання дій) певними територією і населенням незалежно від згоди останнього; має сили і засоби для здійснення своїх претензій. Крім того, вона є незалежною централізованою соціально-політичною організацією для регулювання соціальних відносин, яка існує в складному, стратифікованому товаристві, що складається з двох основних страт – правителів і керованих, та розташована на певній території. Відносини між цими стратами характеризуються політичним пануванням перших і податковими зобов'язаннями других.

Представники соціологічного визначення поняття держави чітко виділяють його основні ознаки: сукупність людей – народ: панівну над ними владу; територію як межу дії цієї влади. У взаємозв'язку ці ознаки утворюють поняття про державу як об'єднання людей під однією владою в межах певної території.

По-перше, держава являє собою єдину територіальну організацію політичної влади в масштабі всієї країни. Державна влада поширюється на все населення в межах певної території. Територіальний поділ населення, на відміну від кровно споріднених зв'язків між членами суспільства, породжує новий соціальний інститут – громадянство чи підданство, іноземців та осіб без громадянства. Територіальна ознака зумовлює характер формування і діяльність апарату держави з урахуванням його просторового розподілу.

По-друге, держава є особливою організацією політичної влади, яка має у своєму розпорядженні спеціальний механізм – апарат управління суспільством для забезпечення його нормальної життєдіяльності. Через систему відповідних

органів і установ держава здійснює безпосереднє керівництво суспільством, закріплює і реалізує певний режим політичної влади, захищає недоторканність своїх кордонів.

По-третє, держава організує громадське життя на правових засадах. Її притаманні правові форми організації життя суспільства, властиві саме державі. Без права, законодавства, держава не в змозі ефективно керувати суспільством, забезпечувати безумовну реалізацію рішень, прийнятих органами державної влади.

По-четверте, держава відрізняється від інших політичних утворень суспільства тим, що являє собою суверенну організацію влади.

Таким чином, держава – це єдина політична організація суспільства, яка поширює свою владу на всю територію країни і її населення, має у своєму розпорядженні для цього спеціальний апарат управління, видає обов'язкові для всіх правові акти і володіє суверенітетом. Трапляється також визначення держави як організації політичної суверенної влади, що здійснює управління соціальними, економічними, політичними, духовними процесами життя суспільства.

Держава як соціальна система є одночасно суб'єктом і об'єктом управління, що визначає необхідність розглядати їх як дві постійно взаємодіючі системи (керуючу і керовану). Функціонування суб'єкта управління визначається в основному особливостями об'єкта.

Держава є складною відкритою системою, що має властивості цілеспрямованої адаптації до мінливих умов зовнішнього і внутрішнього середовища та здатності до самоврядування, саморегуляції свого розвитку. Керуючий вплив вищої ієархічної структури реалізується прямыми зв'язками з керованою системою; контроль виконання, адекватність реакції на керуючий вплив визначаються інформацією, що надходить каналами зворотного зв'язку. Саме тому об'єкт управління не тільки реагує на управлінські впливи суб'єкта, не тільки сигналізує про їх наслідки та результати, а часто, незалежно від бажання суб'єкта, прямо спонукає його до певної перебудови управлінських впливів, зміни їх характеру та змісту.

Держава як об'єкт управління сформувалася з організаційного виділення її як основної структуроутворюючої ланки суспільства. Вона повинна постійно розвиватися разом із суспільством, оскільки має відповідати його потребам. Це приводить до активізації процесів державного будівництва (державотворення), внесення змін у визначення і правове закріplення: форми державного правління; політичного режиму; державно-територіального (адміністративно-територіального) устрою; місії, основних цілей і функцій держави, їх пріоритетності; розподілу повноважень між гілками та вищими органами

державної влади; структури органів державної влади відповідно до основних функцій держави; коригування основних завдань і функцій органів державної влади.

На думку багатьох учених, з метою реалізації активності держави як об'єкта управління необхідно не лише вдосконалювати механізм управлінського впливу на суспільство, але й підвищувати ефективність участі в управлінні громадян, громадського контролю за діяльністю органів влади, запровадити принципово нову парадигму у відносинах “громадянин – держава”, стрижнем якої є служіння держави людині. Державна влада у цьому сенсі – це не тільки здійснення повноважень, що зобов'язують громадянина, але й виконання певних обов'язків перед ним. У процесі демократичного розвитку обсяг таких обов'язків з боку держави має зростати [1, с.13-17].

Відносини держави та суспільства можуть стати продуктивними, гармонійними та взаємодоповнюючими лише в разі, якщо зусилля як держави, так і громадян будуть спрямовані на взаємодію та взаємосприяння. Тобто, коли системоутворюючим фактором – метою – політичної системи суспільства буде формування, а сама політична система будуватиметься на принципах демократичної, правової держави та реалізовуватиме їх.

Ключова ідея громадянського суспільства полягає, зокрема, у відмові держави від регламентації та управління (регулювання) всією сукупністю соціальних зв'язків. Разом з тим держава зобов'язана сприяти створенню комплексу правових та інших умов, перетворення яких у життєво значущі цінності є справою самої людини. Тим самим особа зі споживача наданих державою послуг перетворюється на активний елемент суспільного життя, який визначає свої загальнолюдські потреби, сприяє створенню відповідних умов їх досягнення та реалізує їх. Держава, що є переважно засобом соціального компромісу, відповідає рівневі розвитку демократії, яка характеризується ідеологічним плюралізмом, гласністю, багатопартійністю, вільними виборами, поділом влади, верховенством закону, охороною прав і свобод особистості, наявністю високоавторитетного і незалежного суду тощо.

Найвищим ступенем в усій багатовіковій історії розвитку держави є правова держава, межі влади якої, а також формування повноважень, функціювання базовані строго на праві, головне призначення якого – визнання, дотримання і захист прав і свобод людини і громадянина. У такій державі з розвинутими громадянськими інститутами система державного управління, механізм держави, державний апарат і державна служба перебувають під суспільним контролем, вони досить прозорі та чутливі до потреб громадян і суспільства, відкрито взаємодіють з різними групами тиску – лобі. Тому синтез сучасної системи державного управління та її складових – державного

механізму, державного апарату та державної служби – має відбуватися паралельно з формуванням громадянського суспільства [2, с.75-76].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
2. Державне управління та державні установи: Навч. посіб. для дистанційного навчання / В. П. Рубцов, Н. І. Перинська; За ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. П. Сурміна.— К.: Університет «Україна», 2008.— 440 с.

Ткачівська Р.О., гр. УФП-11с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц.
Решота О.А

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ НОВИХ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ: СУЧASNІ ВИКЛИКИ

Революція Гідності стимулювала становлення громадянського суспільства та надзвичайну громадянську активність значної частини населення: Майдан сприяв виникненню добровольчих, волонтерських, реформаторських рухів, які відіграють ключову роль в обороні та перебудові країни [1]. Переродження українського суспільства сприяло народженню нових громадських організацій. Об'єднані спільною метою та ідеєю, свідомі громадяни брали на себе відповідальність та навчались публічному управлінню шляхом спроб та помилок. Відтак, актуальним виступає розгляд основних викликів, які постають перед громадськими організаціями та соціальними проектами, що займаються розвитком громадського суспільства, які виникли після Революції Гідності, а також способи їх усунення.

Першим масштабним соціальним проектом, що зародився під час Революції Гідності, став Відкритий Університет Майдану. Тоді представники бізнес-шкіл, університетів та громадські діячі, що стояли пліч-о-пліч, почали читати

безкоштовні лекції для усіх охочих. Місією ВУМ є “Революція у головах людей” [2]. Як зазначають самі організатори проекту, у суспільстві поширюється зневіра і розчарування через відсутність швидких змін, тобто вони мали справу із демотивацією споживачів послуг публічного управління у громадській сфері. Зараз вони вирішують цей виклик, проводячи онлайн-курси, де дають громадянам інструменти суспільних змін і середовище для їх реалізації.

У 2015 році один із засновників ВУМ, Роман Тичківський, став співорганізатором Української Академії Лідерства, десятимісячної освітньої програми розвитку для випускників шкіл [3], соціального проекту, метою якого є виховання нового покоління лідерів, що діє усвідомлено за цінностями та готове брати на себе відповідальність за країну. На думку Тичківського Р., найважчим було переконати батьків відпустити власних дітей у зовсім нову програму неформальної освіти. Головними викликами при створенні були консервативні погляди середньостатистичних українців та відсутність довіри до громадських організацій. Після першого вдалого року, академія відкрила осередки ще у 4, а згодом у 6 містах України, і зараз виклик, з яким працює команда Української Академії Лідерства – знайти достатню кількість молоді, яка готова аналізувати та впливати на процеси державотворення в Україні.

За статистикою Міністерства молоді та спорту України, спираючись на думку Потапенко М., тільки 16% молодих людей приймають участь у розвитку власних громад, що чітко висвітлює проблему залученості молоді до формування публічного управління у державі.

Після початку російсько-української війни, активісти громадської організації “Львівська освітня фундація” організували перший волонтерський табір [4], що згодом переріс у соціальний проект “Будуємо Україну Разом”, метою якого є налагодження комунікацій і формування довіри між українцями. У сучасних умовах все ще спостерігається недовіра до компетентності громадських організацій здійснювати позитивний вплив на розвиток України шляхом впровадження публічного управління, тому команда проекту часто має справу з недовірою органів державної влади та місцевого самоврядування. Окрім того, діяльність громадської організації базується на співпраці з соціально-відповідальним бізнесом, у якому зараз відчувається значна нестача, або неготовність іти на взаємодію.

За даними дослідження проекту AISEC, на регіональному рівні поінформованість про соціальну відповідальність бізнесу складає 62,9% у Львові та Львівській області, а за даними соціологічного опитування, проведеного Центром соціальних експертіз Інституту соціології НАН України та благодійним фондом “Інтелектуальна перспектива”, в оцінках можливостей своєї участі у реалізації соціальних проектів – 4% респондентів зазначили

відсутність будь-яких можливостей у бізнес-структур для реалізації соціальних проектів, а половина вважає, що така можливість є, але тільки для певних компаній [5]. Необізнаність та мала активність бізнесу у сфері соціальної відповідальності є ще одним викликом для громадських організацій та соціальних проектів у процесі формування публічного управління в Україні.

Також викликами для цих проектів та громадських організацій, як і вцілому, є складний бюрократичних механізм фінансування та підтримки громадських ініціатив. Зараз його активно вирішують через реформи та завдяки децентралізації, створенню громадських бюджетів міст та областей, але поки проблема є досі актуальною. Для реалізації проектів спільно з Міністерством молоді та спорту України, наприклад, потрібно пройти складний процес подачі документації та захисту проекту. Наразі цю проблему допомагають вирішити молодіжні працівники, які працюватимуть, або вже працюють в об'єднаних територіальних громадах. Це значно спростить бюрократизацію процесів створення та реалізації соціально-значимих ідей громадянського суспільства.

Варто зазначити, що за результатами дослідження, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова з 13 по 17 лютого 2020 року, 24,6% населення скоріше не довіряють, а 14,9% населення зовсім не довіряють громадським організаціям. 14,1% респондентів повідомляє, що їм важко відповісти [6]. Отже, більше половини населення сумнівається у громадських організаціях, як інституціях громадського суспільства. Тому супротив з боку населення щодо реалізації політики громадських об'єднань та їх соціальних ініціатив виступає частим явищем у сучасному вітчизняному суспільстві.

Отже, узагальнюючи основні виклики, які постають перед громадськими організаціями та соціальними проектами, які виникли після Революції Гідності, а також способи їх усунення й уникнення, варто зазначити, що серед них: демотивація споживачів послуг публічного управління у громадській сфері; недостатній рівень довіри суспільства до громадських організацій; відсутність достатньої кількості молоді, що долучається до процесів формування та реалізації публічного управління; недостатня кількість структур соціально-відповідального бізнесу, який готовий підтримувати громадські ініціативи; складний бюрократичний механізм підтримки громадських ініціатив органами державної влади; недовіра органів державної влади та місцевого самоврядування до компетентності проектних команд.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Пекар. В. Підсумки Майдану: Перша річниця. URL:http://www.ji.lviv.ua/n80texts/Pidsumky_Majdanu.htm (дата звернення 28.11.2020р.)

2. Відкритий Університет Майдану. URL: <https://bigggidea.com/project/vum/> (дата звернення 28.11.2020р.)
3. Українська Академія Лідерства URL: <https://ual.ua/> (дата звернення 28.11.2020р.)
4. Будуємо разом URL: <https://theukrainians.org/buduyemo-razom/> (дата звернення 28.11.2020р.)
5. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Навч. посіб. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с.
6. Оцінка громадянами діяльності влади, рівень довіри до соціальних інститутів та політиків, електоральні орієнтації громадян (лютий 2020р. соціологія). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-diialnosti-vlady-riven-doviry-do-sotsialnykh-instytutiv-ta-politykiv-elektoralni-oriientatsii-gromadian-liutyi-2020r> (дата звернення 28.11.2020р.)

Устименко М., УФПМ-11з

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. пед.н., доц. **Л. О. Бобко**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛОВАННЯ ЕТИКИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Професійна діяльність державного службовця вимагає високого рівня фахової підготовки, всебічної відповідності засадам чинного законодавства та врахування морально-психологічних аспектів діяльності[1].

Як доводить аналіз нормативних джерел, правою основою формування, підтримки та розвитку етичної культури, що визначає її ефективність впливу на управління персоналом органів державної влади є: Конституція України, Закон України «Про державну службу», Закон України «Про правила етичної поведінки»; Закон України «Про заходи запобігання і протидії корупції», Указ Президента України «Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки», наказ Головного управління державної служби України «Про затвердження Загальних правил поведінки державного службовця» тощо.

Враховуючи що, відповідно до Закону «Про державну службу» [2] державна служба - це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, вважаємо, що формування

та розвиток етичної культури державних службовців, а також розробка стандартів корпоративної культури на державній службі має здійснюватись з урахуванням норм Конституції України та положень нового законодавства про державну службу і соціальний діалог. Розглянемо докладніше відповідні нормативно-правові акти.

1. Закон України «Про державну службу», визначає принципи державної служби (верховенства права, законності, професіоналізму, патріотизму, добросердечності, ефективності, забезпечення рівного доступу до державної служби, політичної неупередженості, прозорості, стабільності), правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства [2].

2. Закон України «Про запобігання корупції» [3] та підзаконні акти, прийняті на його виконання визначають правила етичної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а саме: вимоги до поведінки осіб (ст. 37), додержання вимог закону та етичних норм поведінки (ст. 38), пріоритет інтересів (ст. 39), політична нейтральність (ст. 40), неупередженість (ст. 41), компетентність і ефективність (ст. 42), нерозголошення інформації (ст. 43), утримання від виконання незаконних рішень чи доручень (ст. 44) [3].

Зокрема, на виконання абзацу першого частини другої ст. 37 Закону України «Про запобігання корупції» наказом Національного агентства України з питань державної служби № 158 від 5.08.2016 р. було затверджено Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування[3], які є узагальненням стандартів етичної поведінки державних службовців, якими вони зобов'язані керуватись під час виконання своїх посадових обов'язків, та визначають загальні обов'язки державного службовця та посадової особи місцевого самоврядування, правила щодо використання службового становища, використання ресурсів держави та територіальної громади, використання інформації та обміну інформацією. Дотримання державними службовцями вимог цих Загальних правил враховується під час проведення щорічного оцінювання їхньої службової діяльності.

3. Для відновлення громадської довіри до діяльності державних органів, їх посадових осіб з урахуванням прогресивного й успішного досвіду країн-членів Європейського Союзу урядом прийнято рішення про запровадження стандартів етичної поведінки державних службовців та ухвалено постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців» № 65 від 11.02.2016 р. Ці Правила регулюють моральні засади діяльності державних службовців та полягають у дотриманні принципів етики

державної служби, що ґрунтуються на положеннях Конституції України, законодавства про державну службу та запобігання корупції, а саме: 1) служіння державі і суспільству; 2) гідної поведінки; 3) доброчесності; 4) лояльності; 5) політичної нейтральності; 6) прозорості і підзвітності; 7) сумлінності. Під час прийняття на державну службу особа ознайомлюється з цими Правилами та зобов'язана їх дотримуватися у своїй подальшій службовій діяльності [4].

4. Важливу роль для державних службовців відіграють правила їхнього внутрішнього службового розпорядку. Для організації внутрішнього службового розпорядку органу державної влади, іншого державного органу, його апарату (надалі - державний орган), визначення режиму роботи, умов перебування державного службовця в органі державної влади та забезпечення раціонального використання його робочого часу наказом Національного агентства України з питань державної служби № 50 від 03.03.2016 р. затверджено Типові правила внутрішнього службового розпорядку. Цими Правилами визначено, що:

- державні службовці повинні дотримуватись вимог етичної поведінки;
- державні службовці у своїй роботі повинні дотримуватись принципів професійності, принциповості та доброзичливості, дбати про свою професійну честь і гідність;
- державні службовці повинні уникати нецензурної лексики, не допускати підвищеної інтонації під час спілкування;
- неприпустимими є прояви зверхності, зневажливого ставлення до колег та громадян:
- державні службовці під час виконання своїх посадових обов'язків повинні дотримуватись взаємоповаги, ділового стилю спілкування, виявляти принциповість і витримку [5].

5. Ефективним засобом підвищення етичної культури державного управління є діюча професійна програма підвищення кваліфікації державних службовців, розроблена у відповідності до Комплексної програми підготовки державних службовців. У разі правильного розміщення у цій програмі акцентів як-то: культура прийняття управлінських рішень, етика спілкування зі споживачами послуг та правова обізнаність державних службовців, можна досягти вражаючих результатів у засвоенні культурного аспекту професійної діяльності. При цьому, на жаль, традиційно остроронь від такого освітнього процесу залишається керівний ланцюг державного управління, який найбільше його потребує, оскільки в коло їхнього впливу підпадають, крім, підлеглих ще й громадяни.

Аналіз основних організаційно-правових зasad етики державного управління України доводить, що їхні положення відповідають комплексу функцій та завдань, покладених на органи державного управління і базуються на

його стратегічних ціннісних орієнтирах. Однак слід наголосити, що дієвість цих організаційно-правових документів залишається обмеженою через їх декларативний характер та відособленість від державного службовця, як людини та особистості, а також з причини відсутності у колективах належного рівня корпоративної культури, який встановлюється та підтримується керівником-лідером. Якщо керівник відчуває парадигмальний розвиток державного управління та вивіряє по ньому свою професійну діяльність, то він зможе використати етичні засади у якості основного важеля, який безмежно розширює можливості усіх кадрових технологій та сприяє їхній дієвості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бобко Л. О. Актуальні проблеми формування етики державних службовців [Текст] / Л. О. Бобко, Б.Б. Сенишин, Т.І. Сподарик Т.І., О.А.Станасюк // Молодий вчений. — 2019. — №5. —[Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/4/103.pdf> (дата звернення: 01.12.2020)
2. Про державну службу : Закон України № 889-VIII від 10.12.2015 р. Відомості Верховної Ради. 2016. № 4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/889-19> (дата звернення: 01.12.2020).
3. Про запобігання корупції : Закон України № 1700Л/II від 14.10.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1700-18> (дата звернення: 01.12.2020).
4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби № 158 від 05.08.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16/conv> (дата звернення: 01.12.2020).
5. Про затвердження Типових правил внутрішнього службового розпорядку : наказ Національного агентства України з питань державної служби № 50 від 03.03.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0457-16> (дата звернення: 01.12.2020).

**Феліщак К.О., гр. УФП-12с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр., доц.
Решота О.А.**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

З появою новітніх технологій в сучасному суспільстві з'явились ширші можливості доступу до інформації, публічний контроль та забезпечення прозорості в діяльності органів публічної влади стало здійснювати легше. Проблема відкритості органів влади є особливо актуальною для країн з високим рівнем корупції, на жаль, Україна не є винятком. Передумовою публічного контролю, насамперед, є загальний доступ до інформації у вигляді звітності та декларацій про доходи. Відтак, виникає потреба у розвитку управлінських технологій та комунікацій для створення діалогу між громадськістю й владою, що є проявлом демократизації суспільства [1].

Насамперед варто зазначити, що однією з основних ланок у процесі забезпечення відкритості і прозорості в діяльності органів публічної влади є громадянське суспільство. Тобто громадяни повинні проявляти ініціативу та небайдужість у питаннях місцевого значення, приймати активну участь у громадській діяльності та безпосередньо цікавитись діяльністю влади та органів місцевого самоврядування. Варто чітко розуміти, що без суспільно свідомого та активного громадянина неможливий подальший розвиток демократичної європейської держави, оскільки наслідками безконтрольності можуть стати вседозволеність та корумпованості, а відповідно й припинення процесу звітності та прозорості дій влади.

Інтернет мережі, різноманітні офіційні сайти та безліч інших телевізійних, радіо-комунікаційних джерел дають змогу регулярно оприлюднювати інформацію: поширення бюллетенів, прес-релізів, експрес-політінформації, оприлюднення декларацій про доходи; проведення прес-конференцій, брифінгів, політичних передвиборчих дебатів, створення та збереження архівних даних про пряму діяльність органів публічної влади та органів місцевого самоврядування. Усі вище перелічені заходи спрямовані на забезпечення прямого публічного діалогу та встановлення партнерських відносин органів державної влади та інститутів громадського суспільства.

Яскравим прикладом розвитку у сфері інформаційно-комунікаційних технологій та активізації участі громадян в управлінні державою є різні онлайн голосування, підпис петицій на підтримку певних законопроектів. Також важливим є явище електронної демократії, під яким розуміють форму суспільних відносин, за яких громадяни та організації шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій залучаються до державотворення та державного управління, що є одним з принципів забезпечення демократії а,

відтак, і прозорості діяльності органів публічної влади та місцевого самоврядування [2].

Запровадження електронної демократії в Україні затверджене у розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства» від 15 травня 2013 року №386-р, що повинна бути реалізована до 2020 року [3]. Першочерговим завданням стратегії електронної демократії є сприяння демократичним перетворенням у суспільстві способом забезпечення доступу населення до інформаційних ресурсів і систем надання інформаційних послуг органами державної влади із застосуванням мережі Інтернет, шляхом оприлюднення проектів відповідних нормативно-правових актів. Впровадження нових форм взаємодії з громадськістю за допомогою різних онлайн опитувань та консультацій також є дієвим заходом для підтримки прозорості, чесності, відкритості влади. Ще одним не менш важливим заходом влади виступає забезпечення, організація та фінансування періодичних соціологічних досліджень щодо аналізу думок суспільства про діяльність органів публічної влади.

Вважаємо, що фундаментальною ознакою підтримання прозорості в діяльності органів публічної влади виступає здійснення консультацій з громадськістю та активне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток впровадження електронної демократії, адже демократія передбачає відкриті партнерські стосунки влади і суспільства, що базуються на довірі, на активній участі громадян в управлінні державою, яка сьогодні здійснюється на онлайн платформах за допомогою інтернет ресурсів.

Отже, станом на сьогоднішній день якісна регулярна подача політичної інформації та безперервної звітності засобами безконтактного отримання інформації через інформаційно-комунікаційні технології є особливо значущою в умовах карантину, введеного через масову пандемію. Відтак засоби масової інформації також виступають посередниками та безпосередньо організаторами інформаційного зв'язку та відіграють провідну роль у забезпеченні відкритості діяльності владних установ. Підбиваючи підсумки вважаємо, що процес електронної демократії дієвий, але потребує покращених нововведень та сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Григорян О.О. Світовий і вітчизняний досвід забезпечення прозорості та відкритості органів державної влади в реалізації публічної політики (інформаційний аспект). С. - 1-5. URL:12GOPIA.pdf (academy.gov.ua) (дата звернення 26.11.2020р.)

2. Електронна демократія // Біла книга державної політики. Під редакцією Панцира С. – 2005 р. - С. 3 – 8. URL: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/02/Elektronna-demokratiya.pdf> (дата звернення 26.11.2020р.)
3. «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства». Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року №386-р. URL: rada.gov.ua (дата звернення 26.11.2020р.)

Цимбал К. В., гр. УФФ-33с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – д.е.н., проф. **Б.А. Карпінський**

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ВПЛИВУ COVID-19

Базовою метою даного дослідження було лаконічно висвітлити модернізовані умови регулювання в податковій системі на період карантину. Так, станом на 1 грудня 2020 р., за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, спалах епідемії охопив понад 150 країн і територій. Поширення хвороби, спричиненої COVID-19, викликало серйозну кризу в усіх сферах життя: економіці, політиці, медицині, соціальному забезпеченні, міжнародних відносинах тощо. Як держави, так і міжнародні установи оголосили про суворі заходи щодо недопущення розповсюдження інфекції, одним із яких є запровадження карантину як в окремих регіонах, так і в національних масштабах.

За таких умов українська держава прийняла важливі рішення для запобігання подальшому поширенню хвороби та зниженню її негативного впливу на податкову систему. Зокрема, 17 березня 2020 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». У пояснювальній записці до прийнятого документа зазначається, що новим законом внесено зміни до цілого ряду законодавчих актів, зокрема, до Податкового кодексу України [1].

Був затверджений мораторій на проведення податкових (або органами державної податкової служби) документальних та фактичних перевірок на період з 18 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України

коронавірусної хвороби (COVID-19), крім документальних позапланових перевірок лише тих платників податків, які задекларували про відшкодування їм (тобто повернення) з державного бюджету податку на додану вартість у сумі більше 100 тис. грн, а саме перевірок у частині виключно законності ними такого декларування.

Документальні та фактичні перевірки, що були розпочаті до 18 березня 2020 року та не були завершеними, тимчасово зупиняються по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину. Таке зупинення перериває термін проведення перевірки та не потребує прийняття будь-яких додаткових рішень контролюючим органом.

Мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску на період з 18 березня 2020 року та документальні перевірки правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску, що були розпочаті до 18 березня 2020 року та не були завершеними, зупиняються по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Документальні планові податкові перевірки, які мали розпочатися у періоді з 18 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, та на день набрання чинності Законом не були розпочаті, переносяться на інший період, а інформація про їх перенесення включається до оновленого плану-графіку, який оприлюднюється на офіційному веб-сайті Державної податкової служби протягом 10 календарних днів з дня завершення дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19).

На період з 18 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України зупиняється перебіг строків давності, передбачених Податковим кодексом (ст. 102), а саме 3 роки з дня граничного строку подання податкової декларації для сплати платником податків суми, визначеної органами державної податкової служби за результатами перевірки такого платника податків або 7 років для платників податків, які використовують правила трансфертного ціноутворення[2].

Також були введені податкові канікули, під час яких не нараховується та не сплачується за період з 1 березня року по 31 березня 2020 року плата за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності) за земельні ділянки, у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб, та використовуються ними в господарській діяльності. Проте, оскільки податкові декларації щодо

плати за землю за весь 2020 рік вже до 20 лютого цього року були подані платниками плати за землю (крім фізичних осіб) до органів державної податкової служби, їм цим Законом надано право подати уточнюючу податкову декларацію в якій відобразити зміни податкового зобов'язання із сплати плати за землю за відповідні місяці. Тобто в податковій декларації за період з 1 березня по 30 квітня буде відсутня сума плати за землю.

Податок на об'єкти нежитлової нерухомості, відмінні від земельної ділянки, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, не нараховується за період з 1 березня по 31 березня 2020 року.

Тимчасово звільняються від нарахування та сплати ЄСВ за періоди з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2020 року за себе:

- фізичні особи – підприємці;
- особи, які провадять незалежну професійну діяльність (наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності;
- члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах.

Таке звільнення від сплати ЄСВ поширюється також на платників, якими не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу.

На період, що закінчується останнім числом місяця, в якому завершується дія карантину, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України та/або операції з постачання на митній території України товарів (в тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України [3].

На даний час ситуація з COVID-19 ускладнюється ще й тим, що з кожним місяцем банкрутуює значна кількість структур малого та середнього бізнесу. Однак уряд України намагається допомагати підприємцям в силу фінансових можливостей економіки нашої держави й особливостей удосконалення податкового менеджменту, оперативно розробляючи й впроваджуючи необхідні закони та правки до них.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#Text>
2. Закон України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20#Text>
3. Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>

Цюник С. І., гр. УФФ-32с.,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к.е.н., доц. **Б.А. Карпінський**

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сьогодні пошук оптимальних джерел формування фінансових ресурсів держави є стратегічно важливим для України. Це обумовлюється постійним збільшенням державних витрат, що пов'язане з розширенням соціальних функцій держави, науково-технічним прогресом, гібридною війною, ситуацією з карантином через Covid 19 і, відповідно, щорічним зростанням державного боргу та витрат на його обслуговування. При цьому можливості оподаткування є досить обмеженими, адже перебільшене податкове навантаження стримує розвиток інвестиційно-інноваційних процесів, скорочує рівень споживання, збільшуєчи відсоток безробітних громадян та стримуючи темпи економічного зростання.

Варто відзначити, що джерело додаткових фінансових ресурсів у вигляді державного кредиту має менш негативні наслідки порівняно із підвищеннем оподаткування чи, наприклад, додатковою емісією грошових знаків. За умови ефективного управління ресурсами, отриманими внаслідок боргової політики, державний кредит може стати як засобом збільшення фінансового потенціалу

держави, а й визначальним чинником пришвидшення соціально-економічного розвитку країни.

Державні боргові зобов'язання дуже часто використовують уряди розвинених країн в якості інструмента фінансування дефіциту бюджету та довгострокового забезпечення фінансовими ресурсами для реалізації інвестиційних проектів національного масштабу. Саме тому дослідження основних етапів управління державним боргом та окреслення напрямів удосконалення боргової стратегії України є актуальною сьогодні, так як зараз Україна як ніколи потребує додаткових фінансових ресурсів.

Першочерговим для України зараз є удосконалення стратегії з управління державним боргом шляхом пошуку найбільш оптимальних джерел здійснення запозичень, а також визначенням інструментів залучення фінансових ресурсів та вдосконаленням самої структури державного боргу. Важливо також визначити напрями використання запозичених коштів так, щоб отримати найбільш ефективний результат запозичень. Це – складний процес, що містить велику кількість узгоджених, чітких та раціональних заходів та процедур, які мають ефективно виконуватись (рис. 1).

Рис.1. Етапи управління державним боргом*

*Джерело:[1]

Управління державним боргом передбачає залучення державних позик, їх використання, обслуговування боргу, погашення боргу.

Процес управління здійснюється шляхом застосування таких методів: рефінансування державного боргу; новації; конверсії; консолідації; відстрочки погашення позик; анулювання державного боргу; реструктуризації; сек'юритизації; обміну облігацій за регресивним співвідношенням; досрокового погашення.

Насамперед при залученні державних позик дуже важливо визначити їх оптимальний обсяг, чітко окреслити структуру позики, форму та умови запозичення. Обсяг залучених коштів буде вважатись неоптимальним та мати негативні наслідки в тому випадку, коли він буде перебільшеним. Згідно Маастрихтських критеріїв вступу до Європейського Союзу державний борг не повинен перевищувати 60% ВВП. У разі очікуваного перевищення цієї граничної величини Кабінет Міністрів України подає для схвалення план заходів з приведення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до встановлених вимог [2].

Вкрай суттєвим є не так частка державного боргу в ВВП, як співвідношення темпів його приросту із темпами економічного зростання, адже науково підтверджено, що як тільки темп росту обсягу державних запозичень перевищує темп економічного зростання, одразу ж і зростає частка виплат з бюджету на сплату відсотків позичальнику. Результат наступний: річний обсяг видатків на обслуговування державного боргу перевищить загальний річний дефіцит державного бюджету та спричинить необхідність рефінансування боргу у вигляді збільшення податків або додаткової емісії грошей.

На основі даних Міністерства фінансів України про державний борг України складено графік динаміки зовнішнього та внутрішнього боргу України а також зовнішнього та внутрішнього гарантованих боргів України (рис.2).

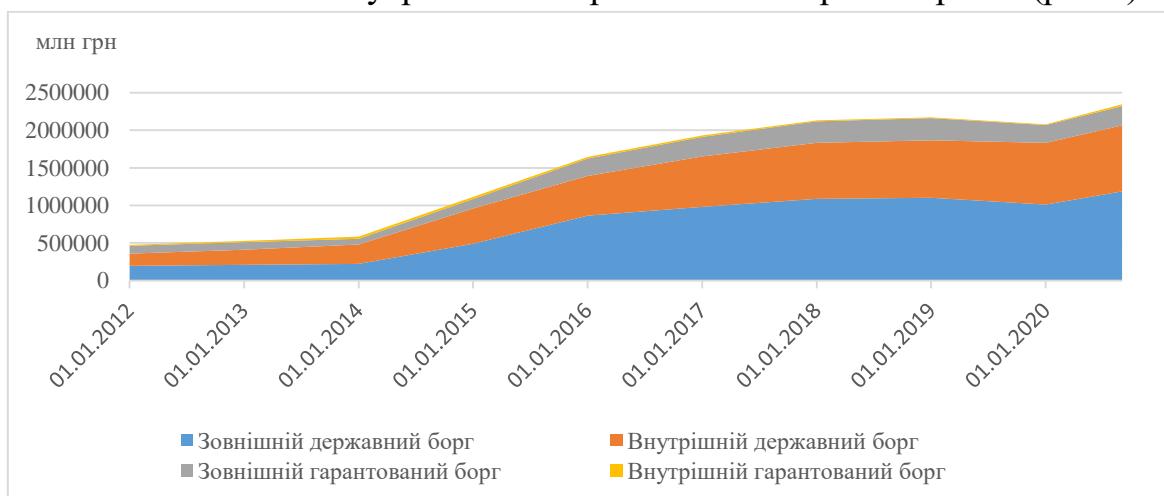

Рис.2. Динаміка державного боргу України з 2012 по 2020 рр.*

*Джерело: [3]

З графіку видно, що обсяги усіх складових державного боргу стрімко збільшуються, що доводить неефективне управління запозиченнями.

Можна зробити висновки, що серед проблем управління державним боргом в Україні найголовнішими є:

- 1) стрімке зростання обсягів державного боргу як за абсолютною величиною, так і його частки відносно ВВП;
- 2) переважання зовнішньої заборгованості в структурі над внутрішньою заборгованістю державного боргу, що призводить до суттєвих валютних ризиків;
- 3) великі розміри гарантованого державою боргу, що веде за собою додаткові витрати у зв'язку з неплатоспроможністю позичальників;
- 4) заборгованість перед МФО та іноземними органами управління, що ставить під загрозу економічну безпеку України;
- 5) практична відсутність розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів, що суттєво ускладнює залучення державних позик;
- 6) відсутність комплексного правового забезпечення щодо формування і управління державними запозиченнями.

Перспективними напрямками політики щодо управління державним боргом України є забезпечення прозорості використання запозичень, підвищення інвестиційної привабливості державної економіки, збалансованість витрат та доходів державного і місцевих бюджетів, пошук обґрунтування альтернативних шляхів залучення коштів для фінансування окремих статей державного бюджету та розробка ефективної методики визначення боргової безпеки держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Олексійчук С. В. Проблематика управління державним боргом України / С. В. Олексійчук. // Гроші, фінанси і кредит. – 2017. – №17. – С. 206–211. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/bses_2017_17_41.pdf
2. Бюджетний кодекс України № 2456-VI (редакція від 20.04.20 р.) /Верховна Рада України. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/245617/paran385#n385>.
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України/Статистичні дані: державний борг України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>

Чень А., УФПМ-11з

Львівський національний університет

імені Івана Франка, м. Львів

Науковий керівник – к. пед. н., доц. **Л. О. Бобко**

ІННОВАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Поняття “інновація” з’явилося в наукових дослідженнях у ХХ ст. і спочатку мало значення проникнення деяких елементів однієї культури в іншу (звичаїв, способів організації життєдіяльності, зокрема виробництва). Інновації є результатом діяльності з оновлення, перетворення попередньої діяльності, що приводить до заміни одних елементів іншими або доповнення наявних новими. Подібна діяльність має загальні закономірності: визначаються цілі зміни, новація розробляється, випробовується, освоюється, поширюється і, нарешті, “відмирає”, вичерпуючись фізично і морально. У процесі здійснення інновацій при подоланні інерції порядку, що склався, майже завжди виникає проблема наслідків - очікуваних, бажаних і шкідливих. Перехід предмета в новий стан або нову якість реалізується у вигляді нововведень [1, с.6].

Інновації в публічному управлінні є необхідною умовою подолання тих соціально-економічних проблем що постали перед Україною в сучасних умовах а також вони потребують уваги через зростання ролі міст та надання їм більшої долі самостійності.

У світі протягом останнього десятиліття активно відбуваються глобалізація, зростає роль цінностей та інтересів людини як індивіда і спільноти загалом, відбувається розвиток соціальних, економічних та управлінських відносин а також ускладнення і поява нових форм функціонування, непередбачуваність подій, нерівномірність розвитку систем, збільшення інформації та інші процеси контролювати які ми не в змозі. Все більших обертів набуває "діджиталізація", термін що ще десять років тому був мало кому відомим, тепер ж процес оцифрування дійшов і до управління, як на державному рівні так і на рівні управління бізнес-структурами, що дозволяє не лише зекономити ресурси а й суттєво оптимізувати сам процес управління. За таких умов резльтативність публічного управління відіграє надзвичайно важливу роль і залежить від використання достатнього обсягу інноваційних форм і методів управління, адже старі методи вже малоефективні.

У світлі сучасних трансформаційних процесів у суспільстві триває пошук оптимального варіанта публічного управління, який втілює європейський досвід розвитку діалогу між державою, бізнесом та громадянським суспільством для вироблення спільних рішень, удосконалення надання послуг і взагалі вирішення актуальних проблем публічного сектору. Водночас триває пошук шляхів створення інновацій і спільних креативних рішень, їх поширення та захисту, одним із яких є стратегія спільних інновацій, побудована на взаємодії публічної влади і суспільства. Однак у межах стратегії існують об’єктивні бар’єри для

співпраці, які можна коректно регулювати завдяки професійному керівництву та управлінню, запровадивши інститут організаторів співпраці і визначивши коло їх функціональних завдань і обов'язків [2, с.70].

Інновації в державному і муніципальному управлінні реалізуються через інноваційні проекти. Якщо проект у загальному розумінні – це унікальне починання, послідовність певних дій, комплекс заходів щодо досягнення певної мети, який інтегрує в собі як певну ідею, задум та дії щодо втілення цього задуму в життя, то інноваційний проект – це ексклюзивний комплекс взаємоузгоджених заходів і відповідних ресурсів, в якому застосовуються нові ідеї, підходи, інструменти, технології та ін. [3,с.6].

Україна переживає далеко не найкращі часи, тому загальні закономірності суспільного розвитку даються нам вкрай важко що лише свідчить про потребу їх дослідження. Ця проблема загострюється і у зв'язку з пандемією та карантинними обмеженнями пов'язаними з нею, на фоні яких особливо гостро виділились проблеми на рівні муніципального та державного управління, зокрема комунікації між ними, що вкотре свідчить про необхідність модернізації системи публічного управління.

Проведення змін в даній сфері перспективне ще й тому що ми прагнемо до вступу в ЄС, а як зазначає Куйбіда: Інновації та відкритість до змін є одним з 12 відомих принципів доброго врядування, відображені в Європейській Стратегії інновацій та доброго врядування на місцевому рівні [4, с.165].

На сьогоднішній день інновації в публічному управлінні, необхідні в першу чергу задля налагодження чіткої співпраці між органами центральної влади та місцевого самоврядування, задля подолання пандемії і її наслідків. Важливим тут є введення системи інновацій що не була б фінансово затратною та могла ефективно функціонувати і впроваджувати інновації в умовах нарastaючої невизначеності через епідеміологічну ситуацію. Зокрема це стосується місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які розробляють і реалізують стратегії та програми місцевого розвитку, а також стикаються у своїй практиці з рядом проблем, які гіпотетично можуть бути успішно розв'язані через відповідні інноваційні проекти без втручання органів центральної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Інновації в державному управлінні : Монографія / Хачатур Володимирович Хачатурян; В.о. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К. : Вид-во НАДУ, 2005. 252 с
2. Стратегія спільних інновацій у публічному управлінні: європейський досвід / Анастасія Олександрівна Кожушко // Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. Вип. 3 (42). С. 69-78

3. Інновації в державному і муніципальному управлінні як необхідна умова соціально-економічних досягнень в сучасній Україні / І. О. Дегтярьова // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. 2014. Вип. 1. С. 5-11.
4. Куйбіда В. С. Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах / В. С. Куйбіда, В. В. Толкованов. К. : ТОВ "Поліграфічний Центр Крамар" 2010 . 258 с.

Шоп'як М.В., Богуцька Р.В., гр. УФПМ-11с
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - к.е.н., доц.
О. Я. Маліновська

КОМУНІКАЦІЙ МІЖ ОРГАНАМИ ВЛАДИ ТА БІЗНЕС-СТРУКТУРАМИ

Державне управління не може існувати без такої форми взаємодії різноманітних суб'єктів і об'єктів управління, як комунікації. Демократичний режим потребує постійного діалогу між владою і громадськістю. В свою чергу комунікації інформують населення, органи державної влади, бізнес-структури та інші інститути громадянського суспільства.

Протягом останніх кількох років в Україні відбуваються соціальні, економічні й політичні трансформації, які активізували низку суперечностей у системі державного та регіонального управління, що негативно відображаються на ефективності публічного управління в цілому. В даній ситуації виникає необхідність вивчити та узагальнити практику розвинених країн для того, щоб в перспективі застосувати їхній досвід в Україні.

Як показує досвід іноземних країн, саме активне залучення населення у процес розроблення та реалізації публічно-управлінських рішень веде до створення прозорих відносин між державою та громадськістю. Протягом останніх років у розвинених країнах світу сформувалась достатньо ефективна система комунікативної взаємодії між органами влади та суспільством, що заснована на таких засадах [1, с. 24]:

- закріплення такої взаємодії у законах;
- створення при органах публічного управління інститутів, що відповідають за зв'язки з громадськістю;

- підтримка громадських ініціатив та об'єднань;
- розвиток неформальних комунікацій;
- впровадження електронного урядування.

Якщо ж говорити про взаємодію органів державної влади та бізнес-структур, то ідеальна модель таких комунікацій передбачає наявність діалогу з допомогою ЗМІ та своєрідних посередників. Наприклад в США, такими посередниками виступають центри стратегічних комунікацій з наступними функціями [2, с. 198]:

- рівноправний обмін інформацією між усіма учасниками комунікаційного процесу;
- організація зустрічей і переговорів з представниками державних установ для представників бізнесу;
- огляд законодавчих та політичних тенденцій;
- консультування та політичний аналіз;
- просування і захист інтересів суспільства та бізнесу в органах державної влади;
- участь у спеціалізованих виставках та конференціях, проведення семінарів і презентацій для представників державних органів.

Натомість українській бізнес і суспільство постійно стикається з рядом проблем. По-перше, влада закрита від громадян і представляє тільки інтереси інститутів, які не зацікавлені в надані повної інформації про свою діяльність. Подруге, в Україні відсутня необхідна стратегія і механізми комунікації між владою і суспільством. Іншими проблемами також можуть бути – тиск влади ЗМІ, тотальна корупція та заборона любіювання на законодавчому рівні.

Ключем до розв'язання в Україні проблем взаємодії між представниками бізнесу й органів державного управління та місцевого самоврядування може стати запровадження та розвиток інституту GR-комунікацій.

Інструменти GR (government relations) активно використовуються у комунікаціях між владою та бізнесом в економічно розвинених країнах, де вони стали не тільки алгоритмами ефективної співпраці, а ще й інструментами прозорих взаємовідносин між бізнесом і владою [3, с. 214]. GR – це суспільна чи громадська діяльність, метою якої є пошук варіантів взаємовигідної співпраці з органами державної влади, розвиток ініціатив державно-приватного партнерства, законний лобізм інтересів тих чи інших структур чи організацій [3, с. 244].

На сьогоднішній день, в Україні у штатах багатьох компаній є працівники, до функціональних обов'язків яких належить співпраця з представниками органів державної влади, зокрема інформування владних структур стосовно певних питань з метою підштовхнути їх прийняття рішення, яке вигідне бізнесу

[4, с. 156]. Окрім того, представники бізнесу мають можливість впливати на державотворчі процеси через громадський сектор, об'єднання підприємців, експертні та громадські ради, фонди, асоціації, метою діяльності яких є підтримка та розвиток підприємництва.

В свою чергу органи державного управління створюють прозорі комунікаційні платформи при міністерствах, органах місцевого самоврядування, на яких представники бізнесу відкрито заявляють свою позицію, вказують на існуючі проблеми та пропонують шляхи співпраці.

В економічно розвинених країнах Європи та Америки впродовж тривалого часу досконало відпрацьовані механізми державного партнерства [4, с. 213]. Народні депутати України проводять активну діяльність відстоювання бізнес-інтересів, що свідчить про зародження такого партнерства і дає підстави сподіватися на формування прозорого партнерства у найближчому майбутньому.

Отже, проаналізувавши іноземний досвід та сучасну вітчизняну ситуацію, можна зробити висновок, що в Україні комунікації між владою, бізнесом і суспільством тільки починають розвиватися. В сучасних умовах основними завданнями владних структур мають бути – боротьба з корупцією та забезпечення рівних прав для всіх ланок суспільства. Бізнес повинен бути чесним та відповідальним. Суспільству, в свою чергу, слід сприймати бізнес як джерело доходу країни, а не як загрозу. Саме ефективна взаємодія влади, бізнесу і суспільства в майбутньому дозволить Україні визначити точки зростання і надасть необхідний стимул для швидкого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баровська А. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : аналіт. доп. – К. : НІСД, 2014. – 40 с.;
2. Якунін В.І. Наука і влада. Проблема комунікацій / Якунін В.І., Сулакшин С.С., Вілісов М.В., Соколов Д.В. – М. : Науковий експерт, 2009. – 248 с.;
3. Блек С. Паблік релейшнз / С. Блэк. - М. : Сирін, 2003. –300 с.;
4. Ладиченко В. В. Організаційно-правові механізми взаємодії особистості, громадянського суспільства та державної влади : монографія / В. В. Ладиченко ; Кабінет Міністрів України ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Дніпропетровськ : ЛПРА, 2012. – 431 с.

Шоп'як М. В., УФПМ-11С
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник - д.е.н., проф., К. В. Васьківська

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

На даний момент існує декілька підходів до визначення поняття “електронний уряд”. Під поняттям “електронний уряд”, яке походить від англійського “egovernment”, спочатку розуміли футуристичний уряд “електронних громадян”, що регулює життя і безпеку комп’ютерної мережі в цілому й електронний бізнес зокрема. У сучасному розумінні термін “e-government” тлумачиться не лише як “електронний уряд”, а й “електронне управління державою”, тобто використання в органах державного управління сучасних технологій, у тому числі й Інтернет-технологій [3, с. 138].

У фаховій літературі [1;2; 4] виокремлюються такі варіанти визначення поняття “електронний уряд”:

- організація державного управління на основі електронних засобів обробки, передачі і поширення інформації, надання послуг державними органами всіх галузей влади всім категоріям громадян (пенсіонерам, робітникам, бізнесменам, службовцям та ін.) електронними засобами, інформування тими ж засобами населення про роботу державних органів.
- інформаційні технології в державному управлінні.
- держава в мережі.
- метафора, що означає інформаційну взаємодію органів державної влади і суспільства з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій.
- трансформовані для урядових і державних організацій ідеї електронного бізнесу, в яких уряд є різновидом корпоративного користувача інформаційних технологій.
- автоматизовані державні служби, основними функціями яких є забезпечення вільного доступу громадян до всієї необхідної державної інформації, збирання податків, реєстрація транспортних засобів і патентів, надання необхідної інформації, укладання угод і оформлення постачань необхідних державному апаратові матеріалів і оснащення.

Електронне урядування дозволяє вирішити ряд завдань як в політичній, так і в соціальній, технологічній, економічній сферах. Так, в політичній сфері можна досягти покращень у внутрішніх та зовнішніх взаємовідносинах, відкритості та прозорості діяльності органів влади, а також оптимізувати роботу адміністративного апарату держави на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій. Основним завданням електронного урядування у соціальній сфері є підвищення рівня задоволеності громадян процесом надання державних та адміністративних послуг. Створення якісного сучасного ринку

інтелектуальних послуг та розвиток інфраструктури телекомунікацій є можливим за рахунок впровадження технологій електронного урядування в технологічній сфері. В економічній сфері зміни стосуються зменшення кількості урядових видатків, видатків громадян та бізнесових структур через скорочення часових витрат на отримання послуги [5].

Основними наслідками електронного урядування в Україні є:

- відкритість та прозорість в роботі органів влади;
- підвищення якості надання адміністративних послуг;
- забезпечення доступу громадян до публічної інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій;
- економія часових та матеріальних ресурсів урядів, громадян та бізнесу;
- звільнення службовців від рутинної роботи;
- деперсоніфікація взаємовідносин громадян, представників бізнесу у взаєминах з державними чиновниками; - підвищення рівня демократизації суспільства [8].

Застосування Інтернет технологій, зокрема вебсайтів, при взаємодії між державою та громадянським суспільством має бути пріоритетним напрямком, так як це призводить до істотної економії часу та ресурсів, сприяє прозорості системи державного управління. При впровадженні електронного урядування особливу увагу треба приділити питанню захисту електронної інформації. Розвиток інформаційних технологій має як позитивний, так і негативний бік. Удосконалення засобів оброблення і передачі інформації створює умови для розвитку демократичного суспільства, участі громадян у прийнятті найважливіших рішень, подолання відчуженості тощо. Але інформаційні технології можуть бути використані для створення системи всеохоплюючого, тотального контролю над суспільством взагалі та кожним його членом зокрема. Інформаційна безпека – баланс між інформаційною відкритістю та закритістю, між прагненнями максимально розширити доступ громадян до нетаємної публічної інформації й максимально захистити інформацію корпоративного і приватного змісту. До ризиків інформаційної безпеки можна віднести:

- несанкціонований витік таємної, конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом;
- обмеження свободи слова та доступу громадян до інформації;
- спотворення інформаційних ресурсів та програмного забезпечення;
- руйнування системи цінностей, духовного та фізичного здоров'я особи, суспільства, негативні зміни їх цільових настанов;
- обмеження можливостей органів державної влади приймати адекватні рішення;
- низький рівень інтегрованості країни у світовий інформаційний простір.

- Важливими напрямами інформаційної безпеки є:
- удосконалення та оптимізації система підготовки кадрів фахівців за спеціальністю «інформаційна безпека»;
- нормативне визначення порядку використання всесвітньої інформаційної мережі Інтернет органами державної влади, який враховував би вимоги щодо захисту інформації;
- гарантування технічного захисту інформації в міністерствах і відомствах та насамперед в інформаційно-телекомуникаційних системах.

Отже, впровадження електронного урядування суттєво підвищує рівень прозорості та відкритості органів влади, призводить до зростання рівня зацікавлення громадян у демократичні процеси та зниження рівня корупції в Україні.

Для успішного впровадження та розвитку електронного урядування вже прийнята законодавча база та сформовано організаційні передумови, хоча окремі проблемні питання потребують комплексних рішень, які підкріплюються відповідними ресурсами. В подальшому потрібно звернути увагу на масове впровадження захищеного електронного підпису та подолання психологічного бар'єру, який полягає у неготовності сприймати електронні документи, як рівноцінні їм у паперовому вигляді. Впровадження передового закордонного досвіду, адаптованого до умов України, може стати запорукою успішного удосконалення роботи електронного урядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голобуцький О. П. Електронний уряд. / О. П. Голобуцький, О. Б. Шевчук. – К. : Атлант UMS, 2002. – 173 с.
2. Дубов Д. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 176 с.
3. Коліушко І. Б. Електронне урядування – шлях до ефективності та прозорості державного управління / І. Б. Коліушко, М. С. Демкова // Інформаційне суспільство. Шлях України. – К. : Бібліотека інформ. суспільства, 2004. – С. 138–143;
4. Юлдашев О. Електронне урядування: проблеми та перспективи / О. Юлдашев // Персонал. – К. : МАУП, 2007. – № 10. – С. 42–46.
5. Електронне врядування для підзвітності влади та участі громади (EGAP). URL: <http://eef.org.ua/programi/efektivne-upravlinnya-ta-gromadyansk/elektronnevryaduvannya-egap/>
6. Смельянов В. М., Берсан Є. В., Проблеми та перспективи розвитку електронного урядування в Україні. URL: <http://official.chdu.edu.ua/article/viewFile/107613/102590>

7. В. В. Єганов, Проблеми та перспективи впровадження системи електронного урядування в Україні. URL: DeBu_2012_2_7.pdf
8. Кужда Т. І., Стан та перспективи розвитку електронного урядування в Україні в світі.URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32398/2/monograph_PU_2020_TNTU_Kuzhda_T_I-Current_state_and_prospects_71-86.pdf

Юсковець І.М., гр. УФП-12с,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів
Науковий керівник – к. н. держ. упр. доц.
О.А. Решота

КОРУПЦІЯ ТА ПРОТИДІЯ ЇЇ ПРОЯВАМ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Основний розвиток України зараз спрямований на створення демократичного суспільства, але є певні негативні тенденції, які значною мірою призупиняють цей процес. Значне місце посідає корупція, оскільки перешкоджає нормальному функціонуванню та соціально-економічному розвитку кожної держави. Проблема корупції стала загрозою правам і свободам людини та громадяніна, стабільності демократичних процесів, добросовісної конкуренції. Вона гальмує економічний розвиток суспільства і держави. Незважаючи на активні дії правоохоронних органів, зростання корупції в країні не зупинилося.

Корупція є одним з найважливіших бар'єрів на шляху розвитку держави і, саме тому, боротьба з нею повинна вестися в усіх напрямках: від вдосконалення законодавства, роботи правоохоронної і судової систем до виховання в громадянах нетерпимості до будь-яких, в тому числі побутових проявів цього негативного соціального явища. Корисним буде і враховувати зарубіжний досвід в боротьбі з корупцією. По-перше, тому що розвинені країни далі просунулися в цьому питанні, по-друге, оскільки наша країна все глибше інтегрується з національними і міжнародними законодавчими та правоохоронними інститутами. У свою чергу відзначу, що ні окремі країни, ні міжнародні організації не можуть впоратися з корупцією самостійно [1].

Відтак, відсутність результатів системної боротьби в Україні з корупцією, призводить до зневіри суспільства, зменшення інвестиційної привабливості та бажання європейських та світових фундацій працювати з Україною на різних рівнях. Постійні корупційні скандали та відсутність політичної волі в боротьбі з

корупцією призводять до відкидання України на цивілізаційне узбіччя, та зменшення можливостей геополітичного, економічного та інших проривів держави. Протидія корупції в Україні ускладнюється тим, що корупційні стосунки набули поширення на всіх рівнях державної влади та управління, в політичному процесі загалом. Нею вражені всі гілки влади, органи місцевого самоврядування. Ефективність антикорупційних рішень, які приймають на вищому державному рівні, нівелюється внаслідок свідомого блокування чи нехтування [2].

Держава повинна забезпечити ефективне функціонування офіційних структур. Загалом потрібно розуміти конкретну проблему і врахувати стадію її розвитку. По-перше, це політична воля уряду. Жодні законодавчі та адміністративні органи не будуть ефективними, якщо не буде відкритості, прозорості та волі. По-друге, гарантована правоохоронна система. По-третє, повне розв'язання проблеми, а не тільки часткове. По-четверте, роль громадськості, їх постійна поінформованість, обізнаність. Щоб значною мірою призупинити корупцію забороняється неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, неправомірно сприяти призначенню на посаду особи; неправомірно втручатися в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб; неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків [3].

Складність подолання корупції сьогодні пов'язана ще й з тим, що у таких протиправних діяннях зацікавлені не тільки представники органів влади, а й бізнесмени та пересічні громадяни. Громадяни склонні вчиняти корупційні діяння, навіть коли в них це не вимагають, з метою мати державне рішення на свою користь у найкоротші терміни. Необхідність вирішення цих та інших проблем обумовлюють подальші дослідження щодо вироблення ефективної антикорупційної політики.

Антикорупційна політика має вкрай важливий соціальний аспект, оскільки є сукупністю послідовних заходів держави та суспільства, через які реалізуються суспільні інтереси щодо обмеження корупції та споріднених з нею злочинів. Вона знаходить своє відображення у законодавстві, виробленні й застосуванні спільних принципів та механізмів протидії корупції, узагальненні досвіду антикорупційної діяльності й науковому підході до вирішення проблеми і спрямована на обмеження корупції, забезпечення захисту суспільних інтересів від владних зловживань в економічній, політичній та соціальній сферах [4].

Таким чином, дієва протидія корупції неможлива без послідовних, спланованих і скоординованих дій, оскільки системні явища потребують системного підходу в їх подоланні. Зменшення рівня корупції до безпечноого рівня в Україні можливе лише за умови вивчення та втілення в життя закордонного досвіду боротьби з цим негативним явищем, насамперед, успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Брус Т.М., Ковалев В.Г. Проблеми реалізації антикорупційної політики в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток № 3, 2016.
2. Кальман О.Г. Стан і перспективи організаційно-правового забезпечення протидії та запобігання корупції в Україні // «Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)», 2007. – № 15 – С. 39–50.
3. Про запобігання корупції: Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 29.11.2020р.)
4. Чепелюк В. Корупція та хабарництво: проблеми співвідношення понять // Право України. – 2004. – № 10. – С. 111.;

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей студентського круглого столу
наукового гуртка «Державотворець» спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, кафедри
економіки та публічного управління
факультету управління фінансами та бізнесом
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, 4 грудня 2020 р.)